

Tilläggsbudget 1 för budgetåret 2002 (prop. 2001/02:100)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag till tilläggsbudget för budgetåret 2002 (prop. 2001/02:100, avsnitt 7). Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Förslaget innebär att anvisade medel ökar med 6 451 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 9 370 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 2 919 miljoner kronor. Vidare tillstyrks regeringens förslag om bl.a. nya och ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser. Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen rörande ersättningar för viltskador.

Bland de över 100 anslag inom 22 utgiftsområden som behandlas i betänkandet kan följande nämnas.

I syfte att inför valet informera medborgare med utländskt medborgarskap som har rösträtt i 2002 års kommunala val anvisas 30 miljoner kronor. Staten bör få förvärva det s.k. Norra Bancohuset i Gamla stan i Stockholms kommun. Vasallen AB, som har till uppgift att utveckla försvarsfastigheter, skall få förvärva kommunala bostadsfastigheter för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål. För att ge kriminalvården förutsättningar att möta det ökade platsbehovet anvisas 150 miljoner kronor. Vidare anvisas 10 miljoner kronor för att bekämpa narkotikamissbruket inom kriminalvården. Verksamhetsområdet det civila försvaret skall finansieras från *ett* anslag för Krisberedskapsmyndighetens förvaltningsutgifter, *ett* anslag avseende förvaltningsutgifter för Styrelsen för psykologiskt försvar samt *ett* samlat anslag för övriga utgifter inom verksamhetsområdet. Antalet asylsökande under innevarande år kommer enligt aktuella prognoser att överstiga tidigare gjorda bedömningar. För att inte handläggningstider och väntetider i Migrationsverkets mottagandesystem skall öka höjs flera anslag inom politikområdet Migrationspolitik med sammanlagt 680 miljoner kronor.

15 miljoner kronor anvisas för ett riktat stöd till organisationer och föreningar, inkl. klientorganisationer, som verkar förebyggande och stödjande inom alkohol- och narkotikaområdet. 50 miljoner kronor tillförs bidrag till bilstöd till handikappade. För att utveckla kvinnojourernas verksamhet anslås 10 miljoner kronor. Anslaget för sjukpenning och rehabilitering höjs med 2,5

miljarder kronor. Bidraget till lönegarantiersättning ökar med 970 miljoner kronor. 108 miljoner kronor anvisas till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen. Det motsvarar 6 000 utbildningsplatser, och syftet är att dämpa effekterna av den tidigare beslutade neddragningen av vuxenutbildningsinsatsen på sådana orter som berörts av vinterns varsel och friställningar inom tillverkningsindustrin eller har särskilt svag efterfrågan på arbetskraft.

Investeringsbidraget till studentbostäder utökas och förlängs. Investeringsbidraget för nybyggnad av hyresbostäder förlängs. Regeringen bemyndigas, i enlighet med tidigare riksdagsbeslut, att vidta åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag. En ny myndighet med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag inrättas och den befintliga Bostadsdelegationen avvecklas i samband med att den nya myndigheten inrättas. Staten ges möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag i samverkan med aktuella kommuner för att utveckla eller avveckla bostäderna. Regeringen bemyndigas att ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag om högst 3 miljarder kronor samt att ställa ut kreditgarantier om högst 1 miljard kronor för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt.

En ny lag införs som ger kommuner rätt att ge ekonomiskt och annat stöd till enskilda också på grund av statligt bidrag till klimatinvesteringsprogram, och inte bara med anledning av de lokala investeringsprogrammen. Luftfartsverket får rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret inom en total ram på 8 miljarder kronor. Regeringen avser att under år 2002 lägga fram en proposition med förslag om att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att förstärka djurskyddet. För att finansiera eventuella kostnader för en omlokalisering av verksamhet vid inrättandet av myndigheten anvisas 15 miljoner kronor.

Omslutningen i det kommunala utjämningsystemet blir nära 2,9 miljarder kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2002 vilket innebär en höjning av anslaget för statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting med samma belopp.

Utskottet föreslår, i enlighet med miljö- och jordbruksutskottets yttrande, ett tillkännagivande inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Utskottet förutsätter att regeringen i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån för anslaget 42:6 *Ersättningar för viltskador m.m.* står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering. Därmed tillstyrks delvis en motion.

Övriga motioner avstyrks.

Till betänkandet har fogats 16 reservationer och 4 särskilda yttranden av företrädarna för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet respektive Folkpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	8
Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002.....	15
Redogörelse för ärendet	19
Ärendet och dess beredning	19
Utskottets överväganden	20
Inledning	20
Beräkningsunderlag.....	20
Tilläggsbudget per utgiftsområde.....	21
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	21
46:1 Allmänna val	21
90:5 Regeringskansliet m.m.	23
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	24
1:6 Statistiska centralbyrån	24
2:1 Finansinspektionen.....	25
Statens fastighetsverk – förvärvande av fastighet samt ny investeringsplan.....	25
Vidgat uppdrag för Vasallen AB.....	27
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	29
3:2 Skattemyndigheterna	29
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	29
4:5 Domstolsväsendet m.m.	29
4:6 Kriminalvården	30
Utgiftsområde 6 Totalförsvaret	31
6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.	31
6:19 Krisberedskapsmyndigheten	31
6:20 Styrelsen för psykologiskt försvar.....	31
6:21 Civilt försvar (anslag samt bemyndigande).....	32
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	34
8:1 Bistandsverksamhet.....	34
Bistandsverksamhet (bemyndigande).....	35
9:2 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier	35
Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar	36
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.....	36
12:1 Migrationsverket	37
12:2 Mottagande av asylsökande.....	38
12:4 Utlänningsnämnden.....	38
12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden.....	39

12:6 Utresor för avvisade och utvisade.....	39
12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (bemyndigande).....	40
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	40
13:2 Bidrag för läkemedelsförmånen.....	40
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård, 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, 13:6 Socialstyrelsen, 14:2 Bidrag till WHO samt 14:5 Smittskyddsinstitutet	41
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder.....	42
16:7 Bilstöd till handikappade	43
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	44
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	45
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.....	45
19:6 Ersättning för kroppsskador.....	48
Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	48
Arbetslöshetsförsäkringen	48
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 (förskottsutbetalningar).....	50
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning samt 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.....	51
Utgiftsområde 14 Arbetsliv	53
23:2 Arbetslivsinstitutet.....	53
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO).....	54
Utgiftsområde 15 Studiestöd	54
25:2 Studiemedel m.m.	54
25:4 Vuxenstudiestöd m.m.	55
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	55
25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen (Kunskapslyftet) och 25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	55
Omfördelning mellan anslag till högre utbildning	57
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	59
28:39 Stöd till trossamfund.....	59
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	59
Kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering	59
31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (bemyndigande)	60
31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	61
31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (bemyndigande).....	62
Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag	64

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling	67
33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000– 2006 (förskottsutbetalningar)	67
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	68
Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram	68
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	69
26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (bemyndigande)	70
34:1 Naturvårdsverket	70
Utgiftsområde 21 Energipolitik	71
35:4 Åtgärder för effektivare energianvändning (anslagsvillkor)	71
35:9 Skydd för småskalig elproduktion	72
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	73
Kreditgaranti för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB	73
36:8 Ersättning till viss kanaltrafik m.m.	73
36:10 Rederinämdnen: Administration	74
Luftfartsverkets finansiella befogenheter	74
36:13 Rikstrafiken: Trafikupphandling (bemyndigande)	75
37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	76
Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	76
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder (bemyndigande)	76
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	77
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	78
Ersättning för viltskador (motionsförslag)	78
42:7 Djurskyddsmyndigheten	79
43:1 Statens jordbruksverk	81
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (förskottsutbetalningar)	81
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m., ...	82
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet samt 43:12 Statens livsmedelsverk	82
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	83
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (förskottsutbetalningar)	84
Utgiftsområde 24 Näringsliv	84
38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	84
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	85

91:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (anslag samt anslagsvillkor)	85
91:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	86
Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag.....	87
Reservationer.....	89
1. Beräkningsunderlag, punkt 1 (m, kd)	89
2. Statens fastighetsverk – förvärvande av fastighet samt ny investeringsplan, punkt 2 (m)	91
3. Vidgat uppdrag för Vasallen AB, punkt 3 (m, kd, fp)	91
4. Vidgat uppdrag för Vasallen AB, punkt 3 (c).....	92
5. Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (bemyndigande), punkt 10 (m)	93
6. Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (bemyndigande), punkt 11 (m, kd, c, fp)	94
7. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (m)	95
8. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (kd).....	96
9. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (c).....	97
10. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (fp) ...	98
11. Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram, punkt 14 (m).....	99
12. Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram, punkt 14 (fp).....	99
13. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (m)	100
14. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (kd)	105
15. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (c)	107
16. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (fp).....	111
Särskilda yttranden	115
1. Sjukförsäkringen (kd)	115
2. Sjukförsäkringen (c)	115
3. Sjukförsäkringen (fp).....	117
4. Behandlingen av arbetslöshetsförsäkringen i tilläggsbudgeten (m, kd, fp).....	118
<i>Bilagor</i>	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	119
Propositionen.....	119
Följdmotioner	121
2. Regeringens lagförslag	126
Förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram	126

3. Förslag i vårpropositionen och i parti- och kommittémotioner om ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002.....	127
4. Konstitutionsutskottets yttrande	133
5. Justitieutskottets protokollsutdrag	138
6. Försvarsutskottets yttrande.....	139
7. Socialförsäkringsutskottets yttrande.....	144
8. Socialutskottets yttrande	154
9. Utbildningsutskottets yttrande.....	161
10. Trafikutskottets protokollsutdrag	167
11. Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	168
12. Näringsutskottets protokollsutdrag.....	178
13. Arbetsmarknadsutskottets yttrande	182
14. Bostadsutskottets yttrande.....	193

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Beräkningsunderlag

Riksdagen avslår motion

2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 1.

Reservation 1 (m, kd)

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

2. Statens fastighetsverk – förvärvande av fastighet samt ny investeringsplan

Riksdagen godkänner att staten förvärvar fastigheten Proserpina 4 i Stockholms kommun och godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 5 samt avslår motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 3.

Reservation 2 (m)

3. Vidgat uppdrag för Vasallen AB

Riksdagen godkänner att det bolag som har i uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva och utveckla kommunala bostadsfastigheter i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 6 samt avslår motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 4 samt 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 4.

Reservation 3 (m, kd, fp)

Reservation 4 (c)

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

4. Civilt försvar (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 6 Totalförsvaret uppförda ramanslaget 6:21 *Civilt försvar*, besluta om avtal och beställningar avseende beredskapsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred, vilka inklusive tidiga gjorda åtaganden medför utgifter på högst 445 000 000 kr efter 2002. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 7.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

5. Biståndsverksamhet (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*, göra utfästelser och åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 26 148 000 000 kr efter 2002. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 8.

6. Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 9:2 *Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier*, ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Central- och Östeuropa som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till ett belopp om högst 950 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 9.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

7. Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda ramanslaget 12:7 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 15 000 000 kr under 2003. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 10.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

8. Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 (förskottsutbetalningar)

Riksdagen godkänner att från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 11.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

9. Kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002 till ett belopp om högst 500 000 000 kr ställa ut kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 12.

10. Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 000 000 kr under 2003. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 13 samt avslår motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 10.

Reservation 5 (m)

11. Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 500 000 000 kr under 2003–2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 14 samt avslår motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 5, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 9 samt 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 3.

Reservation 6 (m, kd, c, fp)

12. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 15 samt avslår motionerna

2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 6,
2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 11–13,
2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 11–13 samt
2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 4 (i denna del).

Reservation 7 (m)

Reservation 8 (kd)

Reservation 9 (c)

Reservation 10 (fp)

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling**13. Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 (förskottsutbetalningar)**

Riksdagen godkänner att från det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda ramanslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 16.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård**14. Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 4 samt avslår motionerna

2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 8 samt
2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 2.

Reservation 11 (m)

Reservation 12 (fp)

15. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda ramanslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning*, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upp-

handling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 110 000 000 kr under 2003, högst 90 000 000 kr under 2004, högst 75 000 000 kr under 2005, högst 45 000 000 kr under 2006 och högst 40 000 000 kr under 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 17.

Utgiftsområde 21 Energipolitik

16. Åtgärder för effektivare energianvändning (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 21 Energipolitik uppförda ramanslaget 35:4 *Åtgärder för effektivare energianvändning*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 19.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

17. Kreditgaranti för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Riksgäldskontoret ställa ut en kreditgaranti på högst 170 000 000 kr för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 20.

18. Luftfartsverkets finansiella befogenheter

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2002 ge Luftfartsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 21.

19. Rikstrafiken: Trafikupphandling (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda ramanslaget 36:13 *Rikstrafiken: Trafikupphandling*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 700 000 000 kr under 2003–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 22.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

20. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda

ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 100 000 kr efter 2002, varav 8 200 000 kr under 2003 och 3 900 000 kr under 2004. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 23.

21. Ersättning för viltskador (motionsförslag)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om anslaget 42:6 *Ersättningar för viltskador m.m.* under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2001/02:Fi43 av Carl G Nilsson (m).

22. Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (förskottsutbetalningar)

Riksdagen godkänner att från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 43:10 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 24.

23. Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (förskottsutbetalningar)

Riksdagen godkänner att från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 25.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

24. Bidrag för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner uppförda reservationsanslaget 91:2 *Bidrag för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 26.

Ramar för utgiftsområden samt anslag

25. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med bifogad specifikation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 27

samt avslår motionerna

2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkandena 7 och 8,

2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14,

2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 5–8, 14, 15, 17 och 18 samt

2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6.

Reservation 13 (m)

Reservation 14 (kd)

Reservation 15 (c)

Reservation 16 (fp)

Stockholm den 30 maj 2002

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Anna Åkerhielm (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp), Tommy Waidelich (s) och Hans Hoff (s).

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Regeringens förslag		
	Belopp enligt statsbudget 2002	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1 Rikets styrelse	7 284 122	126 600	7 410 722
46:1 Allmänna val	215 000	55 000	270 000
90:5 Regeringskansliet m.m.	4 998 149	75 400	5 073 549
90:6 Stöd till politiska partier	145 200	-3 800	141 400
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	8 754 408	0	8 754 408
1:1 Konjunkturinstitutet	45 683	-2 825	42 858
1:6 Statistiska centralbyrån	394 439	2 825	397 264
2:1 Finansinspektionen	141 853	540	142 393
2:2 Insättningsgarantinämnden	8 224	-540	7 684
Skatt, tull och exekution	8 057 645	1 652	8 059 297
3:2 Skattemyndigheterna	4 966 115	1 652	4 967 767
4 Rättsväsendet	23 640 823	161 300	23 802 123
4:5 Domstolsväsendet m.m.	3 617 192	1 300	3 618 492
4:6 Kriminalvården	4 122 603	160 000	4 282 603
6 Totalförsvaret	45 810 094	-3 750	45 806 344
6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.	20 338 658	-3 750	20 334 908
6:3 Funktionen Civil ledning	536 317	-258 367	277 950
6:4 Funktionen Försörjning med industrivaror	66 682	-35 341	31 341
6:5 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	570 547	-285 274	285 273
6:6 Funktionen Psykologiskt försvar	22 330	-10 665	11 665
6:7 Funktionen Ordning och säkerhet	24 484	-12 242	12 242
6:8 Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.	153 599	-92 065	61 534
6:9 Funktionen Telekommunikationer m.m.	205 970	-102 985	102 985
6:10 Funktionen Postbefordran	1 239	-239	1 000
6:11 Funktionen Transporter	157 994	-78 997	78 997
6:12 Funktionen Energiförsörjning	291 924	-145 962	145 962
6:19 Krisberedskapsmyndigheten	0	59 000	59 000
6:20 Styrelsen för psykologiskt försvar	0	5 400	5 400
6:21 Civilt försvar	0	957 737	957 737
7 Internationellt bistånd	15 043 822	-200 000	14 843 822
8:1 Biståndsverksamhet	13 796 752	-200 000	13 596 752

Utgiftsområde Anslag	Regeringens förslag		
	Belopp enligt statsbudget 2002	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
8 Invandrare och flyktingar	5 238 643	672 000	5 910 643
10:4 Hemutrustningslån	12 451	-10 000	2 451
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	13 908	2 000	15 908
12:1 Migrationsverket	490 079	60 000	550 079
12:2 Mottagande av asylsökande	1 652 364	560 000	2 212 364
12:4 Utlänningsnämnden	75 854	20 000	95 854
12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden	77 028	20 000	97 028
12:6 Utresor för avvisade och utvisade	70 043	20 000	90 043
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 128 910	282 950	31 411 860
13:2 Bidrag för läkemedelsförmånen	17 624 000	219 000	17 843 000
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård	310 224	-4 700	305 524
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	24 980	-1 250	23 730
13:6 Socialstyrelsen	460 736	-5 100	455 636
14:2 Bidrag till WHO	39 371	650	40 021
14:5 Smittskyddsinstitutet	161 034	-650	160 384
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder	86 554	15 000	101 554
16:7 Bilstöd till handikappade	164 000	50 000	214 000
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	80 378	10 000	90 378
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	108 357 018	2 503 750	110 860 768
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	45 705 022	2 500 000	48 205 022
19:6 Ersättning för kroppsskador	58 900	3 750	62 650
13 Arbetsmarknad	58 915 236	266 000	59 181 236
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	388 000	970 000	1 358 000
14 Arbetsliv	1 047 542	4 500	1 052 042
23:1 Arbetsmiljöverket	566 611	-5 150	561 461
23:2 Arbetslivsinstitutet	310 085	9 150	319 235
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning	4 394	500	4 894
15 Studiestöd	22 567 335	-222 000	22 345 335
25:2 Studiemedel m.m.	11 604 520	-276 000	11 328 520
25:4 Vuxenstudiestöd m.m.	3 378 664	54 000	3 432 664
16 Utbildning och universitetsforskning	41 446 670	-54 000	41 392 670
25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen	2 951 656	108 000	3 059 656
25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	664 082	-162 000	502 082
25:20 Uppsala universitet: Grundutbildning	994 037	10 290	1 004 327
25:22 Lunds universitet: Grundutbildning	1 270 187	17 600	1 287 787
25:24 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 219 897	11 910	1 231 807
25:26 Stockholms universitet: Grundutbildning	779 616	5 604	785 220
25:30 Linköpings universitet: Grundutbildning	944 429	26 784	971 213

Utgiftsområde Anslag	Regeringens förslag		
	Belopp enligt statsbudget 2002	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
25:34 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	823 050	-33 600	789 450
25:40 Växjö universitet: Grundutbildning	352 712	-13 400	339 312
25:42 Örebro universitet: Grundutbildning	451 121	14 380	465 501
25:44 Mitthögskolan: Grundutbildning	501 251	-54 175	447 076
25:46 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	223 878	-3 400	220 478
25:50 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	324 203	-13 400	310 803
25:52 Mälardalens högskola: Grundutbildning	437 916	27 280	465 196
25:56 Högskolan i Borås: Grundutbildning	273 760	18 627	292 387
25:57 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	302 014	-17 000	285 014
25:58 Högskolan på Gotland: Grundutbildning	83 947	-7 945	76 002
25:59 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	289 781	6 750	296 531
25:70 Södertörns högskola: Grundutbildning	224 211	-9 000	215 211
25:72 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	1 755 175	4 750	1 759 925
25:73 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	592 045	7 945	599 990
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 106 670	-1 652	8 105 018
28:39 Stöd till trossamfund	50 750	-1 652	49 098
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	170 000	9 699 248
31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	185 000	-80 000	105 000
31:13 Statens bostadsnämnd	0	10 000	10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	240 000	240 000
20 Allmän miljö- och naturvård	3 124 563	2 638	3 127 201
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	38 924	638	39 562
34:1 Naturvårdsverket	311 035	2 000	313 035
21 Energi	2 132 055	0	2 132 055
35:2 Bidrag för att minska elanvändning	251 000	-75 000	176 000
35:9 Skydd för småskalig elproduktion	210 000	75 000	285 000
22 Kommunikationer	24 468 615	4 100	24 472 715
36:8 Ersättning till viss kanaltrafik m.m.	62 660	4 100	66 760
36:9 Bidrag till sjöfarten	212 500	-300	212 200
36:10 Rederinämnden: Administration	2 500	300	2 800
37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	144 000	6 000	150 000
37:5 Informationsteknik: Telekommunikation m.m.	25 000	-6 000	19 000

Utgiftsområde Anslag	Regeringens förslag		
	Belopp enligt statsbudget 2002	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 838 984	-81 500	10 757 484
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar	107 100	3 000	110 100
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	84 000	3 500	87 500
42:7 Djurskyddsmyndigheten	13 000	15 000	28 000
43:1 Statens jordbruksverk	310 104	15 000	325 104
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	17 000	-7 500	9 500
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	37 089	4 500	41 589
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 203 000	-115 000	2 088 000
24 Näringsliv	3 410 185	-20 000	3 390 185
38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.	25 000	-20 000	5 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	98 898 914	2 838 000	101 736 914
91:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	487 000	-60 000	427 000
91:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	20 861 414	2 898 000	23 759 414
Summa anslagsförändringar på tilläggsbudget		6 450 588	

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 2001/02:100, avsnitt 7, punkterna 4–17, 19–27) föreslår regeringen ändringar på tilläggsbudget. Med anledning av regeringens förslag har 5 motioner väckts. Förslagen i propositionen och i motionerna återges i *bilaga 1* till detta betänkande.

Det lagförslag som regeringen lägger fram i propositionen återges i *bilaga 2*.

En sammanställning av regeringens och partiernas förslag till ändrade och nya anslag finns i *bilaga 3*.

Finansutskottet har berett berörda utskott tillfälle att yttra sig över de förslag i propositionen och i motionerna som rör respektive utskotts område.

Yttranden har avlämnats från

- konstitutionsutskottet (2001/02:KU5y)
- justitieutskottet (protokollsutdrag 2001/02:29.6)
- försvarsutskottet (2001/02:FöU3y)
- socialförsäkringsutskottet (2001/02:SfU8y)
- socialutskottet (2001/02:SoU5y)
- utbildningsutskottet (2001/02:UbU4y)
- trafikutskottet (protokollsutdrag 2001/02:26.5)
- miljö- och jordbruksutskottet (2001/02:MJU4y)
- näringsutskottet (protokollsutdrag 2001/02:29.6)
- arbetsmarknadsutskottet (2001/02:AU5y)
- bostadsutskottet (2001/02:BoU5y).

Yttrandena återfinns i *bilagorna 4–14*.

Skatteutskottet, utrikesutskottet och kulturutskottet har beslutat att inte avge något yttrande över tilläggsbudgeten.

Utskottets överväganden

Inledning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. Anslagsförändringarna i regeringens förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 6 451 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 9 370 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 2 919 miljoner kronor. 94 anslag inom 21 utgiftsområden berörs av dessa förändringar. Vidare föreslår regeringen bl.a. nya och ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser.

Förslagen i propositionen har tagits fram i samarbete mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Utskottet behandlar inledningsvis en motion om tilläggsbudgetens beräkningsunderlag. Därefter behandlas förslagen i propositionen och i motionerna utgiftsområdesvis. Enligt riksdagsordningen 5 kap. 12 § fjärde stycket får beslut om anslag för löpande budgetår som innebär att en utgiftsram påverkas inte fattas innan beslut om godkännande av ändrad utgiftsram fattats. I utskottets förslag till riksdagsbeslut tas således förslagen i propositionen och i motionerna om ändrade ramar och anslag upp i *en* punkt, punkt 25.

Beräkningsunderlag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om att regeringen skall återkomma med ett nytt beräkningsunderlag.

Jämför reservation 1 (m, kd).

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) anförs att tilläggsbudgeten är ovanligt omfattande. Enligt motionärerna beror detta på att regeringen inte tagit konsekvenserna av sin brist på politik för att hejda ökningen av sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Den budgeteringsmarginal som när den första gången fastställdes var 33,7 miljarder krymps nu till 0,9 miljarder kronor. Motionärerna tar upp höjningen av arbetslöshetsersättningen som regeringen beslutade om efter det att vårpropositionen lämnades till riksdagen. Utgiftstaket överskrids om a-kassan höjs i enlighet med vad regeringen har sagt offentligt. Enligt motionärerna är dessutom prognoserna för hur ekonomin utvecklas de närmaste åren fortsatt dystra.

Sammantaget är, enligt motionärerna, det underlag som ligger till grund för bedömningen i vårpropositionen missvisande och inte lämpligt att använda som underlag för tilläggsbudgeten och ännu mindre på längre sikt.

Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med ett nytt beräkningsunderlag som går att använda som underlag för riksdagens beslut.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet kan inte dela motionärernas uppfattning att underlaget för vårpropositionen är missvisande. Regeringen har på sedvanligt sätt redovisat sin bedömning av utvecklingen under innevarande år och vilka åtgärder som är motiverade på tilläggsbudget. Beträffande höjningen av arbetslöshetsersättningen vill utskottet framhålla att tillgängliga prognoser visar att redan anslagna medel för 2002 räcker för att täcka höjningen från den 1 juli 2002.

När det gäller budgeteringsmarginalen vill utskottet erinra om att i tilläggsbudgeten föreslås det statliga utjämningsbidraget till kommuner och landsting höjas med 2,9 miljarder kronor. Inkomsterna från den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Systemet är i princip självfinansierat och statsbudgetens saldo påverkas därmed inte.

Höjningen av utjämningsbidraget skulle kunna motivera en beräkningsteknisk uppräknig av utgiftstaket med 2,9 miljarder kronor innevarande år. Regeringen avser att behandla tekniska justeringar i ett sammanhang och återkommer därför med en samlad bedömning i budgetpropositionen. Om detta belopp räknas in i budgeteringsmarginalen är denna nära 4 miljarder kronor.

Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motion Fi42 (m) yrkande 1.

Tilläggsbudget per utgiftsområde

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

46:1 Allmänna val

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 215 miljoner kronor. Personer med utländskt medborgarskap har enligt vallagen (1997:157) rösträtt vid och är valbara i val till kommunala församlingar. Inför 1998 års val anvisade riksdagen 12,4 miljoner kronor som regeringen fördelade till riksdagspartierna för information till invandrare (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317). I 1998 års val sjönk ändå valdeltagandet även för kategorin röstberättigade med utländskt medborgarskap. Regeringen anser därför att 30 miljoner kronor bör tillföras

för ändamålet inför 2002 års val. Finansiering sker delvis genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 3,8 miljoner kronor. Detta innebär inte att stödet till de politiska partierna minskar.

Från anslaget 46:1 *Allmänna val* betalas även kostnader för administrationen av de allmänna valen. En del i detta är förtidsröstningen på Posten AB:s postkontor. Mot bakgrund av de strukturförändringar som Posten AB för närvarande genomgår bedömer regeringen att kostnaderna för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen kommer att bli högre än tidigare beräknat. Regeringen anser därför att ytterligare 25 miljoner kronor bör tillföras för ändamålet.

Sammantaget föreslås att anslaget 46:1 *Allmänna val* ökas med 55 miljoner kronor.

Motionen

Enligt motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) är förslaget att tillföra 30 miljoner kronor med avsikten att genom en informationskampanj riktad till invandrare öka valdeltagandet bland utländska medborgare som har rösträtt tveksamt ur flera synvinklar. Till exempel preciserar inte regeringen vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra informationskampanjen. Dessutom ankommer det på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande. Staten skall inte behöva bidra med pengar till sådan verksamhet. Slutligen är det inte säkert att ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Redan inför valet 1998 anvisade riksdagen drygt 12 miljoner kronor som regeringen fördelade till riksdagspartierna för information till invandrare. Trots denna information sjönk valdeltagandet. Mot denna bakgrund avvisar motionärerna förslaget om 30 miljoner kronor till en informationskampanj.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet anför i sitt yttrande (KU5y) att det är angeläget att valdeltagandet även bland personer med utländskt medborgarskap ökar. Trots att riksdagen inför 1998 års val anvisade 12,4 miljoner kronor för riksdagspartiernas information till invandrare sjönk valdeltagandet också i denna grupp. Konstitutionsutskottet delar mot denna bakgrund regeringens bedömning att ett högre belopp bör tillföras inför 2002 för ändamålet att öka valdeltagandet bland röstberättigade med utländskt medborgarskap och att finansieringen delvis bör ske genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 3,8 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker mot denna bakgrund och med hänsyn till att 25 miljoner kronor bör tillföras för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen att anslaget 46:1 *Allmänna val* sammantaget ökas med 55 miljoner kronor. Motionen avstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motion Fi42 (m) yrkande 18 (i denna del) avstyrks.

90:5 Regeringskansliet m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 998 149 000 kr. Regeringen anför att försvagningen av den svenska kronan mot framför allt den amerikanska dollarn för utrikesrepresentationen har medfört en kursförlust uppgående till 75 400 000 kr. Regeringen anser att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör ökas med detta belopp.

Motionerna

Två motioner vänder sig mot regeringens förslag.

I motion *Fi44* av Mats Odell m.fl. (kd) begärs att riksdagen avslår förslaget. Enligt motionen borde regeringen under hösten 2001 ha kunnat förutse att kursförlusten skulle bli omfattande. En valutaförlust som uppgår till 75 400 000 kr endast för utrikesrepresentationen 2001 indikerar att en stor andel av Regeringskansliets totala anslag på 3 281 054 000 kr används till utlandsrepresentation. Regeringskansliet har därtill enligt motionen omfattande tillgångar efter anslagssparande som skulle kunna täcka den uppkomna valutaförlusten.

Också i motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) begärs att den av regeringen föreslagna höjningen inte skall genomföras. Motionärerna framhåller att sedan budgetpropositionen för 2002 presenterades hösten 2001 har kronan stärkts såväl gentemot euron som mot det handelsviktade TCW-indexet. I slutet av september 2001 låg TCW-index på ca 146. Sedan dess har kronan stärkts och TCW-index låg i april 2002 på ca 133. Mot den bakgrunden är det enligt motionärerna anmärkningsvärt att regeringen går till riksdagen för att begära extraanslag till Regeringskansliet för vad som närmast måste betraktas som en felbudgetering. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och inte gjort någon neddragning av verksamheten efter arbetet med ordförandeskapet i EU är det enligt motionen rimligt att utrikesförvaltningens kursförlust klaras inom den ram som tilldelats i budgetpropositionen för 2002.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet erinrar i sitt yttrande (KU5y) om att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* finansierar Regeringskansliets förvaltningskostnader, kommittéväsendet, andra utredningar m.m. Anslaget fördelas mellan Statsrådsberedningen (statsministerns kansli), de tio departementen, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror m.m.). I

statsbudgeten för 2002 har anvisats 4 998 149 000 kr på anslaget. Anslaget finansierar från och med den 1 januari 2002 även förvaltningskostnaderna för Utrikesdepartementet och de 104 utlandsmyndigheterna (2001-07-01) samt de drygt 400 honorärkonsulaten. Anslaget för 2001 var för Regeringskansliet m.m. utom utrikesförvaltningen 3 281 054 000 kr och för utrikesförvaltningen 1 858 893 000 kr.

Genom tilläggsbudget hösten 2001 hade anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen* tillförts 31 425 000 kr. Försvagningen av den svenska kronan framför allt mot den amerikanska dollarn hade enligt regeringen medfört en valutakursförlust uppgående till 38 miljoner kronor, och ökningen hänförde sig till detta sedan hänsyn tagits till en justering till utrikesförvaltningens nackdel på grund av premier för avtalsförsäkringar. Vid utgången av år 2001 fanns ett anslagssparande på 139 240 000 kr på anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* och 4 836 000 kr på anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen*, vilket enligt uppgift från Regeringskansliet i huvudsak hänför sig till retroaktiva lönekostnader m.m., uppskjutna investeringar, kapitalkostnader och fakturor för utgifter från föregående år.

TCW-index (Total Competitiveness Weights), som är ett sätt att mäta kronans värde mot en korg av andra valutor, har den 19 november 1992 som startdatum, då index var lika med 100. TCW bygger på genomsnittliga aggregerade flöden av bearbetade varor för 21 länder. Vikterna tar hänsyn till såväl export, import-, som ”tredjelandseffekter”. Under september 2001 varierade TCW mellan 139 och 146 och den 14 maj 2002 var TCW 136,5. US-dollarns värde har under samma period sjunkit från 10,60 till 10,26 SEK och euron från 9,67 till 9,30 SEK.

Konstitutionsutskottet gör när det gäller anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* inte någon annan bedömning än regeringen. Försvagningen av den svenska kronan har medfört ett behov av att tillföra anslaget 75,4 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker således regeringens förslag att anslaget skall ökas med detta belopp. Motionerna avstyrks följaktligen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motionerna Fi38 (c) yrkande 8 (i denna del) och Fi44 (kd) yrkandena 1 och 6 (i denna del).

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:6 Statistiska centralbyrån

Propositionen

Konjunkturinstitutet har statistikansvar för enkäten om Näringslivets investeringar. Denna statistik har numera relativt liten betydelse för Konjunktur-

institutets prognosarbete. Statistiska centralbyråns (SCB) nationalräkenskapsprogram är i stället den helt dominerande användaren av investeringsenkäten. Därför anser regeringen att ansvaret för investeringsenkäten skall flyttas från Konjunkturinstitutet till SCB. Anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* bör därför tillföras 2 825 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

2:1 Finansinspektionen

Propositionen

Inom Finansinspektionen pågår ett arbete med att införa ett riskhanteringssystem som syftar till att utveckla tillsynen för de väsentligaste instituten, att möjliggöra en årlig samlad riskbedömning samt att anpassa tillsynen till de nya reglerna för kapitaltäckning. Ytterligare medel behövs för att slutföra arbetet.

Finansinspektionen har en aktiv roll i Europeiska värdepapperstillsynskommittén. Arbetet inom kommittén kommer att bli betydande när en ny EU-reglering inom finansmarknadsområdet arbetas fram. Inspektionen behöver ytterligare medel för detta arbete.

Anslaget 2:1 *Finansinspektionen* bör därför ökas med 540 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget 2:2 *Insättningsgarantinämnden* minskas med motsvarande belopp. Finansieringsåtgärden påverkar inte nämndens verksamhet under 2002.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Statens fastighetsverk – förvärvande av fastighet samt ny investeringsplan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av att staten förvärvar fastigheten Proserpina 4 i Stockholms kommun och godkännande av en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk. Motionen avstyrks.

Jämför reservation 2 (m).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att staten förvärvar fastigheten Proserpina 4 – det s.k. Norra Bancohuset – i Gamla stan i Stockholms kommun. Fastigheten tillhörde under lång tid staten. Byggnaderna inom kvarteret

Proserpina löstes in successivt av Riksbanken i slutet av 1700-talet. Banken hade en del av sin verksamhet där fram till 1907. Riksarkivet övertog därefter lokalerna. Fastigheten såldes av Byggnadsstyrelsen i mitten av 1980-talet. Staten har nu möjlighet att förvärva fastigheten.

Regeringen anser att det är av stort intresse att fastigheten, som enligt Riksantikvarieämbetet uppfyller kriterierna för att kunna räknas till det nationella kulturarvet, åter kommer i statens ägo. Därigenom skapas också värdefulla lokalutrymmen för staten i Stockholms innerstad.

Statens fastighetsverk och Norra Bancohuset HB, dotterbolag till Drott AB, har ingått ett avtal, villkorat av regeringens godkännande, avseende förvärv av det s.k. Norra Bancohuset för en köpeskilling om 145 miljoner kronor. Denna anskaffning ingår inte i den investeringsplan som riksdagen godkänt. En ny investeringsplan enligt nedanstående tabell behöver därför godkännas. Förslaget innebär att beloppet för Inrikes fastigheter 2002 höjs med 145 miljoner kronor.

Investeringsplan för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Investerat 2000	Prognos 2001	Budget 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004
Inrikes	280	218	503	358	200
Utrikes	26	20	18	15	10
Mark	11	23	12	7	4
Summa investeringar	317	261	533	380	214
Lån	317	261	533	380	214
Summa finansiering	317	261	533	380	214

Finansieringen av förvärvet av fastigheten ryms inom den låneram för Fastighetsverkets investeringar på högst 7 miljarder kronor som riksdagen bemyndigat regeringen att besluta om.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas regeringens förslag. Enligt motionärerna anger regeringen inte någon egentlig anledning till affären annat än att det är av stort intresse att fastigheten åter kommer i statens ägo. Även om regeringen anför att värdefullt lokalutrymme för staten i Stockholms innerstad skapas anges inte vad detta för staten värdefulla lokalutrymme skall användas till. Det kan knappast räknas till statens kärnuppgifter att äga fastigheter. Motionärerna motsätter sig affären då det inte anförts någon konkret anledning till affären annat än själva ägandet i sig. Förslag till ny investeringsplan avslås också.

Kompletterande uppgifter

Av Statens fastighetsverks hemställan till regeringen (2001-02-15) om förvärv av fastigheten framgår att Fastighetsverket tidigare har fört diskussioner med det handelsbolag som äger fastigheten men har då ansett priset vara för

högt. Efter diskussioner hösten 2001 har Fastighetsverket nått en överenskommelse som verket anser marknadsmässig.

Ett förvärv av fastigheten kan, enligt Fastighetsverkets hemställan, motiveras med den historiska samhörighet byggnaden har med det av verket förvaltade Södra Bancohuset inte minst genom den bro som förbinder byggnaderna. Ett ytterligare motiv för att förvärva fastigheten är att verket ser ett behov av ytterligare kontorslokaler i Gamla stan för egen del samt för andra statliga myndigheter. Genom en förvaltning av båda Bancohusen skapas en större uthyrningsenhet vid Järntorget vilken ökar möjligheterna till olika uthyrningsalternativ. Samtidigt skapas förutsättningar för Fastighetsverket att på sikt lämna inhyrda lokaler och få den egna personalen samlad vid Järntorget.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, med hänvisning till de kompletterande uppgifterna, propositionen (punkt 5) och avstyrker därmed motion Fi42 (m) yrkande 3.

Vidgat uppdrag för Vasallen AB

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att det bolag som har till uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva kommunala bostadsfastigheter för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål. Motionerna avstyrks. Jämför reservationerna 3 (m, kd, fp) och 4 (c).

Propositionen

I samband med 1997 års ekonomiska vårproposition beslutades att ett aktiebolag skulle bildas för att utveckla försvarsfastigheter som avvecklades genom 1996 års försvarsbeslut (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Skälet till detta var bl.a. att det var viktigt att en professionell organisation för fastighetsutveckling gavs finansiell uthållighet och affärs-mässiga incitament för utveckling av fastigheterna. Det bolag som bildades – Vasallen AB – skulle i samarbete med kommuner och lokalt näringsliv utveckla och förädla fastigheterna för att slutligen sälja dem på kommersiella villkor.

I propositionen Allmännyttiga bostadsföretag, m.m. (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160) angavs att staten bör få möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag för att utveckla eller avveckla bostäderna. Regeringen angav att huvudambitionen måste vara att ansvaret för planering och genomförande av de åtgärder som kan bli aktuella vid en rekonstruktion av ett kommunalt bostadsföretag ligger kvar hos kommunen. Det kan dock i vissa situationer finnas organisationer som genom sin särskilda kompetens har bättre förutsättningar än kommunen eller det kommunala bostadsföretaget att genomföra de åtgärder som blir aktuella. En

möjlighet som angavs var att Vasallen AB övertar de bostadsfastigheter som inte längre behövs för bostadsändamål.

Regeringen anför att inom Vasallen AB finns en stor erfarenhet av att finna ny användning för lokaler som blivit överflödiga vid regementsnedläggningar. Bolaget äger stor kännedom om lokala förutsättningar för att utveckla fastigheter för ny kommersiell användning. Omvandling av bostäder på regementsområdena ingår ibland som en del av detta arbete. Bolagets geografiska verksamhetsområden överensstämmer i flera fall med de regioner som har särskilda problem med befolkningsminskning och höga vakanser i de kommunala bostadsföretagen. Sammantaget ger detta Vasallen AB god kunskap om de lokala förutsättningarna att hitta ny användning för tomma lokaler. Regeringen anser mot denna bakgrund att Vasallen AB även bör ges möjlighet att på kommersiella villkor förvärva kommunala bostadshus för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål för att sedan sälja dessa på kommersiella villkor.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) ifrågasätts starkt om Vasallens kompetens på det aktuella området är sådan att förslaget är motiverat. Motionärerna anser att privata intressenter med största säkerhet har lika stor – förmodligen större – kompetens vad gäller kännedom dels om den geografiska regionens situation när det gäller möjlig affärsverksamhet, dels vad gäller hur själva lokalerna bör vara förskaffade för att passa olika kommersiella projekt. Motionärerna motsätter sig således förslaget.

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) anfördes att kommunerna måste tillåtas ta sitt rättmätiga ansvar för utformningen av bostadspolitiken utan inblandning från statlig nivå. I stället för att på olika sätt lätta på regelverket ser sig regeringen tvungen att ”hjälpa” kommunerna med att omstrukturera bostadsbolagen. Motionärerna yrkar avslag på förslaget.

Finansutskottets ställningstagande

Som framgår av vårpropositionen har regeringen redan tidigare pekat på att fördelarna med att utnyttja Vasallen AB i detta sammanhang. Utskottet delar regeringens uppfattning att Vasallen AB har god kunskap om de lokala förutsättningarna att hitta ny användning för tomma lokaler och tillstyrker att bolaget får förvärva kommunala bostadsfastigheter för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks således propositionen (punkt 6) samt avstyrks motionerna *Fi38* (c) yrkande 4 och *Fi42* (m) yrkande 4.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

3:2 Skattemyndigheterna

Propositionen

Skattemyndigheterna skall kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund (prop. 1998/99:124 avsnitt 7.1). Kostnaderna för uppördshjälpen kan beräknas till 21 kr per person. Regeringen har beslutat om uppördshjälp för sju trossamfund. Enligt uppgift uppgår antalet personer där skattemyndigheterna svarar för uppörden år 2002 till 78 668 stycken. Regeringen föreslår därför att anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 1 652 000 kr. Finansiering sker genom utgiftsminskning under ett annat utgiftsområde.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:5 Domstolsväsendet m.m.

Propositionen

I propositionen Redovisningen av Svenska kyrkans fastigheter i fastighetsregistrets inskrivningsdel (prop. 2001/02:136) föreslås att frågor om lagfart för fastigheter som tillhör Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar skall regleras. Syftet är att göra det möjligt för kyrkan att på ett enkelt sätt få lagfart på sin fasta egendom samt att åstadkomma en mera fullständig redovisning i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Reformen medför ökat arbete och kostnadsökningar för inskrivningsmyndigheterna, särskilt som kyrkans lagfartsärenden ofta är mer komplicerade än vanliga lagfartsärenden. Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* behöver därför tillföras 3 200 000 kr. Den väntade ökningen av antalet inskrivningsärenden beräknas medföra inkomster i form av expeditionsavgifter som bedöms täcka denna tillfälliga resursförstärkning.

Ändringar i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk tvångsvård har medfört ökade kostnader för domstolsväsendet för förordnanden av sakkunniga. Regeringen anser därför att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* behöver tillföras 12 200 000 kr varav 2 000 000 kr avser år 2000, 5 100 000 kr avser år 2001 och 5 100 000 kr avser år 2002. Finansiering sker genom utgiftsminskning under ett annat utgiftsområde.

Riksdagen har beslutat (prop. 2000/01:88, bet. 2000/01:JuU24, rskr. 2000/01:223) att Sjöfartsverket skall svara för sjöfartsregistret i stället för Stockholms tingsrätt. Verksamheten flyttades i december 2001. Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* bör med anledning härav minskas med 4 100 000 kr.

För att finansiera ökade utgifter inom kriminalvården anser regeringen att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* bör minskas med 10 000 000 kr.

Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* skall ökas med 1 300 000 kr.

De olika förändringarna inom anslaget sammanfattas i följande tabell.

Ökningar och minskningar inom anslaget 4:5 Domstolsväsendet m.m.

Belopp i tusental kronor	
Skäl till förändringen	Förändring av anslag
Inskrivningsärenden Svenska kyrkan	+3 200
Förordnanden av sakkunniga	+12 200
<i>Summa ökning</i>	<i>+15 400</i>
Sjöfartsregistret förs till Sjöfartsverket	-4 100
Finansiering av ökade utgifter inom kriminalvården	-10 000
<i>Summa minskning</i>	<i>-14 100</i>
Nettoförändring	+1 300

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

4:6 Kriminalvården

Propositionen

Beläggningen inom anstalter och häkten fortsätter att öka. Kriminalvården kan inte möta volymökningarna inom nuvarande anslagsram. För att ge kriminalvården förutsättningar att möta det ökade platsbehovet anser regeringen att anslaget behöver tillföras 150 miljoner kronor.

I propositionen Nationell narkotikahandlingsplan (prop. 2001/02:91) föreslås att en särskild satsning görs för att bekämpa narkotikamissbruket inom kriminalvården under åren 2002–2004. Som ett led häri behöver kriminalvårdens resurser nu förstärkas med 10 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 4:6 *Kriminalvården* ökas med 160 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* minskas med 10 miljoner kronor.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* minskas med 3 750 000 kr för att finansiera en ökning av utgifterna under ett annat utgiftsområde.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet anför i sitt yttrande (FöU3y) att man inte har något att erinra mot regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

6:19 Krisberedskapsmyndigheten

Propositionen

Regeringen har i propositionen Samhällets säkerhet m.m. (prop. 2001/02:158) föreslagit att den nya Krisberedskapsmyndigheten skall inrättas den 1 juli 2002. Till följd av detta behöver ett nytt ramanslag 6:19 *Krisberedskapsmyndigheten* på 59 miljoner kronor anvisas. Finansiering sker genom att anslaget 6:3 *Funktionen Civil ledning* minskas.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (FöU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

6:20 Styrelsen för psykologiskt försvar

Propositionen

Regeringen har i propositionen Samhällets säkerhet m.m. (prop. 2001/02:158) angett att verksamhetsområdet Det civila försvaret bör finansieras från ett

anslag för Krisberedskapsmyndighetens förvaltningsutgifter, *ett* anslag för förvaltningsutgifter vid Styrelsen för psykologiskt försvar samt *ett* samlat anslag för övriga utgifter inom verksamhetsområdet. Till följd av detta behöver ett nytt ramanslag 6:20 *Styrelsen för psykologiskt försvar* på 5 400 000 kr anvisas. Finansiering sker genom att anslaget 6:6 *Funktionen Psykologiskt försvar* minskas.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (FöU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

6:21 Civilt försvar (anslag samt bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002, för det under utgiftsområde 6 Totalförsvar uppförda ramanslaget 6:21 *Civilt försvar*, besluta om avtal och beställningar avseende beredskapsåtgärder och andra åtgärder som syftar till motstå svåra påfrestningar på samhället i fred, vilka inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 445 miljoner kronor efter 2002.

Propositionen

Regeringen föreslår att ett nytt ramanslag 6:21 *Civilt försvar* på 957 737 000 kr anvisas. I propositionen hänvisas till att riksdagen har beslutat att Överstyrelsen för civil beredskap skall läggas ned den 30 juni 2002 (prop. 2001/02:10, bet. 2001/02:FöU2, rskr. 2001/02:91). Anslaget 6:3 *Funktionen Civil ledning* skall därför minskas.

Regeringen har vidare i propositionen Samhällets säkerhet m.m. (prop. 2001/02:158) angett att verksamhetsområdet Det civila försvaret bör finansieras från *ett* anslag för Krisberedskapsmyndighetens förvaltningsutgifter, *ett* anslag avseende förvaltningsutgifter för Styrelsen för psykologiskt försvar samt *ett* samlat anslag för övriga utgifter inom verksamhetsområdet.

Till följd av detta behöver ett nytt ramanslag 6:21 *Civilt försvar* anvisas. Ändamålet för detta nya anslag skall motsvara de ändamål som i dag finns för de anslag inom verksamhetsområdet Det civila försvaret som finns uppförda i statsbudgeten exklusive förvaltningsutgifter för Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar. Regeringen avser att även finansiera utgifter för Gotsamprojektet och för vissa särskilda investeringar i etermedier från detta anslag. Sammantaget innebär regeringens förslag att anslagen avseende det civila försvaret bör förändras i enlighet med följande tabell.

Ökningar och minskningar av anslag

Belopp i tusental kronor

Anslag	Ökning av anslag
6:19 Krisberedskapsmyndigheten	+59 000
6:20 Styrelsen för psykologiskt försvar	+5 400
6:21 Civilt försvar	+957 737
Summa	+1 022 137

Anslag	Minskning av anslag
6:3 Funktionen Civil ledning	-258 367
6:4 Funktionen Försörjning med industrivaror	-35 341
6:5 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	-285 274
6:6 Funktionen Psykologiskt försvar	-10 665
6:7 Funktionen Ordning och säkerhet	-12 242
6:8 Funktionen Hälso- och sjukvård, m.m.	-92 065
6:9 Funktionen Telekommunikationer, m.m.	-102 985
6:10 Funktionen Postbefordran	-239 000
6:11 Funktionen Transporter	-78 997
6:12 Funktionen Energiförsörjning	-145 962
Summa	-1 022 137

Regeringen bör vidare bemyndigas att besluta om avtal och beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 445 miljoner kronor efter år 2002. Summan motsvarar bemyndiganden som för 2002 lämnats för ramanslagen 6:3 *Funktionen Civil ledning*, 6:4 *Funktionen Försörjning med industrivaror*, 6:5 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst*, 6:8 *Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.*, 6:9 *Funktionen Telekommunikationer m.m.* och 6:11 *Funktionen Transporter*.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) anförs att sammanslagningen av anslagen 6:3–6:12 till ett enda anslag innebär en försämring av spårbarheten och minskar därmed riksdagens inflytande över det civila försvaret. I kommande budgetarbete bör därför den funktionella indelningen redovisas som anslagsposter inom anslaget 6:21 *Civilt försvar*.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet anför i sitt yttrande (FöU3y) att regeringens förslag ligger i linje med vad riksdagen har beslutat. Genom att skapa myndighetsanslag för Krisberedskapsmyndigheten respektive för Styrelsen för psykologiskt försvar samt ett anslag för finansiering av utgifter för civilt försvar – 6:21 *Civilt försvar* – förverkligas intentionerna i riksdagens försvarsbeslut för 2002–2004 inom krisberedskapsområdet. Åtgärder inom beredskapen mot svåra påfrestningar på samhället i fred och höjd beredskap kommer att koordineras bättre både när det gäller verksamhet och finansiering.

Från det nya anslaget finansieras dels åtgärder som inom ramen för höjd beredskap stärker förmågan att motstå väpnat angrepp, dels *vissa* investering-

ar för att motstå och hantera svåra påfrestningar i fred. Försvarskommittén anser det rimligt att anslag som anvisas för höjd beredskap också skall kunna användas för insatser som stärker beredskapen att möta svåra påfrestningar på samhället i fred.

Med anledning av den väckta motionen påpekar försvarskommittén att man vid åtskilliga tillfällen har behandlat frågor som rör styrning och uppföljning av verksamheten inom totalförsvaret. Härvid har försvarskommittén (i bet. 1998/99:FöU1) bl.a. betonat behovet av att förbättra riksdagens beslutsunderlag. Mål för verksamheten skall kunna preciseras och medelsanvändningen ändamålsbestämmas. Inom ramen för riksdagens finansmakt (9 kap. 2 § RF) beslutar riksdagen såväl om ekonomiska resurser som om vad medlen skall användas till.

Försvarskommittén konstaterar att motionärernas önskemål ligger i linje med vad utskottet tidigare anfört. Försvarskommittén bedömer inte – mot bakgrund av utskottets tidigare uttalanden – att ett tillkännagivande till regeringen skall behövas för att riksdagen skall få ett relevant ekonomiskt beslutsunderlag även framgent när det gäller civilt försvar. Motionen behöver därför inte bifallas.

Försvarskommittén tillstyrker vidare det begärda bemyndigandet avseende ramanslaget 6:21 *Civilt försvar*. Summan motsvarar de bemyndiganden som riksdagen lämnat för 2002.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarskommittén, propositionens förslag om ändrade anslag (punkt 27 i denna del). Motion Fi42 (m) yrkande 5 avstyrks.

Vidare tillstyrks, också i enlighet med försvarskommitténs ställningstagande, propositionens förslag om bemyndigande avseende det nya ramanslaget 6:21 *Civilt försvar* (punkt 7).

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

8:1 Biståndsverksamhet

Propositionen

Regeringen anser att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* skall minskas med 200 miljoner kronor för att bidra till att finansiera utgifter inom ett annat utgiftsområde. Avräkningen från biståndsramen för flyktingkostnader bör öka med 200 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Biståndsverksamhet (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* under 2002 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 26 148 miljoner kronor efter 2002.

Propositionen

Regeringen föreslår att den bemyndigas att för reservationsanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* under 2002 besluta om att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 26 148 miljoner kronor efter 2002.

Förhandlingar om påfyllnad av den internationella utvecklingsfonden och den afrikanska utvecklingsfonden pågår för närvarande. Vidare medför den svenska kronans försvagade ställning i förhållande till den amerikanska dollarn att ett utökat bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser behövs för det multilaterala utvecklingssamarbetet. Totalt behöver bemyndigandet ökas med 200 miljoner kronor för att Sverige skall kunna behålla sin andel i respektive fond.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 8).

9:2 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 för reservationsanslaget 9:2 *Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier* ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Central- och Östeuropa, som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 950 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2002 för reservationsanslaget 9:2 *Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier* ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Central- och Östeuropa, som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 950 miljoner kronor.

Sedan 1996 finns en nordisk miljöinvesteringslåneordning (MIL) på 100 miljoner ecu vid Nordiska investeringsbanken (NIB) för att skapa förbättrade

förutsättningar för finansiering av miljöprojekt i Nordens närområden. Den ursprungliga MIL-ramen är nu så gott som fullt utnyttjad. För att kunna fortsätta beredningen av nya angelägna projekt och för att NIB aktivt skall kunna gå med i det planerade partnerskapet för miljöfinansiering inom den Nordliga dimensionen (NDEP) har NIB föreslagit en utvidgning av ramen från 100 miljoner euro till 300 miljoner euro för att täcka bankens finansieringsbehov i Nordens närområden inom miljösektorn under de närmaste fem åren.

Under förutsättning att ett beslut om höjning av NIB:s garantiram fattas av de nordiska regeringarna behöver regeringens bemyndigande att ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Central- och Östeuropa utökas. De lån som tidigare ställts ut under MIL-ramen har överflyttats till projektinvesteringsslåneordningen och skapar utrymme för nya lån. Regeringens bemyndigande att ställa ut garantier måste därför avse hela ramen. Sveriges andel av NIB:s garantiram uppgår till 34,2 %, dvs. 102,6 miljoner euro, motsvarande högst 950 miljoner kronor. Riksgäldskontoret kommer att besluta om en årlig garantiavgift som skall belasta anslaget 9:2 *Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier.*

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 9).

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Propositionen

Antalet anmälningar till Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) om etnisk diskriminering i arbetslivet har fortsatt att öka kraftigt under 2001, och utvecklingen under det första kvartalet 2002 tyder på en fortsatt ökning. För att DO skall kunna fullgöra sina uppgifter behövs utökade resurser. Anslaget 10:5 *Ombudsmannen mot etnisk diskriminering* bör därför ökas med 2 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

12:1 Migrationsverket

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 490 079 000 kr. Antalet asylsökande under innevarande år kommer enligt aktuella prognoser att överstiga tidigare gjorda bedömningar, främst på grund av den rörlighet som Schengensamarbetet innebär, men också av faktorer som ligger utanför Schengenområdet. För att inte handläggningstider och väntetider i Migrationsverkets mottagandesystem skall öka, bör anslaget 12:1 *Migrationsverket* ökas med 60 miljoner kronor. Regeringen följer noggrant utvecklingen på anslaget och avser att vid behov återkomma i frågan.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) påpekas att Migrationsverket tillförs nya medel i tilläggsbudgeten men att dessa är långtifrån tillräckliga. Årets beräknade underskott är ingen engångsföreteelse utan förutses öka de kommande åren. För att möjliggöra en human flyktmottagning utan långa väntetider anser motionärerna att mer medel måste tillföras senast i budgetpropositionen. I motionen föreslås ett tillkännagivande om det anförda.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet påpekar i sitt yttrande (SfU8y) att man vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2001/02:SfU13, har konstaterat bl.a. att det är mycket viktigt att genomföra åtgärder i syfte att förkorta handläggningstiderna, inte enbart för att långa handläggningstider är kostsamma på grund av att de sökande under tiden vistas i Migrationsverkets mottagandesystem utan också med hänsyn till den psykiska press som sökandena under tiden tvingas leva under. I samband med behandlingen av budgeten för 2002 angavs i betänkande 2001/02:SfU2 att Migrationsverkets förvaltningsanslag skulle ökas med ca 50 miljoner kronor från 2002, något som socialförsäkringsutskottet välkomnade. Socialförsäkringsutskottet uttalade att Migrationsverket genom denna längre planeringsram fick bättre förutsättningar att korta handläggningstiderna och därigenom påverka även kostnaderna i mottagandesystemet. Socialförsäkringsutskottet ansåg emellertid, mot bakgrund av det markant ökade antalet öppna ärenden och det ökade antalet asylsökande, att ett eventuellt behov av ytterligare medel genom tilläggsbudget borde övervägas redan under våren för att på så sätt underlätta Migrationsverkets planeringsmöjligheter.

Socialförsäkringsutskottet konstaterar att antalet asylsökande under innevarande år enligt aktuella prognoser kommer att överstiga tidigare gjorda bedömningar främst på grund av den rörlighet som Schengensamarbetet innebär, men också av faktorer som ligger utanför Schengenområdet. För att inte handläggningstider och väntetider i Migrationsverkets mottagandesystem skall öka instämmer socialförsäkringsutskottet i regeringens bedömning att

anslagen för Migrationsverket respektive Utlänningsnämnden bör utökas under innevarande budgetår.

Socialförsäkringsutskottet, som förutsätter att regeringen vid behov återkommer med ytterligare förslag på tilläggsbudget, avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motion Fi42 (m) yrkande 6 avstyrks.

12:2 Mottagande av asylsökande

Propositionen

Inströmningen av asylsökande har ökat till följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet och en markant ökning av antalet asylsökande från Irak. Sammantaget har detta medfört att fler personer än beräknat tas emot i Migrationsverkets mottagandesystem. Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* bör därför ökas med 560 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att utgifterna minskas inom ett annat utgiftsområde.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

12:4 Utlänningsnämnden

Propositionen

Antalet asylsökande under innevarande år kommer enligt aktuella prognoser att överstiga tidigare gjorda bedömningar främst på grund av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. Som en följd av regeringens förslag att utöka Migrationsverkets förvaltningsanslag anser regeringen det även motiverat att öka Utlänningsnämndens resurser för att förkorta handläggningstiderna hos nämnden och därmed minska väntetiderna i Migrationsverkets mottagandesystem. Anslaget 12:4 *Utlänningsnämnden* bör därför ökas med 20 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker, som framgått ovan under 12:1 *Migrationsverket*, i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden*Propositionen*

Antalet asylsökande har ökat och därmed ökar också utgifterna för offentligt biträde i utlänningsärenden. Anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* bör därför ökas med 20 miljoner kronor.

Antalet personer som kommer att tas emot av kommuner bedöms bli färre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 10:4 *Hemutrustningslån* kan därför minskas med 10 miljoner kronor och bidra till att finansiera ökningen av utgifter för offentligt biträde.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

12:6 Utresor för avvisade och utvisade*Propositionen*

Antalet verkställda utresor har ökat, vilket lett till högre kostnader och en större anslagsförbrukning än tidigare beräknat. Anslaget 12:6 *Utresor för avvisade och utvisade* behöver därför tillföras 20 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 för ramanslaget 12:7 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 15 miljoner kronor under år 2003.

Propositionen

EG-kommissionen har inrättat en europeisk flyktingfond som skall underlätta för EU-länderna att ta emot asylsökande och flyktingar. Medlen skall användas för att utveckla mottagandesystemet för asylsökande, för integrationsinsatser och för att hjälpa personer att återvända eller återvändra till sitt hemland. Fonden arbetar med ett programår i taget. Hälften av det beviljade projektstödet betalas ut när ett projekt inleds. Efter halva projekttiden betalas ytterligare 30 % ut efter att rapport lämnats och godkänts. Resterande 20 % betalas ut efter godkänd slutredovisning av projektet. Slutredovisningen skall göras senast tre månader efter avslutat projekt. Regeringen behöver ett bemyndigande som innebär att beslut kan fattas under 2002 som medför utgifter under år 2003. Bemyndigandet bör omfatta högst 15 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU8y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 10).

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:2 Bidrag för läkemedelsförmånen

Propositionen

Det finns en överenskommelse mellan staten och landstingen om hur kostnaderna för läkemedelsförmånen skall delas. Kostnaderna för 2001 har överenskridit överenskommet belopp med ca 300 miljoner kronor, och staten skall enligt avtalet kompensera landstingen med ca 150 miljoner kronor.

År 1998 omklassificerades vissa varor från läkemedel till medicintekniska produkter. Kostnaderna för dessa produkter skall därmed inte längre ingå i

läkemedelsförmånen utan bäras av landstingen. Landstingen bör kompenseras för denna kostnad genom det generella statsbidraget. Ersättningen till landstingen, som har uppgått till 69 miljoner kronor per år, har emellertid under 1999–2001 betalats från anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånen* enligt en överenskommelse mellan staten och landstingen. Även för 2002 bör ersättningen få belasta detta anslag. Anslaget behöver därmed ökas med 69 miljoner kronor. Från och med 2003 avses landstingen kompenseras genom det generella statsbidraget till landstingen.

Anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånen* bör enligt regeringen således ökas med sammanlagt 219 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SoU5y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård, 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, 13:6 Socialstyrelsen, 14:2 Bidrag till WHO samt 14:5 Smittskyddsinstitutet

Propositionen

För att bidra till finansieringen av ökning av utgifterna inom ett annat utgiftsområde minskas anslaget 13:3 *Bidrag till hälso- och sjukvård* med 4 700 000 kr, anslaget 13:5 *Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd* med 1 250 000 kr samt anslaget 13:6 *Socialstyrelsen* med 5 100 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att anslaget 14:2 *Bidrag till WHO* skall ökas med 650 000 kr. Sverige betalar ett årligt bidrag till WHO i början av året. Bidraget är fastställt i amerikanska dollar. På grund av den oförutsett höga dollarkursen har inte hela bidraget för 2002 kunnat betalas från anslaget utan en kompletterande betalning om 59 954 amerikanska dollar måste göras för år 2002. Finansiering sker genom att anslaget 14:5 *Smittskyddsinstitutet* minskas med 650 000 kr.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas minskningarna av anslagen till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN), Socialstyrelsen och till Smittskyddsinstitutet. Motionärerna anför att det är väsentligt både för enskilda patienter och för sjukvården i stort att Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd ges förutsättningar att snabbt och med hög kvalitet utreda de anmälningar som inkommer. En neddragning av anslaget äventyrar patientens rätt och säkerhet. De anser vidare att regeringens socialpolitik brister i trovärdighet eftersom Socialstyrelsen som fått den primära medicinska tillsynen, an-

svar för utvärdering, uppföljning och kunskapsspridning samt flera andra ansvarsområden i uppgift av regeringen samtidigt är föremål för regeringens sparbetning under pågående verksamhetsår. Inte heller neddragningen på Smittskyddsinstitutet kan motionärerna acceptera. I andra sammanhang har motionärerna redovisat fördelarna med att folkhälsoarbetet drivs lokalt och regionalt. De anser att de besparingar som föreslagits på de tre myndigheterna i stället bör göras på Statens folkhälsoinstitut. Detta skulle innebära att patientsäkerheten upprätthålls samtidigt som resurserna till folkhälsoinsatser går till de verksamheter där de gör störst nytta. Motionärerna begär således att regeringen återkommer med förslag om minskning av anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* med 7 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SoU5y) regeringens förslag och avvisar därmed motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motion Fi42 (m) yrkandena 17 (i denna del) och 18 (i denna del).

14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder

Propositionen

År 2001 antogs en nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador (prop. 2000/01:20, bet. 2000/01:SoU8, rskr. 2000/01:144). Syftet med handlingsplanen är att lägga fast grundvalarna för en alkoholpolitik som leder till minskad alkoholkonsumtion och begränsar alkoholskadorna. Under våren 2002 behandlas också en särskild nationell handlingsplan mot narkotika (prop. 2001/02:91, bet. 2001/02:SoU15). Syftet med handlingsplanerna är bl.a. att lägga fast målen för samhällets insatser mot alkohol- och narkotikamissbruket och att utveckla målinriktade och samordnade förebyggande insatser på kommunal nivå.

Frivilliga organisationer på alkohol- och narkotikaområdet utför insatser av betydande värde och omfattning. Det förebyggande, uppsökande, rådgivande och motivationsskapande arbetet är omfattande, och en allt större del av opinionsbildning, kunskapsspridning och förebyggande insatser sker genom de frivilliga organisationerna.

Regeringen bedömer att det inom ramen för det utvecklingsarbete som nu sker på alkohol- och narkotikaområdet finns behov av ett riktat stöd till organisationer och föreningar, inklusive klientorganisationer, som verkar förebyggande och stödjande inom alkohol- och narkotikaområdet. Medlen skall utgå till särskilda satsningar inom det förebyggande alkohol- och narkotikaområdet och fördelas av Socialstyrelsen efter direktiv från regeringen.

Regeringen föreslår med hänvisning till det anförda att anslaget 14:7 *Folkhälsopolitiska åtgärder* ökas med 15 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SoU5y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

16:7 Bilstöd till handikappade

Propositionen

Bidrag till bilstöd är ett viktigt medel för att uppnå regeringens mål för handikappolitiken. För att förkorta väntetiderna för att få bidrag anser regeringen att ytterligare 50 miljoner kronor behövs för bidrag till bilstöd till handikappade. Anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* bör därför ökas med detta belopp.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en hjälpmedelsgaranti. Motionärerna anser att en hjälpmedelsgaranti skall införas. Den konkreta utformningen av hjälpmedelsgarantin måste bli föremål för särskild utredning där noggranna analyser och avvägningar görs. Redan nu bör dock en statlig hjälpmedelsgaranti prövas genom att bilstödet och s.k. alternativ telefoni slås samman till ett nytt anslag. Den förstärkning av bilstödet som regeringen föreslår välkomnas av motionärerna, men förstärkningen bör i stället tillföras den hjälpmedelsgaranti som motionärerna föreslår. Kostnaden för hjälpmedelsgarantin kommer att rymmas inom nuvarande ramar.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet välkomnar i sitt yttrande (SoU5y) regeringens förslag att förstärka anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*. Socialutskottet anför att man återigen avvisar motionsförslag om att slå samman anslagen 16:6 *Bidrag till utrustning för elektroniska kommunikationer* och 16:7 *Bilstöd till handikappade* till en statlig hjälpmedelsgaranti. Motionen avstyrks således. Propositionen tillstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motion *Fi42* (m) yrkande 7 avstyrks.

18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Propositionen

I statsbudgeten finns för bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. uppfört ett ramanslag på 80 378 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* tillförs 10 miljoner kronor för att utveckla kvinnojourernas verksamhet. Insatser som syftar till skydd och hjälp till kvinnor som blivit utsatta för våld behöver kontinuerligt utvecklas. De särskilda behov som flickor och kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor med funktionshinder samt kvinnor med missbruksproblem kan ha, skall särskilt uppmärksammas. Medlen bör också kunna användas för att vidareutveckla kvinnojourernas befintliga organisationer och nya insatser till stöd för våldsutsatta kvinnor. Verksamheten i storstäderna bör prioriteras, och samverkan och samfinansiering skall ske med berörda kommuner så att kontinuitet och långsiktighet kan säkerställas.

Motionen

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ny tilläggsbudget innefattande ytterligare medel till anslag 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* på 10 miljoner kronor utöver vad som föreslås i propositionen. När det gäller svårt utsatta kvinnor, som drabbas av närståendes våld och missbruk m.m., har motionärernas tidigare förslag halvt tillmötesgått av regeringen då den i tilläggsbudgeten föreslår ett ökat anslag för bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Motionärerna anser dock att budgetförstärkningen bör vara 20 miljoner kronor. Om anslaget utökas med 20 och inte med 10 miljoner kronor behövs inte den av regeringen förordade inskränkningen till främst storstadsområdena.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet framhåller i sitt yttrande (SoU5y) att man vidhåller sin ståndpunkt att det arbete som kvinnojourerna utför är av stort värde och att kvinnojourerna utgör ett betydelsefullt komplement till socialtjänstens verksamhet på området. Socialutskottet ser därmed positivt på regeringens förslag att öka anslaget. Socialutskottet anser att särskild uppmärksamhet bör ges åt de särskilda behov som flickor och kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor med funktionshinder samt kvinnor med missbruksproblem kan ha. Socialutskottet har inget att erinra mot att verksamheten i storstäderna prioriteras. Socialutskottet vill dock återigen betona att det utökade stödet inte får leda till att kommunernas engagemang minskar. Kommunerna bör enligt socialutskottet även fortsättningsvis ha det primära ansvaret för att stödja kvinnojourerna. Socialutskottet, som finner den av regeringen föreslagna anslagsförstärkningen välavvägd, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker därmed motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motion Fi39 (fp) yrkande 6 avstyrks.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Propositionen

I statsbudgeten finns för sjukpenning och rehabilitering uppfört ett ramanslag på 45 805 miljoner kronor. Sjukfrånvaron fortsätter att öka vilket får till följd att utgifterna för sjukpenning ökar även för 2002. De medel som anvisades på statsbudgeten för 2002 har därför visat sig vara otillräckliga.

De prognoser som ligger till grund för regeringens bedömning är dock osäkra och kan komma att justeras under året. Regeringen kommer att följa utvecklingen noga för att bedöma om den föreslagna ökningen är tillräcklig. Anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* behöver nu ökas med 2 500 miljoner kronor.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) begärs att regeringen återkommer med ytterligare förslag till tilläggsbudget innefattande en ökning med 250 miljoner kronor till anslaget 19:8 *Allmänna försäkringskassor* samt en minskning med 500 miljoner kronor av anslaget 19:4 *Arbetskadeförsäkringar*. Eftersom försäkringskassorna numera inte hinner med annat än sjukpenning-utbetalningar får personer i behov av rehabilitering vänta flera månader på lämplig åtgärd. Detta minskar chansen för att rehabiliteringen skall lyckas. Motionärerna anser därför att försäkringskassorna på tilläggsbudget för 2002 bör få ytterligare 250 miljoner kronor för rehabiliteringsarbete. Som finansiering föreslås att beslutet om att ändra bevisreglerna i arbetskadeförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 2002 upphävs. Därmed kan anslaget 19:4 minskas med 500 miljoner kronor.

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) begärs att regeringen återkommer med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en ökning med 190 miljoner kronor till anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Enligt motionärerna bör dessa medel avsättas till rehabiliteringsutredningar i syfte att förhindra att människor blir långtidssjukskrivna och t.o.m. förtidspensionerade innan de fått rätt diagnos och rätt åtgärd. Dessutom bör den av regeringen föreslagna ökningen av anslaget 19:1 avsättas till rehabilitering och aktiva åtgärder i stället för att användas för utbetalning av passivt stöd.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet anför i sitt yttrande (SfU8y) att man tidigare har uttryckt sin stora oro över den alarmerande ökningen av sjukfrånvaron, bl.a. i höstens budgetbetänkande (bet. 2001/02:SfU1 s. 51). Dessvärre kan socialförsäkringsutskottet konstatera att sjukfrånvaron alltså ökar. Av statistikuppgifter från Riksförsäkringsverket (RFV) avseende sjukfrånvaron i mars 2002 framgår bl.a. att 353 000 personer erhöll ersättning från sjukförsäkringen i form av sjukpenning eller rehabiliteringsersättning under mars 2002. Av dessa var 222 000 eller 63 % kvinnor och 131 000 eller 37 % män. Av de personer som var sjukskrivna i slutet av januari 2002 hade 116 000 varit sjukskrivna i mer än ett år. Det var drygt 3 500 personer fler än månaden innan och drygt 20 400 fler än i januari 2001. Det senare är en ökning med 21 %. Av Riksförsäkringsverkets budgetunderlag för åren 2003–2005 framgår att antalet långa sjukfall (365 dagar eller mer) ökade med ca 19 000 mellan åren 1999 och 2000, vilket innebär en ökning med 27 %. Mellan åren 2000 och 2001 var ökningen av antalet långa sjukfall ca 22 000, vilket motsvarar en ökning på 24 %. Även om den relativa ökningstakten således har avtagit kan socialförsäkringsutskottet konstatera att antalet långa sjukfall fortsätter att öka. Även antalet förtidspensioner/sjukbidrag ökar.

För innevarande budgetår har till anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* anvisats 45 705 miljoner kronor. Riksförsäkringsverket har i budgetunderlaget föreslagit ett tilläggsanslag på 5 697 miljoner kronor för 2002. Enligt RFV:s prognos kommer utgiften för anslaget för 2002 att uppgå till 49 709 miljoner kronor.

Regeringen har nu föreslagit att anslaget för 2002 skall ökas med 2,5 miljarder kronor. Det nya anslagsbeloppet kommer därmed att uppgå till 48 205 miljoner kronor. De prognoser som ligger till grund för bedömningen är dock osäkra och kan enligt regeringen komma att justeras under året.

Regeringens arbete med att minska den arbetsrelaterade ohälsan bedrivs inom ramen för det s.k. elvapunktsprogrammet som syftar till att sätta den försäkrade i centrum och att göra arbetsgivarens ansvar för ohälsan tydligare. Programmet omfattar åtgärder för bättre arbetsmiljö, en förnyelse av rehabiliteringen och ekonomiska incitament för att minska sjukskrivningar. Det betonas att det är särskilt viktigt att i en strategi för hälsa i arbetslivet uppmärksamma kvinnors hälsa. Eftersom problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn, där en stor del av de anställda utgörs av kvinnor, innefattar programmet också försök att minska ohälsan hos några av de stora offentliga arbetsgivarna. Även formerna för sjukskrivningsprocessen ingår som en del i åtgärdsprogrammet.

Flera utredningar och uppdrag har påbörjats inom ramen för elvapunktsprogrammet. Av vårpropositionen framgår att arbetet med elvapunktsprogrammet fortsätter, att det vid behov kommer att förändras samt att regeringen har för avsikt att lämna förslag till riksdagen i höst.

Vidare har Utredningen om en handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet överlämnat sitt slutbetänkande Handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet

(SOU 2002:5). Utredningen har lämnat en rad förslag som innefattar bl.a. mål och ansvarsområden för berörda aktörer, rehabiliteringsunderlag och rehabiliteringsplan, obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron, särskilda insatser på arbetsplatser med hög sjukfrånvaro, företagshälsovård, begränsning av sjukpenningperioden till ett år och en förlängning av sjuklöneperioden. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Socialförsäkringsutskottet hyser goda förhoppningar om att det arbete som bedrivs inom ramen för elvapunktsprogrammet kommer att ge resultat även om det kommer att ta tid och därför knappast får någon effekt på sjukpenningkostnaderna för 2002. Särskilt viktigt är det att få till stånd en fungerande rehabiliteringsverksamhet eftersom de senaste årens ökning av antalet sjukfall har lett till att rehabiliteringsverksamheten hos försäkringskassorna inte fungerat på avsett sätt. Försäkringskassorna har i stor utsträckning varit tvungna att prioritera passiva sjukpenningutbetalningar framför andra arbetsuppgifter.

Det finns för närvarande få tecken som tyder på att sjukfrånvaron skulle vara på väg att minska. Socialförsäkringsutskottet befarar därför att utgifterna kan komma att uppgå till det belopp RFV beräknat. Socialförsäkringsutskottet är emellertid med hänsyn till svårigheten att redan nu bedöma utgiftsutvecklingen för hela 2002 inte berett att i dagsläget föreslå att ytterligare medel på tilläggsbudget tillförs anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Socialförsäkringsutskottet anser således att regeringens förslag i denna del får godtas. Därmed kan utskottet inte ställa sig bakom en ordning som innebär att användningen av tilläggsanslaget enligt vad som anges i motion Fi38 (c) villkoras till att avse enbart rehabilitering. Inte heller anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att på det sätt som anges i motion Fi42 (m) ändra sitt nyligen fattade beslut om ändrade bevisregler i arbetsskadeförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 2002 (prop. 2001/02:81, bet. 2001/02:SfU10, rskr. 2001/02:213).

I övrigt förutsätter socialförsäkringsutskottet att regeringen återkommer i höst om det finns behov av att på tilläggsbudget för 2002 anslå ytterligare medel för försäkringskassornas administration respektive rehabiliteringsverksamhet eller om ytterligare medel behöver tillföras sjukpenninganslaget.

Socialförsäkringsutskottet vill tillägga att riksdagen så sent som hösten 2001 beslöt att tillföra försäkringskassornas administration (anslaget 19:8) 100 miljoner kronor utöver vad regeringen hade föreslagit i budgetpropositionen för 2002 (bet. 2001/02:SfU1, rskr. 2001/02:84).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motionerna Fi38 (c) yrkande 7 (i denna del) och Fi42 (m) yrkande 17 (i denna del) avstyrks.

19:6 Ersättning för kroppsskador

Propositionen

Regeringen har i propositionen Bättre villkor för totalförsvarspiktiga (prop. 2001/02:11) föreslagit att lägsta livränteunderlag för de totalförsvarspiktiga skall bestämmas till fem prisbasbelopp. Regeringen erfar dock att riksdagen kan komma att besluta att livränteunderlaget skall uppgå till sju prisbasbelopp fr.o.m. den 1 juli 2002.

Anslaget 19:6 *Ersättning för kroppsskador* behöver med anledning av detta ökas med 3 750 000 kr. Finansiering sker genom utgiftsminskning under ett annat utgiftsområde.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet konstaterar i sitt yttrande (SfU8y) att riksdagen numera har beslutat att livränteunderlaget för totalförsvarspiktiga som skadats under grundutbildning eller repetitionsutbildning skall utgöra minst sju prisbasbelopp fr.o.m. den 1 juli 2002 (bet. 2001/02:FöU3, rskr. 2001/02:205). Socialförsäkringsutskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till tilläggsbudget i denna del.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Arbetslöshetsförsäkringen

Propositionen

Regeringen avser att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen under 2002 under förutsättning att det statsfinansiella läget medger detta.

Kompletterande uppgifter

Regeringen beslutade den 25 april 2002 att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen skall höjas den 1 juli 2002. Det s.k. golvet höjs med 50 kr till 320 kr medan det s.k. taket höjs med 50 kr till 730 kr under de 100 första ersättningsdagarna. Taket för ersättning från den 101:a ersättningsdagen höjs med 100 kr till 680 kr. Ersättningsnivåerna i aktivitetsstödet är desamma som i arbetslöshetsförsäkringen.

Motionen

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) yrkas att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en minskning av anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitets-*

stöd med 1 500 miljoner kronor. Motionärerna förordar att det anslagsutrymme som enligt regeringen skall användas för att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen i stället används till att förbättra budgetsaldot och betala av på statsskulden.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet påpekar i sitt yttrande (AU5y) att regeringen i vårpropositionen angav att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen skulle höjas under förutsättning att det statsfinansiella läget medger detta. Före ett ställningstagande till frågan om höjd ersättning ville dock regeringen enligt vårpropositionen avvakta en pågående uppföljning av ändringarna i ersättningsreglerna från den 5 februari 2001. Det bör påpekas att det enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring är regeringen som beslutar om såväl högsta som lägsta dagpenningbelopp.

Den nyssnämnda uppföljningen, som gjorts av AMS, är nu slutförd (skrivelse 2002-04-23 till Näringsdepartementet). I starkt sammandrag drar styrelsen slutsatsen att regelförändringarna har lett till ökad yrkesmässig rörlighet, till ett starkare fokus på geografisk rörlighet, till att arbetsförmedlingen oftare ifrågasätter rätten till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen samt att fler arbetslösa sökande uppger att de i sina kontakter med arbetsförmedlingen upprättat en handlingsplan i syfte att finna arbete på den reguljära arbetsmarknaden. AMS betonar i uppföljningen att stora informationsinsatser har gjorts för att inom verket föra ut en gemensam policy i hela landet när det gäller tillämpning av det nya regelverket.

AMS uppföljning tyder enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning på att de regelförändringar som nu varit i kraft drygt 14 månader haft avsedd effekt. Det är dock enligt arbetsmarknadsutskottet viktigt att det görs ytterligare uppföljningar och utvärderingar av regeländringarna. Utskottet ser positivt på att AMS-rapporten gjort det möjligt att dra slutsatsen att det finns ett ekonomiskt utrymme för att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen för alla och att höjningen kan ske inom befintliga anslagsramar.

De förestående höjningarna av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen stärker enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning försäkringens legitimitet. De ekonomiska förutsättningarna förbättras för samtliga arbetslösa som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Höjningen av ersättningstaket innebär att fler arbetslösa än i dag kommer att få ut arbetslöshetsersättning motsvarande 80 % av inkomsten. Likaså höjs ersättningen för långtidsarbetslösa och andra som haft mer än 100 ersättningsdagar. I och med att det s.k. golvet i försäkringen också höjs får även de personer som uppbär lägsta ersättning i försäkringen en viktig förstärkning av sin ekonomi.

Med det anförda anser arbetsmarknadsutskottet att finansutskottet bör avstyrka motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, motion Fi38 (c) yrkande 7 (i denna del).

22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 (förskottsutbetalningar)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker att förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* får göras i de fall som regeringen förordar.

Propositionen

I samband med genomförandet av strukturfundsprogrammen i Sverige har det framkommit att vissa typer av projektanordnare, t.ex. ideella föreningar och lokala kooperativ, har haft svårigheter att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet. Regeringen beslutade därför i december 2000 om en försöksverksamhet med förskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen.

Mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten under 2001 med förskottsutbetalningar anser regeringen att det är angeläget att möjligheten till förskottsutbetalningar kvarstår. Förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* bör således få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. I villkoren ingår en beloppsgräns för förskottsbelopp och krav på prövning av projektets ekonomiska bärkraft.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet anför i sitt yttrande (AU5y) att man ser positivt på regeringens förslag och tillstyrker således förslaget.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, propositionens förslag (punkt 11).

22:11 Bidrag till lönegarantiersättning samt 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* uppfört ett ramanslag på 388 miljoner kronor. Antalet konkurser har under föregående år varit större än förväntat. Utbetalningarna under de första månaderna för innevarande år tyder på att denna höga nivå kvarstår, vilket påverkar utgifterna för lönegarantiersättning. Regeringen beräknar därför att 970 miljoner kronor behöver tillföras anslaget.

Finansiering sker genom att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 704 miljoner kronor och genom minskning av utgifterna inom andra utgiftsområden.

Det är viktigt att höja sysselsättningsnivån för de arbetshandikappade. Regeringen kommer att följa utvecklingen och vid behov återkomma.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas regeringens förslag om att minska anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* med 704 miljoner kronor för att finansiera en höjning av anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. Det är enligt motionärerna orättfärdigt att i första hand låta besparingarna gå ut över en av de mest utsatta grupperna i samhället. Motionärerna är dock beredda att förstärka anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* genom överföring från andra utgiftsområden i enlighet med regeringens förslag. Några ytterligare tillskott till anslaget erfordras inte i nuläget.

I motion *Fi44* av Mats Odell m.fl. (kd) tillstyrks regeringens förslag om en ökning av anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. Regeringens förslag till finansiering av anslagsökningen tillstyrks däremot endast delvis. Det är enligt motionärerna rimligt med en viss minskning av anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade*, eftersom anslagssparandet från förra året uppgår till 647,8 miljoner kronor. Den av regeringen föreslagna neddragningen av anslaget 22:4 med 704 miljoner kronor är dock alltför stor, och motionärerna vill tillföra anslaget 75,4 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) avvisas regeringens förslag om att minska anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* för att finansiera en höjning av anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. De statliga insatserna för att stärka handikappades ställning är mycket viktiga och måste alltid prioriteras. Regeringen bör återkomma med annat förslag till finansiering.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet påpekar i sitt yttrande (AU5y) att som framgår av vårpropositionen antalet konkurser under föregående år har varit större än

förväntat. Detta har lett till ökade utbetalningar av lönegarantiersättning under årets första månader. Av den statistik över konkurser under första kvartalet 2002 som publicerades av Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) den 8 maj 2002 framgår att antalet anställda i företag i konkurs var betydligt större under första kvartalet i år jämfört med motsvarande period förra året. Ökningen uppgick till 44 % jämfört med samma period i fjol.

Arbetsmarknadsutskottet instämmer mot denna bakgrund i regeringens uppfattning att ytterligare medel behöver tillföras anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker vidare regeringens förslag att anslagshöjningen skall finansieras genom bl.a. en minskning av anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade*.

På det sistnämnda anslaget finns för närvarande ett betydande anslagssparande från föregående budgetår. Enligt vad arbetsmarknadsutskottet erfarit kommer regeringen att besluta att detta får tas i anspråk av AMS. Det finns därmed enligt regeringen inte någon risk för att medelsbrist skall uppstå på anslaget 22:4. Inte heller föreligger enligt regeringen någon risk för att verksamhetsmålet rörande sysselsättning för arbetshandikappade äventyras till följd av en tillfällig anslagsminskning.

Enligt AMS:s första kvartalsrapport 2002 för Arbetsmarknadsverket har det nämnda verksamhetsmålet mer än väl uppfyllts under första kvartalet 2002. Målet är att i genomsnitt minst 59 000 arbetshandikappade personer per månad skall ha lämplig sysselsättning under 2002 för beloppet som tilldelas under anslaget 22:4. Enligt AMS ökar antalet personer i särskilda program för arbetshandikappade, och första kvartalet 2002 var i genomsnitt 59 035 personer sysselsatta i sådana program. Motsvarande verksamhetsmål budgetåret 2001 var 57 000 personer. Enligt årsredovisningen uppnåddes målet.

Arbetsmarknadsutskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt att höja sysselsättningsnivån för dem som är arbetshandikappade. Det är en fråga som utskottet tagit upp i en rad sammanhang, senast i betänkande 2001/02:AU4. Mot denna bakgrund är det enligt arbetsmarknadsutskottet positivt att det verksamhetsmål rörande sysselsättning för arbetshandikappade som har slagits fast för 2002 ger uttryck för en höjd ambitionsnivå. Arbetsmarknadsutskottet noterar att regeringen enligt vårpropositionen kommer att följa utvecklingen och vid behov återkomma till riksdagen i frågan.

Två kommittéer har nyligen tillsatts av regeringen med uppgift att behandla en rad frågor om arbetsmarknaden för arbetshandikappade. Den ena kommittén har till uppgift att behandla styrningen och inriktningen av Samhalls verksamhet (dir. 2002:34) medan den andra skall analysera de arbetsmarknadspolitiska programmen för personer med nedsatt arbetsförmåga (dir. 2002:22). De båda kommittéerna har tillsatts efter uttalanden av arbetsmarknadsutskottet i budgetbetänkandet hösten 2000 (bet. 2000/01:AU1).

Arbetsmarknadsutskottet anför att man biträder regeringens förslag om att öka anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* och tillfälligt minska anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade*. Motionerna avstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motionerna Fi39 (fp) yrkande 5, Fi42 (m) yrkande 18 (i denna del) samt Fi44 (kd) yrkande 2 och yrkande 6 (i denna del).

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:2 Arbetslivsinstitutet

Propositionen

Riksdagen godkände nyligen (prop. 2001/02:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.8.2, bet. 2001/02:AU1, rskr. 2001/02:115) en överföring av delar av fyra laborativa program på arbetslivets område från Arbetslivsinstitutet till närliggande forskning inom högskolan. Arbetslivsinstitutet får tillfälligt ökade kostnader under 2002 i samband med att delar av forskningsprogrammen flyttas. Institutet behöver tillföras ytterligare medel för detta.

Anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 4 650 000 kr för att finansiera de extra kostnader som uppstår i samband med flytten av de laborativa programmen. Dessutom minskas detta anslag med 500 000 kr för att finansiera ökningen av anslaget 23:7 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)*. Anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* skall alltså minskas med sammanlagt 5 150 000 kr.

Regeringen bereder för närvarande frågan om att överföra ytterligare ett program från Arbetslivsinstitutet, nämligen Belastningsskadecentrum (BSC), till högskolan. BSC disponerar medel för samarbetsavtal. Regeringen anser att verksamheten vid BSC i ökad utsträckning bör finansieras med externa medel. Under en övergångsperiod anser dock regeringen att BSC bör tillföras anslagsmedel utöver de medel som beräknats under Arbetslivsinstitutet. Under 2002 behövs 4 500 000 kr.

Regeringen föreslår således att anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* sammantaget ökas med 9 150 000 kr.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet framhåller i sitt yttrande (AU5y) när det gäller Arbetslivsinstitutets verksamhet och arbetslivsforskningen att man i betänkande 2001/02:AU1 betonade att det är väsentligt att det finns en forskning av hög kvalitet som kan granska hela arbetslivet. För detta krävs bl.a. en väl fungerande organisation som kan stödja och vara pådrivande i utvecklingsarbetet och i kunskapsspridningen. Det är viktigt att arbetet med att få till stånd en effektiv organisation kan fullföljas.

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker propositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)*Propositionen*

En av de viktigaste uppgifterna för Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) är att informera om sin verksamhet. HomO har i dag små möjligheter att bekosta informationssatsningar annat än genom sin webbplats. Myndigheten bör därför tillföras ytterligare 500 000 kr för att producera trycksaker m.m. Anslaget 23:7 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)* föreslås således ökas med 500 000 kr.

Finansiering sker genom att anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med motsvarande belopp.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker propositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med arbetsmarknadsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 15 Studiestöd**25:2 Studiemedel m.m.***Propositionen*

Regeringen anför att den ökade satsningen på vuxenutbildning som föreslås under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning medför att kostnaderna för studiemedel ökar med 54 miljoner kronor. Anslaget behöver ökas med detta belopp. För att bidra till finansieringen av utgifter under andra utgiftsområden minskas anslaget samtidigt med 330 miljoner kronor.

Sammantaget innebär detta att anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* bör minskas med 276 miljoner kronor.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (UbU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med utbildningsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

25:4 Vuxenstudiestöd m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 3 378 664 000 kr. Den ökade satsningen på vuxenutbildning som regeringen föreslår under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning medför att kostnaderna för vuxenstudiestöd ökar med 54 miljoner kronor. Anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* behöver därför ökas med 54 miljoner kronor.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) anför motionärerna att i och med att de inte ställer sig bakom regeringens förslag om förlängning av Kunskapslyftet accepterar de inte heller höjningen av anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (UbU4y) regeringens förslag och avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med utbildningsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del) och avstyrker motion *Fi42* (m) yrkande 18 (i denna del).

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen (Kunskapslyftet) och 25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*Propositionen*

Riksdagen har beslutat (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229) om en avtrappning av antalet utbildningsplatser inom den särskilda vuxenutbildningsinsatsen i två steg till den nivå för statens stöd till den kommunala vuxenutbildningen som skall gälla från 2003. Som en följd av att kommunerna fortfarande i hög grad planerar verksamheten läsårsvis, kommer en dominerande del av minskningen att ske mellan vårterminen och höstterminen 2002. För att dämpa effekterna av neddragningen på orter, som berörts av vinterns varsel och friställningar inom tillverkningsindustrin eller har särskilt svag efterfrågan på arbetskraft, föreslår regeringen att medel motsva-

rande ytterligare 6 000 utbildningsplatser, 108 miljoner kronor, tillförs anslaget 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen*. I statsbudgeten för innevarande år har till detta anslag anvisats 2 951 656 000 kr.

För att finansiera höjningen av anslaget 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* samt ökningen av utgifterna under ett annat utgiftsområde minskas anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* med sammanlagt 162 miljoner kronor.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas regeringens förslag till långsammare takt av utfasningen av Kunskapslyftet. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Motionärerna motsätter sig de föreslagna förändringarna av anslagen.

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) påpekas att det i propositionen inte närmare analyseras om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningsinsatsningen, eller mer kvalificerad utbildning som behövs på orter som drabbats av varsel och friställningar av arbetskraft. Enligt motionärerna verkar det vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. Motionärerna anser att riksdagen inte skall bevilja något tillskott på tilläggsbudget till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och inte heller godkänna anslagsminskningen i fråga om kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19).

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anförs att riksdagen bör avslå regeringens förslag att minska anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke akademisk eftergymnasial utbildning är stort.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet anför i sitt yttrande (UbU4y) att man i likhet med regeringen finner det viktigt att förstärka kommunernas möjligheter att erbjuda de personer som friställts efter vinterns varsel en utbildningsplats inom Kunskapslyftet. Utbildningsutskottet ställer sig därför bakom förslaget i propositionen att tillföra medel för ytterligare 6 000 platser under hösten 2002.

Finansieringen avses ske genom en minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Regeringen lämnar i propositionen ingen information om vilken påverkan en sådan anslagsminskning får på omfattningen av den kvalificerade yrkesutbildningen. I en till utbildningsutskottet inkommen promemoria, utarbetad den 7 maj inom Utbildnings- och Finansdepartementen, har gjorts vissa förtydliganden och kommentarer till förslagen om tilläggsbudget för utgiftsområdena 15 och 16. I promemorian utsågs att den av regeringen föreslagna minskningen om 162 miljoner kronor på anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* inte bedöms påverka utbildningsvolymen. Om så är erforderligt avser regeringen att delvis kompensera neddragningen genom att 108 miljoner kronor av uppkommet anslagssparande från budgetåret 2001 får disponeras. Därmed bedömer regeringen att verksamheten kan klaras på avsedd nivå.

Utbildningsutskottet påminner om att riksdagen, i samband med behandlingen av propositionen *Kvalificerad yrkesutbildning* våren 2001, gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att det är angeläget att antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning på sikt utökas, eftersom intresset och behovet av denna utbildning är stort i hela landet (prop. 2000/01:63, bet. UbU14, rskr. 197). Mot bakgrund av nämnda riksdagsuttalande utgår utbildningsutskottet från att den föreslagna neddragningen av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning kompenseras på sätt som förutskickats från Utbildnings- och Finansdepartementen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utbildningsutskottet propositionen och avstyrker motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med utbildningsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del) och avstyrker motionerna Fi38 (c) yrkande 8 (i denna del), Fi39 (fp) yrkande 7 och Fi42 (m) yrkande 18 (i denna del).

Omfördelning mellan anslag till högre utbildning

Propositionen

I syfte att åstadkomma ett bättre utnyttjande av platser inom högskolornas grundutbildning föreslås en omfördelning av platser och anslagsmedel. Det har visat sig att den fördelning av platser som tidigare gjorts inte byggde på en korrekt bedömning av kapacitet och efterfrågan på högre utbildning. Genom att omfördela anslagen mellan högskolorna kan den totala utbildningsvolymen inom högskolornas grundutbildning ökas under 2002. Ökningarna och minskningarna skall fördelas mellan anslag på det sätt som framgår av följande tabell.

Ökningar och minskningar av anslag

Belopp i tusental kronor

	Ökning av anslag
25:20 Uppsala universitet: Grundutbildning	+10 290
25:22 Lunds universitet: Grundutbildning	+17 600
25:24 Göteborgs universitet: Grundutbildning	+11 910
25:26 Stockholms universitet: Grundutbildning	+5 604
25:30 Linköpings universitet: Grundutbildning	+26 784
25:42 Örebro universitet: Grundutbildning	+14 380
25:52 Mälardalens högskola: Grundutbildning	+27 280
25:56 Högskolan i Borås: Grundutbildning	+18 627
25:59 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	+6 750
25:72 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	+4 750
Summa	+143 975

	Minskning av anslag
25:34 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	-33 600
25:40 Växjö universitet: Grundutbildning	-13 400
25:44 Mitthögskolan: Grundutbildning	-54 175
25:46 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	-3 400
25:50 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	-13 400
25:57 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	-17 000
25:70 Södertörns högskola: Grundutbildning	-9 000
Summa	-143 975

Vidare föreslår regeringen att anslaget 25:73 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* skall tillföras 7 945 000 kr genom en omfördelning från anslaget 25:58 *Högskolan på Gotland: Grundutbildning*, vilket alltså minskas med samma belopp.

Som skäl för omfördelningen anförs att ett antal högskolor under budgetåret 2001 haft fler helårsstudenter och utfört fler helårsprestationer än vad som kunnat ersättas inom det särskilda åtagandet för NT-utbildning, dvs. naturvetenskaplig och teknisk utbildning för studerande med särskilt vuxenstudiestöd. Det omfördelade beloppet motsvarar den produktion som inte kunnat ersättas med 2001 års anslag.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet instämmer i sitt yttrande (UbU4y) med regeringen att det är angeläget att anvisade medel för högre utbildning utnyttjas fullt ut och att inga utbildningsplatser står outnyttjade. Propositionen tillstyrks således.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med utbildningsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

28:39 Stöd till trossamfund

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 750 000 kr. Anslaget minskas med 1 652 000 kr för att finansiera ökade utgifter under ett annat utgiftsområde.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) understryks vikten av att Sjukhuskyrkan inte får minskade anslag som resultat av detta. Motionärerna har dock inget att erinra mot överflyttningen.

Finansutskottets ställningstagande

Kulturutskottet meddelar finansutskottet i ett protokollsutdrag att man avstår från att yttra sig mot bakgrund av att propositionens förslag inte innebär en reell minskning av det statliga bidraget till trossamfunden. Enligt kulturutskottets protokollsutdrag är förslaget endast en årligen återkommande teknisk överföring från det aktuella anslaget till 3:2 *Skattemyndigheterna* (under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution) för den uppbördshjälp som trossamfund får från skattemyndigheterna.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del) och avstyrker motion *Fi42* (m) yrkande 8.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den skall bemyndigas att under 2002 till ett belopp om högst 500 miljoner kronor ställa ut kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering.

Propositionen

Regeringen har genomfört några av de förslag som lämnades i betänkandet Statsgarantier för investeringar i bostäder – en utvärdering av BKN-systemet (SOU 2000:13). Statens bostadskreditnämnd (BKN) beslutar sålunda sedan

februari 2002 om garantiavgiftens storlek för att skapa en differentierad och riskrelaterad avgiftssättning. Även utländska kreditgivare kan sedan februari 2002 få kreditgaranti vid finansiering av bostäder i Sverige.

Regeringen föreslår nu ytterligare en åtgärd i övergången till mer försäkringsmässiga bedömningar och värderingar i BKN:s garantigivning. BKN avses få möjlighet att i obeståndshanteringen fördjupa den ursprungliga kreditgarantin så att en ny långgivare kan lämna ett bottenlån av samma omfattning som den tidigare långgivaren. Förslaget innebär att BKN ges bättre möjlighet att begränsa de sammanlagda kostnaderna för administration och ersättningar. Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2002 till ett belopp om högst 500 miljoner kronor ställa ut kreditgarantier i obeståndshanteringen så att en ny långgivare kan lämna ett lika stort bottenlån som den tidigare långgivaren.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU5y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 12).

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 miljoner kronor under 2003. En motion avstyrks. Jämför reservation 5 (m).

Propositionen

Den snabba utbyggnaden av antalet utbildningsplatser vid universitet och högskolor har ökat efterfrågan på studentbostäder betydligt mer än vad regeringen tidigare beräknat. Regeringen föreslår därför att det tillfälliga investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter utökas och förlängs. Investeringsbidrag bör kunna lämnas för ny- och ombyggnadsprojekt som påbörjas före utgången av december 2003. Vidare gäller att projektet skall färdigställas inom ett och ett halvt år från påbörjandet.

Regeringen föreslår således att den bemyndigas att under 2002 för anslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* besluta om

stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 miljoner kronor under 2003.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas regeringens förslag. Investeringsbidraget bör tas bort år 2002. Redan beviljade projekt skall dock erhålla utlovat bidrag. Motionärernas målsättning är att byggandet av studentbostäder möjliggörs utan subventioner. För att detta skall möjliggöras måste ett flertal politiska förändringar genomföras.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet anför i sitt yttrande (BoU5y) att man delar regeringens bedömning när det gäller behovet av studentbostäder. Den kraftiga utbyggnaden av antalet studieplatser vid universitet och högskolor har lett till att efterfrågan på studentbostäder inte kan tillgodoses på ett stort antal studieorter. Det framstår mot den bakgrunden som en både nödvändig och lämplig åtgärd att förlänga och utöka bidragsgivningen på det sätt som regeringen föreslår. De hittillsvarande erfarenheterna av investeringsbidragen visar också att de har haft stor betydelse för att påskynda en ökning av antalet studentbostäder. Bostadsutskottet tillstyrker således propositionen och avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 13) och avstyrker motion *Fi42* (m) yrkande 10.

31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

Propositionen

Efterfrågan på bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet har varit lägre än vad regeringen beräknat. Hittills har bidrag om ca 18 miljoner kronor beviljats. Riktlinjerna för bidraget ses över i syfte att effektivisera stödförmen.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 185 miljoner kronor. Anslaget 31:11 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* kan minskas med 80 miljoner kronor, vilket bidrar till att finansiera utgiftsökningar inom utgiftsområdet.

Motionen

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) avvisas regeringens förslag. Motionärerna anser nämligen att de nya förslag som neddragningen skall finansiera, dvs. de nya anslagen 31:13 *Statens bostadsnämnd* och 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag*, inte bör genomföras. Därmed behöver inte det nu aktuella anslaget minskas.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet anför i sitt yttrande (BoU5y) att man inte har underlag för någon annan bedömning än regeringen när det gäller möjligheterna att göra den föreslagna besparingen på anslaget för bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet. Besparingen bör därför komma till stånd för att ge utrymme för en ökad satsning på byggande av studentbostäder och på omstruktureringen av kommunala bostadsföretag. Regeringens förslag tillstyrks och motionen avstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motion Fi38 (c) yrkande 8 (i denna del) avstyrks.

31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (bemyndigande)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002, för ramanslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2,5 miljarder kronor under 2003–2006. Motionerna avstyrks.

Jämför reservation 6 (m, kd, c och fp).

Propositionen

Riksdagen har beslutat (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279) att införa ett investeringsbidrag för byggande av hyresbostäder. Avsikten var att lämna investeringsbidrag för byggande av hyresbostäder som uppgick till sammanlagt 2,5 miljarder kronor under fem år varav 1,3 miljarder kronor beräknades för åren 2002–2004. Regeringen anförde att den tänkte återkomma i frågan.

Regeringens tidigare bedömning om en sysselsättningsökning i tillväxtregionerna, ett lågt bostadsbyggande och en liten andel hyresrätter i nyproduktionen kvarstår. I dag råder bostadsbrist i 77 kommuner med tillsammans hälften av landets befolkning. Det fortsatt låga bostadsbyggandet kan bli en hämsko för den ekonomiska tillväxten i tillväxtregionerna och i landet som helhet. Bidragsgivningen bör därför enligt tidigare intentioner utsträckas i tiden.

Riksdagen har nyligen beslutat om upplåtelseformen kooperativ hyresrätt. Samtidigt infördes en ny lag om kooperativ hyresrätt. När investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder infördes fanns inte kooperativ hyresrätt som permanent upplåtelseform. Regeringen anser att kooperativ hyresrätt också skall kunna få investeringsbidrag.

I statsbudgeten för innevarande år finns uppfört ett ramanslag på 99 miljoner kronor för investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2002 för anslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2,5 miljarder kronor under åren 2003–2006.

Motionerna

I tre motioner yrkas avslag på regeringens förslag.

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) anförts att anslaget bör tas bort i sin helhet. Redan beviljade projekt skall dock erhålla utlovat bidrag. Regeringen borde ägna sig åt att skapa bättre allmänna förutsättningar för byggande, i stället för att ge byggsubventioner som enbart permanentar problemen inom byggsektorn. Investeringsbidrag är kortsiktiga, kostnadsdrivande och konkurrenshämmande. Motionärerna vill ändra förutsättningarna för byggande bl.a. genom sänkt skattetryck, ett friare hyressättningssystem och förenklade regler så att nyproduktion av hyresrätter möjliggörs utan skatte-medel.

Enligt motion *Fi44* av Mats Odell m.fl. (kd) har bidraget varit ett misslyckande. Det låga antalet ansökningar visar att det dömts ut av dem det vänder sig till. Bidragets krångliga och kortsiktiga utformning skapar osäkerhet, och det är otillräckligt för att skapa lönsamhet för byggande i framför allt Stockholm. Vad som i stället behövs är förutsägbara spelregler och genomgripande reformer som innebär avskaffad fastighetsskatt, sänkt byggmoms, förbättrad konkurrensbevakning, förändrad hyreslagstiftning och en smidigare planprocess. Det måste göras långsiktigt lönsamt att bygga och äga hyresfastigheter. Regeringen bör därför inte ges det begärda bemyndigandet.

Också i motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) avvisas vad som kallas regeringens kortsiktiga anslag. För att göra det lättare att bygga hyresrätter vill motionärerna avskaffa fastighetsskatten på flerfamiljshus, avskaffa uttagskatten på fastighetsskötsel och göra hyressättningen mer flexibel i nyproducerade hus. Detta är enligt motionärerna en långsiktig politik för att stimulera byggande av fler hyreslägenheter.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet anför i sitt yttrande (BoU5y) att vägledande för införandet av investeringsbidragen för hyresbostäder var dels att uppnå ett tillräckligt byggande av bostäder med hyresrätt, dels behovet av att stimulera ett byggande som leder till rimliga boendekostnader. Den situation som i dag råder på bostadsmarknaden på många orter innebär att det finns ett fortsatt behov av att på olika sätt stimulera byggandet av hyresbostäder. Inte minst gäller detta bostäder med rimliga hyror. Att nu avbryta bidragsgivningen på det sätt som motionärerna föreslår skulle enligt bostadsutskottets mening inte bara leda till

en ökad bostadsbrist utan också kunna hämma den ekonomiska tillväxten. Enligt bostadsutskottets mening bör därför bidragsgivningen utsträckas i tiden på det sätt som regeringen föreslår. Regeringens förslag tillstyrks således medan motionerna avstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 14). Motionerna Fi38 (c) yrkande 5, Fi42 (m) yrkande 9 samt Fi44 (kd) yrkande 3 avstyrks.

Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar. Motionerna avstyrks. Jämför reservationerna 7 (m), 8 (kd), 9 (c) och 10 (fp).

Propositionen

Riksdagen har beslutat (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160) om fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Beslutet innebär att en ny myndighet med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag skall inrättas från den 1 juli 2002. Den befintliga Bostadsdelegationen skall avvecklas i samband med att den nya myndigheten inrättas. Vidare skall staten ges möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag i samverkan med aktuella kommuner för att utveckla eller avveckla bostäderna.

Med anledning av riksdagens tidigare beslut återkommer nu regeringen med förslag till de bemyndiganden m.m. som erfordras för att genomföra beslutet.

Sammanfattningsvis innebär regeringens förslag följande.

- Ett nytt ramanslag 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* på 240 miljoner kronor anvisas.
- Ett nytt ramanslag 31:13 *Statens bostadsnämnd* på 10 miljoner kronor anvisas.
- Regeringen bemyndigas att bilda ett eller flera bolag med uppgift att äga och förvalta eller avveckla bostadsföretag och fastigheter som övertas från kommuner. Den bemyndigas även att skjuta till aktiekapital m.m. med medel från anslaget.
- Regeringen bemyndigas att under 2002 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag till ett belopp om högst 3 miljarder kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 % av det bokförda värdet på ett företags fastigheter när garantiavtalet träffas.

- Regeringen bemyndigas att under 2002 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp om högst 1 miljard kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 % av en fastighets marknadsvärde när garantiavtalet träffas.

Regeringen har tidigare preliminärt bedömt att den ekonomiska ram som den nya myndigheten inledningsvis kan komma att behöva motsvarar ca 3 miljarder kronor under en period t.o.m. 2004. Regeringen aviserar mot den bakgrunden sin avsikt att i den kommande budgetpropositionen återkomma i fråga om anslagets omfattning och finansiering utöver de 240 miljoner kronor som nu föreslås bli uppförda på det nya anslaget.

Motionerna

Regeringens förslag avvisas i fyra motioner.

Enligt motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) har de kommunala bostadsföretagen byggts upp med hjälp av statliga medel utan att hänsyn har tagits till reellt behov och efterfrågan. Regeringens förslag innebär att denna haverade politik nu skall redas upp genom att regeringen ges bemyndigande att betala ut nya subventioner. Några sådana bemyndiganden bör enligt motionen inte ges. Därmed behöver inte heller någon ny nämnd inrättas för verksamheten, varför regeringens förslag avstyrks också på denna punkt. Enligt motionärerna kan det inte helt uteslutas att staten skall ta ett ansvar för de problem som uppstått på grund av svårigen förutsedda förändringar i befolkningsunderlaget och tidigare bedriven subventionspolitik. En tillfällig delegation bör därför inrättas för att fortsätta Bostadsdelegationens arbete. Utgångspunkten för den tillfälliga delegationens arbete bör vara att stöd skall kunna utgå endast till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för sitt bostadsbolag, men ändå har kvarvarande problem. Omstruktureringar skall ske på marknadsmässig grund. När delegationens arbete är avslutat skall kommunen inte längre äga det kommunala bostadsföretaget. För att finansiera denna tillfälliga verksamhet bör 40 miljoner kronor anslås.

Enligt motion *Fi44* av Mats Odell m.fl. (kd) kan behovet av statligt stöd till bostadsmarknaden i vissa kommuner med svag efterfrågan inte ifrågasättas. Däremot bör inte detta stöd ges den utformning som regeringen nu föreslår. Regeringens förslag till bemyndiganden bör därför avslås. Som en följd finns inte heller något behov av att inrätta en ny myndighet eller att inrätta ett anslag med den utformning som regeringen föreslagit. Även vad gäller medelsanvisningen bör regeringens förslag avvisas.

I stället för det förslag som regeringen lägger fram bör enligt motionärerna ett stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan införas. Stödet bör vara öppet för alla fastighetsägare i vissa särskilt utsatta kommuner och administreras av Boverket. För denna verksamhet bör inrättas ett särskilt anslag om 250 miljoner kronor benämnt Stöd till bostadsmarknader i kom-

muner med svag efterfrågan. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med ett förslag med denna utformning.

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) anförs att det i många kommuner är nödvändigt med en omstrukturering och förnyelse av de kommunala bostadsbolagen. För att så skall bli fallet måste kommunerna tillåtas ta sitt ansvar för utformningen av bostadspolitiken utan inblandning från staten. Någon statlig myndighet som skall administrera denna omstrukturering, som till betydande del innebär att bostäder rivs, bör därför inte inrättas. Motionärerna avvisar denna passiva avvecklingspolitik. Småortssverige skall utvecklas, inte rivas, anförs motionärerna. I motionen avvisas regeringens förslag vad gäller såväl de begärda bemyndigandena som de två nya anslagen på statsbudgeten.

Enligt motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) präglas bostadsmarknaden redan i dag av bristande konkurrens och alltför mycket statlig inblandning. Några ytterligare statliga insatser med den utformning och omfattning som regeringen föreslår bör därför inte komma i fråga. Ett ytterligare skäl för att avvisa förslagen är enligt motionen att staten inte bör ägna sig åt näringsverksamhet. Förslaget att inrätta en ny myndighet saknar helt den tydlighet och precisering av statens och kommunernas roll som är nödvändig vid denna typ av verksamhet. Regeringens förslag till nya anslag på statsbudgeten bör därför avvisas. Inte heller bör regeringen ges de begärda bemyndigandena.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet erinrar inledningsvis i sitt yttrande (BoU5y) om de principbeslut som riksdagen redan fattat när det gäller insatser för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Riksdagen har på förslag av bostadsutskottet tidigare i vår ställt sig bakom ett principförslag från regeringen som avser fortsatta insatser för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Riksdagens ställningstagande innebär att en ny myndighet med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag skall inrättas. Det innebär vidare att staten skall få möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag i samverkan med berörda kommuner för att utveckla eller avveckla bostäderna. De förslag som nu läggs fram är sålunda endast ett sätt att fullfölja tidigare riksdagsbeslut. Regeringens förslag tillstyrks redan på denna grund.

Det finns ett väl dokumenterat och känt behov av att vidta åtgärder av olika slag och omfattning för att underlätta omstruktureringen av vissa kommunala bostadsföretag. Även flera av motionerna ger uttryck för denna uppfattning. Däremot finns det ingen enighet om vilka åtgärder som bör vidtas eller vilken omfattning de bör ha. Bostadsutskottet har tidigare uttalat att statens insatser måste anpassas till de behov och till de förutsättningar som föreligger i varje enskilt fall. Bostadsdelegationens hittillsvarande arbete har också visat på att detta är en framkomlig väg. Det framstår mot den bakgrunden som lämpligt att en ny myndighet, Statens bostadsnämnd, nu inrättas för att fullfölja den omstruktureringsprocess som redan inletts.

När det gäller hur arbetet skall bedrivas och vilka medel som skall anvisas för verksamheten är det naturligtvis viktigt att flera olika möjligheter står till förfogande. Inte minst är detta en förutsättning för den individuella anpassning av åtgärderna som utskottet uttalat sig för ovan. Bostadsutskottet kan mot den bakgrunden konstatera att regeringens förslag ger utrymme för att sätta in ett flertal olika åtgärder. Som framgår av förslaget kan det röra sig om allt från kreditgarantier och tillskott av aktiekapital till övertagande av fastigheter eller hela bostadsföretag. Förutsättningar för en anpassning till lokala behov och förhållanden torde därmed föreligga.

Bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag att regeringen bemyndigas att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar. Således tillstyrks propositionen (punkt 15) medan motionerna Fi38 (c) yrkande 6, Fi39 (fp) yrkandena 11–13, Fi42 (m) yrkandena 11–13 samt Fi44 (kd) yrkande 4 (i denna del) avstyrks.

I likhet med bostadsutskottet ställer sig också finansutskottet bakom regeringens förslag om nya anslag. Därmed tillstyrks propositionen (punkt 27 i denna del). Motionerna Fi38 (c) yrkande 8 (i denna del), Fi39 (fp) yrkandena 9 och 10, Fi42 (m) yrkandena 14, 15 och 18 (i denna del) samt Fi44 (kd) 4 (i denna del), 5 och 6 (i denna del) avstyrks.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 (förskottsutbetalningar)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* får göras i de fall som regeringen förordar.

Propositionen

I samband med genomförandet av strukturfondsprogrammen i Sverige har det framkommit att vissa typer av projektanordnare, t.ex. ideella föreningar och lokala kooperativ, har haft svårigheter med att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet.

Regeringen beslutade därför i december 2000 om en försöksverksamhet med förskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen.

Mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten under 2001 med förskottsutbetalningar anser regeringen att

det är angeläget att möjligheten till förskottsutbetalningar kvarstår. Förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* bör således få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. I villkoren ingår en beloppsgräns för förskottsutbetalningar och krav på prövning av projektens ekonomiska bärkraft.

Näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att inte avge yttrande. I stället meddelar näringsutskottet finansutskottet genom protokollsutdrag att propositionen tillstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 16).

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en ny lag som ger kommuner rätt att ge ekonomiskt och annat stöd till enskilda också på grund av statligt bidrag till klimatinvesteringsprogram. Motionerna avstyrks. Jämför reservationerna 11 (m) och 12 (fp).

Propositionen

Sedan 1997 kan svenska kommuner ansöka om bidrag till s.k. lokala investeringsprogram. Totalt har regeringen beräknat drygt 6,5 miljarder kronor för investeringsstöd fram t.o.m. år 2003. Hittills har 144 kommuner och 2 kommunalförbund beviljats sammanlagt 5,9 miljarder kronor i bidrag. Företag, enskilda och organisationer kan också få del av pengarna om kommunen inkluderar deras projekt i sitt investeringsprogram. Kommuner får i princip inte ge stöd till enskilda personer om det inte finns särskilt rättsligt stöd för detta. När det gäller näringslivet kan kommuner och landsting genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet, men inte lämna stöd till enskilda näringsidkare om det inte finns synnerliga skäl, jfr 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (1991:900). När de lokala investeringsprogrammen infördes stiftades därför en särskild lag för att möjliggöra för kommunerna att ge stöd till enskilda i samband med åtgärder i lokala investeringsprogram (1993:1323).

Regeringen anför att det nya klimatinvesteringsstödet, som skall införas under år 2002, liksom de lokala investeringsprogrammen skall utgå ifrån det kommunala perspektivet och i första hand bör ges till samlade program med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser (se bl.a. prop. 2001/02:1 utg. omr. 18, bet. 2001/02:BoU1, rskr. 2001/02:67). Kommuner bör kunna fördela bidrag till enskilda, företag och andra aktörer på samma sätt som för de lokala investeringsprogrammen.

Regeringen föreslår därför en ny lag som ger en kommun rätt att lämna ekonomiskt och annat stöd till enskilda också på grund av statligt bidrag till klimatinvesteringsprogram. Den nya lagen, som föreslås träda i kraft den 1 augusti 2002, ersätter lagen (1997:1323) om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället, som därför skall upphävas.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkas avslag på regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till enskilda för åtgärder i vissa investeringsprogram. Enligt motionärerna är det viktigt att inte urholka kommunallagens princip om att kommuner inte skall ge stöd till enskilda.

Också i motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkas avslag på regeringens förslag. Motionärerna till att olika studier har visat att de lokala investeringsprogrammen inte har fungerat särskilt bra i praktiken. Det nya klimatinvesteringsstödet är för diffust och motionärerna anser att det är förtäckta byggsubventioner.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag och avstyrker motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 4) och avstyrker motionerna *Fi39* (fp) yrkande 8 och *Fi42* (m) yrkande 2.

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader

Propositionen

För att korrigera en felaktighet i pris- och löneomräkningen för anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* föreslår regeringen att anslaget ökas med 638 000 kr.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (bemyndigande)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den, för anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning*, får ett ökat bemyndigande att under år 2002 fatta beslut som medför utgifter för åren 2003–2007.

Propositionen

Anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* fick 2002 en förstärkning på 80 miljoner kronor, vilket innebär att större åtaganden om ekonomiska förpliktelser behöver kunna göras. Regeringen bör därför få ett ökat bemyndigande att under år 2002 fatta beslut som medför utgifter för åren 2003–2007. Bemyndigandet bör höjas med 80 miljoner kronor till 360 miljoner kronor. Hela ökningen fördelas på perioden 2003–2005. Regeringen föreslås således bemyndigas att under år 2002 för ramanslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 110 miljoner kronor under 2003, högst 90 miljoner kronor under 2004, högst 75 miljoner kronor under 2005, högst 45 miljoner kronor under 2006 och högst 40 miljoner kronor under 2007.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 17).

34:1 Naturvårdsverket*Propositionen*

Ett projekt för myggbekämpning i nedre Dalälven har inletts 2001. Under 2001 bidrog staten med 4 miljoner kronor. Innevarande år avsågs kostnaderna finansieras av kommunerna och med EU-medel. Ansökan om EU-medel har dock avslagits och i denna situation anser regeringen att staten och kommunerna bör dela på kostnaderna så att projektet kan slutföras. Anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* bör därför ökas med 2 miljoner kronor. Finansiering sker genom att utgifterna inom ett annat utgiftsområde minskas.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 21 Energipolitik**35:4 Åtgärder för effektivare energianvändning (anslagsvillkor)****Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 35:4 *Åtgärder för effektivare energianvändning*.

Propositionen

Genom ett initialt stöd från Save II, ett energieffektiviseringsprogram inom EU, har ett stort antal regionala energikontor bildats i Europa. För närvarande finns 12 kontor i Sverige. Energikontoren är viktiga när det gäller att föra ut information på energiområdet. EU-finansieringen är tillfällig, och kontoren förväntas efter en tid kunna finansiera sin verksamhet på annat sätt. Denna omställning är just nu aktuell för flertalet energikontor. Inom 1997 års energipolitiska program finns begränsade möjligheter att stödja energikontorens basverksamhet mer långsiktigt.

I regeringens proposition Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning (prop. 2001/02:143) föreslås fr.o.m. 2003 en ökad satsning på lokal och regional energirådgivning. För att säkerställa en kontinuitet i de regionala energikontorens verksamhet behöver under innevarande år möjligheten finnas att med ökade medel stödja energikontorens verksamhet. Regeringen anser att ytterligare 5 miljoner kronor bör få användas för detta ändamål och att motsvarande mindre resurser används för kommunal energi-

rådgivning. Detta innebär att en mindre avvikelse behöver göras i förhållande till den ursprungliga inriktningen av åtgärderna enligt 1997 års energipolitiska proposition (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272).

Riksdagen har anvisat 115 miljoner kronor till detta anslag för innevarande budgetår. Regeringen föreslår således nu att ytterligare 5 miljoner kronor bör få användas för Information, utbildning m.m. och 5 miljoner kronor mindre bör användas för Kommunal energirådgivning.

Näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att inte avge yttrande. I stället meddelar näringsutskottet finansutskottet genom protokollsutdrag att propositionen tillstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 19).

35:9 Skydd för småskalig elproduktion

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 210 miljoner kronor. För de bidrag som avser sista kvartalet 2002 bedömer regeringen att ytterligare 75 miljoner kronor behövs för att klara de utbetalningar som sker första kvartalet 2003. I januari 2003 avses ett system med handel av elcertifikat träda i kraft som bl.a. ersätter nuvarande stöd till småskalig elproduktion. Innan elcertifikatsystemet träder i kraft är det emellertid viktigt att de elproduktionsanläggningar som nu är berättigade till bidrag ges rimliga övergångsregler. Anslaget 35:9 *Skydd för småskalig elproduktion* bör således höjas med 75 miljoner kronor, och bidrag bör kunna utgå för hela kalenderåret 2002. Därmed undviks att osäkerhet skapas i samband med övergång till ett nytt stödsystem. Finansiering sker genom att anslaget 35:2 *Bidrag för minskad elanvändning* minskas med motsvarande belopp.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) avvisas regeringens förslag med hänvisning till att det under övergångsperioden skulle ge dubbla stödsystem. Motionärerna anger även prisutvecklingen på elmarknaden som ett skäl till att avslå förslaget.

Näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att inte avge yttrande. I stället meddelar näringsutskottet finansutskottet genom protokollsutdrag att propositionen tillstyrks. Av material från näringsutskottet framgår att det enligt uppgift inte finns någon risk för dubbla stödsystem.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motion Fi42 (m) yrkande 18 (i denna del).

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Kreditgaranti för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att genom Riksgäldskontoret ställa ut en kreditgaranti på högst 170 miljoner kronor för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB.

Propositionen

Green Cargo AB är ett av staten helägt aktiebolag som bildades vid årsskiftet 2000/2001 i samband med bolagiseringen av affärsverket Statens järnvägar. I Green Cargo bedrivs verksamhet i form av godstransporter, framför allt på järnväg. Green Cargo omsätter ca 6,5 miljarder kronor och har ca 4 000 anställda. Under år 2001, som var Green Cargos första verksamhetsår, uppmärksammades ett avtal mellan staten genom affärsverket Statens järnvägar och Nordisk Renting avseende finansiering av ett flertal fastigheter inom Green Cargo. Avtalet löper ut den 30 juni 2021. För att avtalet med Nordisk Renting skall kunna överföras från staten till Green Cargo och affärssamarbetet mellan Green Cargo och Nordisk Renting därmed skall kunna bestå i oförändrad omfattning behöver riksdagen godkänna att staten genom Riksgäldskontoret får ställa ut en kreditgaranti på högst 170 miljoner kronor för Green Cargos förpliktelser gentemot Nordisk Renting. För denna garanti tas en riskavspeglande avgift ut som fastställs av Riksgäldskontoret.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 20).

36:8 Ersättning till viss kanaltrafik m.m.*Propositionen*

Riksdagen har beslutat (prop. 2000/01:88, bet. 2000/01:JuU24, rskr. 2000/01:223) att Sjöfartsverket skall svara för sjöfartsregistret i stället för Stockholms tingsrätt. Lagen trädde i kraft den 1 december 2001. Kostnaderna för överflyttning och drift under december 2001 har beräknats till 4,1 miljoner kronor och regeringen föreslår att anslaget 36:8 *Ersättning till viss kanaltrafik m.m.* ökas med detta belopp. Finansiering sker genom utgiftsminskning under ett annat utgiftsområde. Eftersom kostnaderna för den fortsatta driften av registret ännu inte kan bedömas med tillräcklig precision avser regeringen att återkomma i denna fråga.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

36:10 Rederinämnden: Administration*Propositionen*

Anslaget 36:10 *Rederinämnden: Administration* uppfördes för första gången i budgetpropositionen för 2002 för att Rederinämndens administrationskostnader skulle kunna redovisas på ett tydligt sätt när det nya sjöfartsstödet infördes. Anslagsbehovet uppskattades till 2 500 000 kr. Rederinämnden har sedan dess kunnat ta fram noggrannare beräkningar för sina administrationskostnader. Regeringen anser att anslaget 36:10 *Rederinämnden: Administration* behöver ökas med 300 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget 36:9 *Bidrag till sjöfarten* minskas med motsvarande belopp.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Luffartsverkets finansiella befogenheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 låta Luftfartsverket få rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret inom en total ram på 8 miljarder kronor.

Propositionen

Luftfartsverket (LFV) har under den senaste treårsperioden beslutat att genomföra stora investeringar på framför allt Arlanda flygplats. Tillsammans med en vikande flygmarknad har detta resulterat i ett väsentligt försämrat kassaflöde. För att möta de försämrade marknadsförutsättningarna har LFV beslutat om ett åtgärdsprogram som bl.a. innebär att betydande delar av ännu inte påbörjade investeringar på Arlanda skjuts på framtiden. Åtgärdsprogrammet omfattar även resultatförbättrande åtgärder motsvarande 10 % av verkets omsättning, eller ca 500 miljoner kronor. Trots dessa åtgärder bedöms att LFV kommer att tangera låneramen under 2002. Regeringen anser därför att LFV:s låneram behöver höjas från 6 miljarder kronor till 8 miljarder kronor. Regeringen föreslås således bemyndigas att under 2002 låta Luftfartsverket få rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret inom en total ram på 8 miljarder kronor.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 21).

36:13 Rikstrafiken: Trafikupphandling (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 för ramanslaget 36:13 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3,7 miljarder kronor under åren 2003–2008.

Propositionen

Under arbetet med budgetpropositionen för 2002 bedömde regeringen att Rikstrafiken inte skulle behöva utnyttja hela anslaget för upphandlingar under de kommande sju åren. Regeringen begärde därför att under 2002 få ingå

ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, innebär utgifter på endast högst 3,2 miljarder kronor t.o.m. 2008. Senare har andra bedömningar gjorts. Dessutom har de aviserade flygupphandlingarna nu kunnat tas med i beräkningsunderlaget. Regeringen anser därför att bemyndiganderamen avseende anslaget 36:13 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* nu behöver höjas till 3,7 miljarder kronor.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 22).

37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Propositionen

Anslaget för ersättning till SOS Alarm Sverige AB har visat sig vara otillräckligt för att företaget skall kunna fullgöra sin uppgift. En förstärkning är nödvändig för att alarmfunktionen i samhället skall fungera tillfredställande. Anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* bör därför ökas med 6 miljoner kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 37:5 *Informationsteknik: Telekomunikation m.m.* minskas med 6 miljoner kronor. Denna minskning är möjlig i och med att staten fr.o.m. maj 2002 inte längre upphandlar telegramtjänst. Omkring 3,3 miljoner kronor hade beräknats för detta ändamål under återstoden av året.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2002 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 100 000 kr efter 2002, varav högst 8 200 000 kr under 2003 och 3 900 000 kr under 2004.

Propositionen

För att verksamheten skall kunna planeras och genomföras på ett rationellt sätt är det nödvändigt att beslut fattats om fleråriga projekt inom området djurskyddsfrämjande åtgärder. Det nuvarande bemyndigandet om 8 200 000 kr är fullt utnyttjat och nya projekt kan därför inte påbörjas. Bemyndigandet att ingå ekonomiska förpliktelser bör därför ökas med 3 900 000 kr och sträckas ut ett år i tiden.

Regeringen föreslår således att den bemyndigas att under 2002 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 100 000 kr efter 2002, varav högst 8 200 000 kr under 2003 och 3 900 000 kr under 2004.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 23).

42:5 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar

Propositionen

För att kunna tillgodose EU:s krav på kontrollprogram för BSE (galna ko-sjukan) hos nötdjur och fr.o.m. den 1 januari 2002 förekomsten av scrapie hos får och getter, behöver ytterligare medel anvisas för den svenska finansieringen. Anslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar* bör därför ökas med 3 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* minskas.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Utskottet återkommer till anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* nedan.

42:6 Ersättningar för viltskador m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 84 miljoner kronor. För att möjliggöra att samma ersättningsnivåer som beslutats för 2002 vad avser järv skall kunna tillämpas även för lo vid ersättning för rovdjur anser regeringen att anslaget 42:6 *Ersättningar för viltskador m.m.* behöver ökas med 3,5 miljoner kronor.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Ersättning för viltskador (motionsförslag)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet föreslår, i enlighet med miljö- och jordbruksutskottets uppfattning, att riksdagen som sin mening tillkännager för regeringen att den i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån för anslaget 42:6 *Ersättningar för viltskador m.m.* står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering. Därmed tillstyrks delvis en motion.

Motionen

I motion *Fi43* av Carl G Nilsson (m) anförs att ersättning för viltskador vad beträffar rennäringen bör utgå efter en bedömning av det faktiska värdet av de renar som förloras. En schablonbaserad beräkning kan inte enbart grundas på slaktvärdet utan bör även ta hänsyn till bl.a. avelsvärde. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att anslaget till ersättning för rovdjursskador på ren

eller tamboskap skall innebära full ersättning per djur och att ersättning skall utgå oavsett hur många de skadade djuren är.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

När det gäller de i motionen framförda synpunkterna beträffande ersättningsmöjligheterna för viltskador erinrar miljö- och jordbruksutskottet om riksdagens behandling våren 2001 av regeringens proposition om en sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Riksdagen godtog i huvudsak vad regeringen anfört om att ett författningsreglerat ersättningssystem för skador på rennäringen av rovdjur skulle införas. Med anledning av riksdagens beslut har regeringen utfärdat viltskadeförordningen (2001:724). Riksdagen godtog även vad regeringen anförde om att i huvudsak bibehålla nuvarande regler i fråga om bidrag och ersättningar för andra skador av vilt än på ren. Vid sin behandling av propositionen våren 2001 utgick miljö- och jordbruksutskottet från att utgångspunkten för regeringens anslagsberäkning när det gäller ersättning för viltskador skulle vara de faktiska förhållandena i fråga om belastningen på anslaget. Miljö- och jordbruksutskottet, vars uppfattning kvarstår, förutsätter att regeringen i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering. Det anförda, som även ligger i linje med de synpunkter som redovisas i motion Fi43 (m), bör ges regeringen till känna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar miljö- och jordbruksutskottets uppfattning. Finansutskottet förutsätter således att regeringen i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån för anslaget 42:6 *Ersättningar för viltskador m.m.* står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering.

Vad finansutskottet anfört bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrks delvis motion Fi43 (m).

42:7 Djurskyddsmyndigheten

Propositionen

Regeringen kommer under 2002 att lägga fram en proposition med förslag om att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att förstärka djurskyddet. För att finansiera eventuella kostnader för en omlokalisering av verksamhet vid inrättandet av myndigheten anser regeringen att anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* behöver ökas med 15 miljoner kronor. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 miljoner kronor.

Motionerna

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) anför att djurskyddet inte förbättras av att nya administrativa enheter skapas. Det är inte fler myndigheter och fler byråkrater som behövs för att gällande djurskyddsregler och lagar skall följas utan det är själva tillsynen och kontrollen som behöver bli bättre. Regeringens förslag avvisas således.

Enligt motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) blir djurskyddstillsynen inte bättre av att man inrättar en egen myndighet utanför Jordbruksverket. Regeringens förslag till ökning av anslaget med 15 miljoner kronor avvisas därmed. Motionärerna anför att det är den lokala djurskyddstillsynen som behöver utvecklas, och det görs bäst genom att kommunerna ges möjlighet att samarbeta. Regeringen bör vidare återkomma med ny tilläggsbudget med förslag om minskning av anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* med 13 miljoner kronor.

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. anför att regeringens förslag om en ny djurskyddsmyndighet innebär att de livsmedelsproducerande djuren alltjämt kommer att falla under Jordbruksverkets ansvar. Enligt motionärerna bör de livsmedelsproducerande djuren i stället omfattas av en ny livsmedels-säkerhetsmyndighet som en del av livsmedelskedjan. Ett helt nytt system för livsmedelssäkerhet bör införas, samordnat inom EU. Regeringens förslag att anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* ökas med 15 miljoner kronor avvisas således.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet framhåller i sitt yttrande (MJU4y) att för att möta de senaste årens ökande intresse och engagemang i djurskyddsfrågor från såväl enskilda människor som organisationer och för att utreda hur djurskyddet skall organiseras i Sverige tillsatte regeringen den 19 april 2000 utredningen Hur djurskyddet skall vara organiserat (dir. 2000:31). Uppdraget redovisades den 30 november 2000 i betänkandet Ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108). Regeringen har tidigare aviserat en proposition om inrättande av en särskild djurskyddsmyndighet så snart remissbehandlingen av betänkandets förslag är avslutad. Härigenom skall djurskyddet förstärkas och ytterligare fokus kunna läggas på djurskydds- och djurhälsofrågor. I 2001 års ekonomiska vårproposition beräknades ett medelsbehov om 13 miljoner kronor för år 2001 och 20 miljoner kronor vardera för åren 2002 och 2003. Miljö- och jordbruksutskottet anslöt sig därvid till regeringens bedömning när det gällde tillkommande medelsbehov för en ny myndighetsorganisation för djurskyddet (yttr. 2000/01: MJU1y). I samband med riksdagens behandling av statsbudgeten för år 2002 vidhöll miljö- och jordbruksutskottet sitt ställningstagande och tillstyrkte regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten*. Som framgår av vårpropositionen avser regeringen att under år 2002 lägga fram en proposition med förslag om att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att förstärka djurskyddet. För att finansiera eventuella kostnader för en omlokalisering av verksamhet vid

inrättandet av myndigheten anser miljö- och jordbruksutskottet i likhet med regeringen att anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* behöver ökas med 15 miljoner kronor. Motionerna avstyrks därmed.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motionerna Fi38 (c) yrkandena 7 (i denna del) och 8 (i denna del), Fi39 (fp) yrkande 14 (i denna del) samt Fi42 (m) yrkande 18 (i denna del).

I motionerna Fi38 (c) och Fi39 (fp) tas också Statens livsmedelsverk upp. Utskottet återkommer till Livsmedelsverket nedan.

43:1 Statens jordbruksverk

Propositionen

Trots tidigare resursförstärkningar och omprioriteringar vid länsstyrelserna och Jordbruksverket har de svenska åtagandena i arbetet med återkrav av bl.a. miljösättningar inte kunnat slutföras under 2001. Åtaganden inom miljö- och landsbygdsprogrammet har också försenats och det finns en risk att återkravshanteringen under 2002 kommer att eftersättas om inte ytterligare resurser tillförs verksamheten. Jordbruksverket bör därför tillföras ytterligare medel för att förbättra verkets och länsstyrelsernas administrativa rutiner samt för fjärranalyser och återkravsarbete. Sammanlagt behöver 15 miljoner kronor tillföras anslaget. Finansiering sker genom att anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (förskottsutbetalningar)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 43:10 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* får göras i de fall som regeringen förordar.

Propositionen

I samband med genomförandet av strukturfondsprogrammen i Sverige har det framkommit att vissa typer av projektanordnare, t.ex. ideella föreningar och lokala kooperativ, har haft svårigheter med att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet.

Regeringen beslutade därför i december 2000 om en försöksverksamhet med forskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen.

Mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten under 2001 med forskottsutbetalningar anser regeringen det angeläget att möjligheten till forskottsutbetalningar kvarstår. Forskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 43:10 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* bör således få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. I villkoren ingår en beloppsgräns för forskottsutbetalningar och krav på prövning av projektens ekonomiska bärkraft.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 24).

**43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.,
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet samt 43:12 Statens
livsmedelsverk***Propositionen*

Under anslaget 43:17 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* anvisas medel främst för Sveriges medlemskap i Food and Agriculture Organization (FAO). Avgiften är uttryckt i amerikanska dollar, och till följd av valutakursernas utveckling har kostnaderna ökat väsentligt i svenska kronor. Ytterligare medel behöver därför tillföras, och regeringen föreslår således att anslaget ökas med 4,5 miljoner kronor. Finansieringen sker genom att anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* minskas med 4,5 miljoner kronor. Detta anslag minskas med ytterligare 3 miljoner kronor för att finansiera ökningen av anslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar*. Effekterna av finansieringsåtgärden är att ett begränsat antal mindre projekt inom livsmedelsområdet inte kan tilldelas resurser under innevarande år.

Motionerna

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) avvisas neddragningen av anslag 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* med 7,5 miljoner kronor. Motionärerna anser att det är ett stort resursslöseri att först anslå projektmedel och sedan dra tillbaka dem på tilläggsbudget. Anslagen till projekt och tillsyn inom livsmedelsområdet är dessutom uppenbarligen redan för snålt tilltagna att döma av Livsmedelsverkets ekonomiska kris. Vidare framhåller motionärerna att Livsmedelsverkets ekonomiska kris måste avhjälpas genom att anslaget 43:12 *Statens livsmedelsverk* ökas med 20,5 miljoner kronor på tilläggsbudget. Denna anslagsökning gör att Livsmedelsverket inte behöver vidta de drastiska personalminskningar som blir följderna av att regeringen avslagit verkets ansökan om ett extra anslag på 20 miljoner kronor. Regeringen bör således återkomma med ny tilläggsbudget med förslag om att tillföra Livsmedelsverket 20,5 miljoner kronor.

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. anförs att i avvaktan på en omläggning som innebär ett helt nytt system för livsmedelssäkerhet behöver Livsmedelsverket på kort sikt tillföras 10 miljoner kronor. Livsmedelsverket är i akut behov av ökade resurser för att kunna fullfölja sitt arbete med kostråd och livsmedelskontroll. Regeringen bör således återkomma med ny tilläggsbudget med förslag om att tillföra Livsmedelsverket 10 miljoner kronor. Motionärerna anser också att konsumentpolitiken behöver förstärkas genom att de fristående konsumentorganisationernas anslag ökar. Regeringen bör återkomma med ny tilläggsbudget med förslag om att tillföra anslaget 40:5 *Åtgärder på konsumentområdet* under utgiftsområde 24 Näringsliv 5 miljoner kronor.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag. Miljö- och jordbruksutskottet är inte berett att i detta sammanhang förorda någon riksdagens åtgärd med anledning av de i motionerna framförda kraven beträffande Livsmedelsverkets resurser. Motionerna avstyrks således.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Motionerna *Fi38* (c) yrkandena 7 (i denna del) och 8 (i denna del) och *Fi39* (fp) yrkande 14 (i denna del) avstyrks.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*Propositionen*

För att finansiera ökade utgifter inom detta och andra utgiftsområden minskas anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* med 115 miljoner kronor. Minskningen påverkar inte genomförandet av miljö- och landsbygdsprogrammet som löper under perioden 2000–2006, eftersom anslagssparande från den tidigare programperioden finns att tillgå.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (förskottsutbetalningar)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker att förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* får göras i de fall som regeringen förordar.

Propositionen

I samband med genomförandet av strukturfondsprogrammen i Sverige har det framkommit att vissa typer av projektanordnare, t.ex. ideella föreningar och lokala kooperativ, har haft svårigheter med att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet.

Regeringen beslutade därför i december 2000 om en försöksverksamhet med förskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen.

Mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten under 2001 med förskottsutbetalningar anser regeringen det angeläget att möjligheten till förskottsutbetalningar kvarstår. Förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* bör således få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. I villkoren ingår en beloppsgräns för förskottsutbetalningar och krav på prövning av projektens ekonomiska bärkraft.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 25).

Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. uppfört ett ramanslag på 25 miljoner kronor. För att finansiera ökning av utgifterna under ett annat utgiftsområde föreslår regeringen att anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.* minskas med 20 miljoner kronor.

Motionen

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) föreslås att anslaget helt skall tas bort redan innevarande år. Kostnaderna för de eventuella omstruktureringar av statligt ägda företag som sker, skall bekostas av företagen själva. Motionärerna föreslår således att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på ny tilläggsbudget med en ytterligare minskning av anslaget med 5 miljoner kronor.

Näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att inte avge yttrande. I stället meddelar näringsutskottet finansutskottet genom protokollsutdrag att propositionen tillstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 27 i denna del). Därmed avstyrks motion *Fi42* (m) yrkande 17 (i denna del).

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

91:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (anslag samt anslagsvillkor)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* skall få användas även för att bistå kommuner som haft betydande kostnader till följd av översvämningar under 2000.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* minskas med 60 miljoner kronor för att finansiera ökningen av utgifterna inom andra utgiftsområden.

Vidare föreslår regeringen att anslaget skall få användas även för att bistå kommuner som haft betydande kostnader till följd av översvämningar under 2000. Ett antal kommuner som drabbades av översvämningar i juli 2000 har redan erhållit stöd. Under senare delen av 2000 drabbades ytterligare några kommuner av översvämningar. Regeringen bör också under 2002 ha möjlighet att besluta om ersättning till sådana kommuner som inte redan erhållit stöd och som drabbades av översvämningar under 2000. Utan ett sådant stöd finns det risk för att verksamheten i berörda kommuner påverkas negativt.

Regeringen bedömer att högst 55 miljoner kronor av anslaget behöver användas för att bistå kommuner, som har haft betydande kostnader till följd av översvämningarna år 2000.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag om minskning av det berörda anslaget (punkt 27 i denna del). Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget (punkt 26).

91:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Propositionen

Det kommunala utjämningsystemet syftar till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Detta sker genom en utjämning för skillnader i skatteunderlag (inkomstutjämning) och för strukturellt betingade kostnadsskillnader (kostnadsutjämning). Utgifterna för utjämningsbidraget belastar anslaget 91:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting*. Inkomsterna från den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Systemet är i princip självfinansierat och statsbudgetens saldo påverkas därmed inte.

Storleken på utjämningsbidraget respektive utjämningsavgiften fastställs slutligt under budgetåret, varför avvikelser kan förekomma i förhållande till det av riksdagen beslutade anslaget. De definitiva beräkningarna av Statistiska centralbyrån avseende bidragsåret 2002 visar att omslutningen i utjämningsystemet blir drygt 2 898 miljoner kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2002. Orsaken är främst nominella ökningarna av skatteunderlaget samt att skillnaden i skatteunderlaget per invånare hos kommuner och landsting har ökat.

Regeringen föreslår således att anslaget 91:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* ökas med 2 898 miljoner kronor. Finansiering sker genom att den utjämningsavgift som kommuner och landsting betalar in till staten ökar i motsvarande omfattning.

Höjningen av utjämningsbidraget skulle kunna motivera en beräkningsteknisk uppräknig av utgiftstaket med 2,9 miljarder kronor innevarande år. Regeringen avser att behandla tekniska justeringar i ett sammanhang och återkommer därför med en samlad bedömning i budgetpropositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27 i denna del).

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändrade och nya anslag. Motionerna avstyrks.

Jämför reservationerna 13 (m), 14 (kd), 15 (c) och 16 (fp).

Propositionen

Regeringens förslag till ändrade anslag har redovisats per utgiftsområde i det föregående. Förslaget innebär att anvisade medel ökar med 6 451 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 9 370 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 2 919 miljoner kronor.

Motionerna

Motionernas förslag om ändringar på tilläggsbudget, inklusive begäran om att regeringen skall återkomma med förslag, har redovisats i anslutning till de olika anslagen ovan.

I motion *Fi42* av Bo Lundgren m.fl. (m) har, jämfört med propositionen, netto föreslagits minskningar med 585 miljoner kronor (varav ökning med 1 123 miljoner kronor och minskningar med 1 708 miljoner kronor).

I motion *Fi44* av Mats Odell m.fl. (kd) uppgår både ökning och minskningar till 325,4 miljoner kronor. Netto har således samma förändring som regeringen föreslagits.

I motion *Fi38* av Agne Hansson m.fl. (c) har netto föreslagits minskningar med 1 501,4 miljoner kronor (varav ökning med 460 miljoner kronor och minskningar med 1 961,4 miljoner kronor).

I motion *Fi39* av Lars Leijonborg m.fl. (fp) har netto ökning med 626 miljoner kronor föreslagits (varav ökning med 891 miljoner kronor och minskningar med 265 miljoner kronor).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de föreslagna anslagsförändringarna. Utskottet har i samtliga dessa fall ställt sig bakom regeringens förslag och avstyrkt motionerna. Utskottet tillstyrker således att riksdagen anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med regeringens förslag. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden. Därmed tillstyrks propositionens förslag (punkt 27). Motionerna Fi38 (c) yrkandena 7 och 8, Fi39 (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14, Fi42 (m) yrkandena 5–8, 14, 15, 17 och 18 samt Fi44 (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6 avstyrks.

Utskottets förslag framgår av punkt 25 i utskottets förslag till riksdagsbeslut jämte den där efterföljande specifikationen över ändrade ramar på utgiftsområden och ändrade och nya anslag.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Beräkningsunderlag, punkt 1 (m, kd)

av Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Anna Åkerhielm (m), Per Landgren (kd) och Gunnar Axén (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett nytt relevant beräkningsunderlag i enlighet med vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 1.

Ställningstagande

Tilläggsbudgeten är ovanligt omfattande. Det beror på att regeringen inte tagit konsekvenserna av sin brist på politik för att hejda ökningen av sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Den budgeteringsmarginal som när den första gången fastställdes var 33,7 miljarder krymps nu till 0,9 miljarder kronor. Detta är ett tydligt tecken på att regeringen inte förmått kontrollera kostnadsutvecklingen.

Vikten av budgetdisciplin

Regeringen har skaffat sig utrymme för att expandera de offentliga utgifterna genom att anslå stora budgeteringsmarginaler. Vi har årligen varit kritiska mot detta förfarande, eftersom det minskar betydelsen av utgiftstaken och i sig är kostnadsdrivande. Utvecklingen har givit oss rätt. I stället för att begränsa utgiftsökningarna har regeringen slagit sig till ro i budgeteringsmarginalens hägn. Redan beslutade utgifter har tillåtits öka och nya utgifter har tillkommit. Detta har kunnat ske mot bakgrund av de ökade skatteintäkter som den höga konjunkturen medfört. Nu har tillväxten i Sverige sjunkit, vilket får effekt på statens intäkter de närmaste åren.

I stället för att använda tidsfristen som högkonjunkturen gav till att göra de offentliga finanserna mindre konjunktur känsliga genom sänkta utgifter och sänkta skatter har regeringen snarare ökat dem genom att höja utgiftsnivån.

I en tid av hög arbetslöshet förenad med en mycket snabb ökning av sjukfrånvaron är det än viktigare att se till att utgifterna hålls nere så att det finns resurser att möta ytterligare ökad arbetslöshet. Efter det att vårpropositionen lämnats till riksdagen har regeringen under löpande motionsperiod via medi-

erna låtit bekantgöra att den ämnar föreslå en höjning av nivån i a-kassan, vilken beräknas kosta 3 miljarder kronor per år. Höjningen skall träda i kraft redan vid halvårsskiftet. Som nämnts ovan återstår av den budgeteringsmarginal riksdagen beslutat endast 0,9 miljarder kronor för innevarande år.

Det är orimligt att de ekonomiska förutsättningarna förändrats så mycket att det är motiverat att, endast tio dagar efter det att propositionen lämnades till riksdagen, revidera tilläggsbudgeten. Om regeringen avser att höja a-kassan med det innehåll den presenterat betyder det att utgiftstaket överskrids.

Hål och tricksande – skenande kostnader i systemen

Den bild som regeringen presenterar i vårpropositionen är långt ifrån fullständig. Det byggs för närvarande upp stora miljardunderskott i den offentliga ekonomin. Mest tydligt är att långtidssjukskrivningarna ökat dramatiskt och fortsätter att öka. Som en följd av att regeringen saknar politik för att möta de alltfler och längre sjukskrivningarna ökar också antalet människor som förtidspensioneras bort från arbetslivet. Det är emellertid inte det enda område där regeringen har bristande kontroll över utvecklingen. Flyktningmottagningen och läkemedelsanvändningen är andra exempel. Bristen på kontroll leder till ackumulerade underskott som rullas framåt. Dessa måste förr eller senare betalas.

Vidare förekommer manipulationer av tidpunkter för utbetalningar som vidtagits för att klara utgiftstaken och annat budgettricksande. Dit hör utbetalningen av EU-stödet till jordbruket. Dit hör omvandlingen av bidrag till riktade skattesänkningar, t.ex. den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter till kommunsektorn. Dit hör höjda utgiftstak när utjämningsystemet sväller och dit hör inte minst lånefinansieringen av infrastruktursatsningarna. Budgettricksandet rör sig om avsevärda belopp. Ett tiotal miljarder kronor som påverkar den statliga utgiftsnivån döljs på detta sätt. I praktiken har regeringen därmed accepterat utgiftshöjningar som innebär att utgiftstaken sprängs.

Sämré förutsättningar också detta år

Prognoserna för hur ekonomin utvecklas de närmaste åren är fortsatt dystra. Tillväxttakten är fortsatt låg. Kronan visar inga tecken på att återhämta sig i den omfattning som regeringen förutsätter. Detta har också fått återverkningar i tilläggsbudgeten. Anslagen till utrikesförvaltningen måste revideras upp enbart av detta skäl, medlemsavgifterna till Världshälsoorganisationen (WHO) och Food and Agriculture Organization (FAO) likaså. Skall den svenska ambitionsnivån vad gäller internationella insatser bibehållas kommer anslagen att behöva höjas.

Allt detta tillsammans gör att det underlag som ligger till grund för bedömningen i vårpropositionen är missvisande och inte lämpligt att använda som underlag för tilläggsbudgeten eller på längre sikt. Detta är särskilt allvarligt, eftersom statens underliggande underskott nu ökar mycket snabbt. Enligt

Ekonomistyrningsverket kommer det underliggande underskottet i statens finanser att uppgå till närmare 60 miljarder kronor år 2003.

Riksdagen bör därför med delvis bifall till motion Fi42 (m) yrkande 1 begära att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett nytt beräkningsunderlag som går att använda som underlag för riksdagens beslut.

2. Statens fastighetsverk – förvärvande av fastighet samt ny investeringsplan, punkt 2 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om godkännande av att staten förvärvar fastigheten Proserpina 4 i Stockholms kommun och regeringens förslag om godkännande av en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 5 samt bifaller motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att staten skall förvärva fastigheten Proserpina 4, det s.k. Norra Bancohuset, beläget i Gamla stan i Stockholm. Regeringen anger inte någon egentlig anledning till affären annat än att det är av stort intresse att fastigheten åter kommer i statens ägo. Regeringen skriver vidare: ”Däri genom skapas också värdefullt lokalutrymme för staten i Stockholms innerstad.”

Det anges emellertid inte vad detta för staten värdefulla lokalutrymme skall användas till. Det kan knappast räknas till statens kärnuppgifter att äga fastigheter. Då det inte anförs någon konkret anledning till affären annat än själva ägandet i sig, motsätter vi oss affären. Beloppet som Statens fastighetsverk får använda för inrikes fastigheter för 2002 bör således inte höjas med 145 miljoner kronor. Förslaget till ny investeringsplan avslås därmed. Motion Fi42 (m) yrkande 3 tillstyrks.

3. Vidgat uppdrag för Vasallen AB, punkt 3 (m, kd, fp)

av Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Anna Åkerhielm (m), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m) och Karin Pilsäter (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om godkännande av att det bolag som har i uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva och utveckla kommunala bostadsfastigheter samt godkänner vad som anförs i reservation 3. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 6 och mot-

ion 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 4 samt bifaller delvis motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att uppdraget för Vasallen AB vidgas. Förslaget innebär att bolaget i framtiden även skall kunna förvärva kommunala bostadshus för omvandling till företagslokaler för att sedan sälja dessa på kommersiella villkor. Det kan ifrågasättas om det är lämpligt att Vasallens uppdrag vidgas på detta sätt. Vi anser att privata intressenter med största säkerhet har lika stor – förmodligen större – kompetens och kännedom om de regionala förutsättningarna. Vi motsätter oss således regeringens förslag. Motion Fi42 (m) yrkande 4 tillstyrks delvis medan den andra i detta sammanhang aktuella motionen inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd.

4. Vidgat uppdrag för Vasallen AB, punkt 3 (c)

av Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse: Riksdagen avslår regeringens förslag om godkännande av att det bolag som har i uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva och utveckla kommunala bostadsfastigheter samt godkänner vad som anförs i reservation 4. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 6 och motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 4 samt bifaller motion 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 4.

Ställningstagande

Den grundläggande orsaken till problemen i de kommunala bostadsföretagen är att kommunerna inte har tillåtits att ta sitt ansvar för hur den lokala bostadspolitiken skall bedrivas. I stället för att låta de lokala behoven och förutsättningarna få genomslag har statsmakterna genom regleringar och påbud och olika former av stöd sökt styra alla kommuner i samma riktning.

Vad som nu erfordras är en strategi som gör det möjligt för kommunerna att genomföra en nödvändig omstrukturering och förnyelse av de kommunala bostadsbolagen. Vägledande för denna nya strategi måste vara att kommunerna skall tillåtas ta sitt ansvar för utformningen av den lokala bostadspolitiken utan inblandning från staten. Det innebär att kommunernas frihet måste öka. Regelverket måste lättas upp. Viktiga inslag i den nya strategin bör vara slopad fastighetsskatt på hyreshus och ett borttagande av uttagsskatten på fastighetsförvaltning – allt i syfte att ge förutsättningar för en bra och effektiv förvaltning av hyresbostäder.

Regeringens förslag bör avslås av riksdagen. Motion Fi38 (c) yrkande 4 tillstyrks medan den andra i detta sammanhang aktuella motionen inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd.

5. Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (bemyndigande), punkt 10 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 000 000 kr under 2003. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 13 samt bifaller motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 10.

Ställningstagande

Det är vår bestämda uppfattning att alla bostäder bör kunna byggas utan statliga subventioner. Naturligtvis gäller detta också för studentbostäder. För att detta skall bli möjligt fordras emellertid en total omläggning av bostads- och skattepolitiken. Vi vill erinra om att Moderata samlingspartiet också tidigare under detta riksmöte har lagt fram en rad förslag med denna inriktning. Utgångspunkten för förslagen är att de syftar till att göra det billigare och enklare att bygga och förvalta bostäder. Sammanfattningsvis innebär detta att skatterna på byggande och boende måste sänkas, konkurrensen inom byggsektorn förbättras och planprocessen göras snabbare, effektivare och billigare.

Förutom dessa generella insatser bör åtgärder vidtas som mera direkt avser att öka tillgången på bostäder för studenter. Det kan bl.a. ske genom att det blir skattefritt att hyra ut en del av den egna stadigvarande bostaden. Dessutom bör en inventering av statens fastighetsbestånd genomföras för att undersöka vilka fastigheter som med enkla medel kan göras om till studentbostäder.

Mot den nu redovisade bakgrunden bör anslaget för bidrag till studentbostäder omedelbart avvecklas och bidragsgivningen upphöra. Något bemyndigande till regeringen att bevilja nya bidrag bör därför inte lämnas. De projekt som redan erhållit beslut om bidrag bör emellertid få dessa utbetalade. Motion Fi42 (m) yrkande 10 tillstyrks således medan propositionen avstyrks.

6. Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (bemyndigande), punkt 11 (m, kd, c, fp)

av Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Anna Åkerhielm (m), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m), Lena Ek (c) och Karin Pilsäter (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 500 000 000 kr under 2003–2006. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 14 och bifaller motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 5, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 9 och 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 3.

Ställningstagande

Investeringsbidraget för byggande av hyresbostäder utgör enligt vår mening endast ett nytt exempel på hur regeringen genom kortsiktiga åtgärder försöker komma till rätta med problem som inte låter sig lösas på annat sätt än genom en total omläggning av bostadspolitiken. Vad som erfordras är inte ytterligare bidrag och regleringar utan en generell utformad politik som ger stabila och långsiktiga förutsättningar för ett tillräckligt byggande och för en rationell och effektiv bostadsförvaltning – åtgärder som i slutändan kommer de boende till godo genom bra bostäder till rimliga kostnader.

Självklara inslag i den långsiktiga bostadspolitik vi förespråkar är sänkt skatt på byggande och boende, en reformerad hyreslagstiftning, en förenklad plan- och byggprocess liksom åtgärder för en ökad konkurrens i byggsektorn. Samtidigt måste inslaget av onödiga regleringar och påbud i övrigt minska. Det är vår bestämda uppfattning att en bostadspolitik med dessa utgångspunkter leder till ett eftersträvat bostadsbyggande och till ett ökat inflytande för bostadskonsumenter.

Med hänvisning till vad vi anför ovan avstyrker vi regeringens förslag vad gäller bidraget till hyresbostäder. Motionerna Fi38 (c) yrkande 5, Fi42 (m) yrkande 9 samt motion Fi44 (kd) yrkande 3 tillstyrks därmed.

7. Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturerings av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar samt godkänner vad som anförs i reservation 7. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 15 och motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 6, 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 11–13 och 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 4 (i denna del) samt bifaller motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

Sedan 1998 har staten betalat ut inte mindre än omkring 4 miljarder kronor till kommuner med bostadsöverskott – utan att de grundläggande problemen har lösts. Trots detta vill nu regeringen att utbetalningarna skall fortsätta. Det skall enligt förslaget ske genom att en ny myndighet inrättas med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturerings av kommunala bostadsföretag. Utöver de redan utbetalade 4 miljarder kronorna gör regeringen bedömningen att ytterligare 3 miljarder kronor skall satsas. Om regeringen skulle få som den vill – vilket vi motsätter oss – skulle därmed inte mindre än 7 miljarder kronor komma att satsas på kommunernas bostadsföretag under perioden 1998–2004. Dessutom räknar regeringen med att utbetalningarna kommer att fortsätta även därefter.

De kommunala bostadsföretagen har byggts upp med hjälp av skattebetalarnas pengar utan att någon hänsyn har tagits till det reella behovet och till den efterfrågan som har funnits. Det är mot den bakgrunden inte underligt att många av dessa företag nu har problem. Av detta bör man naturligtvis inte dra slutsatsen att skattebetalarnas pengar nu också skall användas till att reda upp den situation som en havererad bostadspolitik har åstadkommit. Regeringens förslag bör därför avvisas i sin helhet i enlighet med förslagen i motion Fi42 (m).

Följderna av den hittillsvarande bostadspolitikerna gör emellertid att det inte helt kan uteslutas att staten bör ta ett ansvar för vissa problem i de kommunala bostadsföretagen. Det kan gälla problem som uppstått på grund av förändringar i befolkningsunderlaget som varit svåra att förutse eller som en följd av den bedrivna subventionspolitiken. Mot den bakgrunden bör en tillfällig delegation ges i uppdrag att fortsätta Bostadsdelegationens arbete. Det bör dock betonas att verksamheten skall vara tillfällig och att den måste baseras på klara och tydliga riktlinjer.

Det fortsatta begränsade stöd som vi nu förordar måste utformas så att det inte snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångs-

punkten bör vara att stödet endast skall gå till kommuner som uttömt sina egna resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget, men som trots detta har kvarstående problem. Det primära syftet med stödet bör vara att trygga den kommunala kärnverksamheten.

Omstruktureringsarna skall ske på marknadsmässiga grunder och försäljning av hela bostadsföretaget eller delar av det skall kunna ske till olika intressenter. En förutsättning för stöd bör vara att det kommunala ägandet i bostadsföretaget avvecklas helt. För att belysa stödets effekter på hyressättningen m.m. skall det öppet redovisas i sin helhet, oavsett i vilken form det utgått.

Vad vi nu anfört innebär att regeringens förslag avstyrks medan motion Fi42 (m) yrkandena 11–13 tillstyrks. Övriga i sammanhanget aktuella motioner avstyrks.

8. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar samt godkänner vad som anförs i reservation 8. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 15 och motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 6, 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 11–13 och 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 11–13 samt bifaller motion 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 4 (i denna del).

Ställningstagande

Redan när regeringen lade fram ett principförslag om att inrätta en särskild myndighet med uppgift att ge stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag motsatte vi oss detta. Vår uppfattning på denna punkt står fast. Den kris som den förda bostadspolitiken skapat i många kommunala bostadsföretag kan inte lösas på det sätt som regeringen nu föreslår. Vad som efterdras är inte nya bidrag eller nya påbud och regleringar, utan en radikal omläggning av hela bostadspolitiken. I enlighet med vad som anförs i motion Fi44 (kd) bör regeringens förslag därför avvisas i sin helhet.

Samtidigt som vi motsätter oss regeringens förslag tvingas vi konstatera att behovet av statligt stöd till bostadsmarknaden i vissa kommuner med svag efterfrågan inte kan ifrågasättas – detta som en följd av regeringens hittillsvarande politik. Utgångspunkten för stödet bör dock inte vara långtgående statliga insatser eller en statlig detaljreglering. Samhällets insatser bör i stället syfta till att på olika sätt underlätta kommunernas möjligheter att bära sitt bostadspolitiska ansvar. Enkelt uttryckt bör stödet innebära att staten ger möjligheterna och att kommunerna väljer vilka av dem de vill använda. Som

en del i en sådan strategi bör bl.a. dagens utjämningsystem utvecklas till ett statligt utjämningsystem där befolkningsutvecklingen får ett större genomslag.

I stället för det förslag som regeringen lägger fram bör ett stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan införas – ett stöd som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret. Stödet bör vara öppet för alla fastighetsägare i vissa särskilt utsatta kommuner. För att minska den politiska styrningen bör verksamheten administreras av Boverket. För ändamålet bör inrättas ett särskilt anslag om 250 miljoner kronor benämnt Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med ett förslag med denna utformning.

Vad vi nu anfört innebär att regeringens förslag avstyrks medan motion Fi44 (kd) yrkande 4 (i denna del) tillstyrks. Övriga i sammanhanget aktuella motioner avstyrks.

9. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (c)

av Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar samt godkänner vad som anförs i reservation 9. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 15 och motionerna 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 11–13, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 11–13 och 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 4 (i denna del) samt bifaller motion 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 6.

Ställningstagande

Den grundläggande orsaken till problemen i de kommunala bostadsföretagen är att kommunerna inte har tillåtits att ta sitt ansvar för hur den lokala bostadspolitiken skall bedrivas. I stället för att låta de lokala behoven och förutsättningarna få genomslag har statsmakterna genom regleringar och påbud och olika former av stöd sökt styra alla kommuner i samma riktning. Dessa problem löses naturligtvis inte genom att regeringen nu vill inrätta en statlig nämnd som skall bestämma hur den enskilda kommunen skall agera för att kunna omstrukturera sitt kommunala bostadsföretag. Hur detta skall genomföras måste beslutas i kommunen med utgångspunkt i de behov och förhållanden som råder där. Regeringens förslag avstyrks redan på denna grund.

Vad som nu erfordras är en strategi som gör det möjligt för kommunerna att genomföra en nödvändig omstrukturering och förnyelse av de kommunala bostadsbolagen. Vägledande för denna nya strategi måste vara att kommunerna skall tillåtas ta sitt ansvar för utformningen av den lokala bostadspolitiken

utan inblandning från staten. Det innebär att kommunernas frihet måste öka. De regler som förhindrar kommunerna att bestämma över sina bolag måste bort. Regelverket måste även på andra sätt lättas upp. Andra viktiga inslag i den nya strategin bör vara slopad fastighetsskatt på hyreshus och ett borttagande av uttagsskatten på fastighetsförvaltning – allt i syfte att ge förutsättningar för en bra och effektiv förvaltning av hyresbostäder.

I stället för att genomdriva en politik som i slutändan leder till att bostäder rivs eller försvinner på annat sätt på många mindre orter måste mottot vara: Småortssverige skall utvecklas, inte rivas. I enlighet med vad som föreslås i motion Fi38 (c) yrkande 6 bör därför regeringens förslag avvisas i sin helhet av riksdagen. Övriga i sammanhanget aktuella motioner avstyrks.

10. Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, punkt 12 (fp)

av Karin Pilsäter (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande för regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar samt godkänner vad som anförs i reservation 10. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 15 och motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 6, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 11–13 och 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 4 (i denna del) samt bifaller motion 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

Ett utmärkande drag för den svenska bostadsmarknaden är bristen på konkurrens och en mycket långtgående statlig inblandning. Några ytterligare statliga insatser med den utformning och omfattning som regeringen föreslår bör därför inte komma i fråga. Vad som erfordras är i stället sänkta skatter på byggande och boende och en avreglering som gör det möjligt att bygga och förvalta såväl hyresbostäder som andra bostäder. Genom att skapa stabila och långsiktiga regler som inte i detalj styr bostadsmarknaden ges förutsättningar för en bostadsproduktion som svarar mot de behov och den efterfrågan som finns. Det förslag som regeringen nu lagt fram går i rakt motsatt riktning, varför det avstyrks.

Förutom att ett genomförande av regeringens förslag skulle leda till att bostadsmarknaden regleras ytterligare skulle en följd bli ett betydande statligt innehav av bostäder. Det är naturligtvis orimligt att staten tar över bostadsfastigheter från kommunala bostadsföretag på en rad orter för att sedan förvalta dem – oklart på vilket sätt och i vilka former. Mot denna tanke kan resas dels den principiella invändningen att staten inte bör ägna sig åt näringsverksamhet, dels att det inte torde vara möjligt för någon fastighetsförvaltare att på ett rationellt sätt förvalta ett sådant bostadsbestånd ens för en kortare tid.

Med det nu anförda tillstyrks motion Fi39 (fp) yrkandena 11–13. Propositionen samt övriga motioner avstyrks.

11. Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram, punkt 14 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram samt godkänner vad som anförs i reservation 11. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 4 och motion 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 8 samt bifaller motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram bör avslås av riksdagen. Man bör ej urholka kommunallagens princip om att kommuner inte skall ge stöd till enskilda. Således avstyrks propositionen. Motion Fi42 (m) yrkande 2 tillstyrks medan den andra i detta sammanhang aktuella motionen inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd.

12. Lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram, punkt 14 (fp)

av Karin Pilsäter (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Därmed avslår riksdagen proposition 2001/02:100 punkt 4 och motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 2 samt bifaller motion 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 8.

Ställningstagande

Riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Olika studier har visat att dessa program inte fungerar särskilt bra i praktiken. Anslaget för klimatinvesteringsprogram är för diffust och kan anses utgöra förtäckta byggsubventioner. Motion Fi39 (fp) yrkande 8 tillstyrks medan den andra i detta sammanhang aktuella motionen inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd.

13. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden, anvisar ändrade och nya anslag samt begär att regeringen skall återkomma med förslag i enlighet med Moderata samlingspartiets förslag i efterföljande *specifikation*. Vidare tillkännager riksdagen för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 13 om anslaget 6:21 *Civilt försvar* samt om en hjälpmedelsgaranti. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 5, 7, 14, 15 och 17, bifaller delvis motion 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 18 och proposition 2001/02:100 punkt 27 samt avslår motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkandena 7 och 8, 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 6 och 8 samt 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2002	Regeringens förslag		M:s förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	jämfört med reg. förslag
1 Rikets styrelse	7 284 122	+126 000	7 410 722	-30 000
46:1 Allmänna val	215 000	+55 000	270 000	-30 000
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 128 910	+282 950	31 411 860	±0
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	24 980	-1 250	23 730	+1 250
13:6 Socialstyrelsen	460 736	-5 100	455 636	+5 100
14:4 Statens folkhälsoinstitut	122 403		122 403	-7 000*
14:5 Smittskyddsinstitutet	161 034	-650	160 384	+650
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	108 357 018	+2 503 750	110 860 768	-250 000
19:4 Arbetsskadeersättningar	7 607 476		7 607 476	-500 000*
19:8 Allmänna försäkringskassor	5 289 175		5 289 175	+250 000*
13 Arbetsmarknad	58 915 236	+266 000	59 181 236	±0
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492	+704 000
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	388 000	+970 000	1 358 000	-704 000
15 Studiestöd	22 567 335	-222 000	22 345 335	-54 000
25:4 Vuxenstudiestöd m.m.	3 378 664	+54 000	3 432 664	-54 000
16 Utbildning och universitetsforskning	41 446 670	-54 000	41 392 670	+54 000
25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen	2 951 656	+108 000	3 059 656	-108 000
25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	664 082	-162 000	502 082	+162 000
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	+170 000	9 699 248	-210 000
31:13 Statens bostadsnämnd	0	+10 000	10 000	-10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	240 000	240 000	-200 000
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 838 984	-81 500	10 757 484	-15 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	13 000	+15 000	28 000	-15 000
24 Näringsliv	3 410 185	-20 000	3 390 185	-5 000
38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.	25 000	-20 000	5 000	-5 000*
Summa förändringar i förhållande till regeringens förslag				-510 000**

* Begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

** Summan inkluderar begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Ställningstagande

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Ur flera synvinklar är förslaget om en ökning med 30 miljoner kronor i syfte att genom en informationskampanj öka valdeltagandet bland personer med utländskt medborgarskap tveksamt. Dels gäller det att regeringen inte preciserat vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra informationskampanjen. Dels är förslaget tveksamt mot bakgrund av att det ankommer på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande, vilket innebär att staten inte skall behöva bidra med pengar till en sådan verksamhet. Till detta kommer att det mot bakgrund av erfarenheterna från valet 1998 kan ifrågasättas om ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Valdeltagandet bland röstberättigade med svenskt medborgarskap sjönk nämligen trots att riksdagen anvisade drygt 12 miljoner kronor som regeringen fördelade till riksdagspartierna för information till invandrare. Regeringens förslag om 30 miljoner kronor till en informationskampanj bör således avslås.

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

Den föreslagna sammanslagningen av anslagen 6:3–6:12 inom utgiftsområde 6 Totalförsvaret till *ett enda* anslag (6:21 *Civilt försvar*) medför enligt vår mening en försämring av spårbarheten och minskar därmed riksdagens inflytande över det civila försvaret. Med den föreslagna ordningen kommer finansmakten när det gäller civilt försvar att flyttas *från* riksdagen *till* regeringen, eller till en myndighet under regeringen. Riksdagens insyn i och inflytande över medelsanvändningen kommer att begränsas jämfört med nuvarande ordning. För att i någon mån ge riksdagen möjlighet att bedöma hur på sikt ca 2 miljarder kronor per år närmare avses att disponeras anser vi därför att regeringen i kommande budgetarbeten bör redovisa den funktionella indelningen i olika anslagsposter inom ramanslaget 6:21 *Civilt försvar*. Detta bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Vi anser att en hjälpmedelsgaranti bör införas. Den konkreta utformningen av hjälpmedelsgarantin måste bli föremål för en särskild utredning där noggranna analyser och avvägningar görs. Redan nu bör dock en statlig hjälpmedelsgaranti prövas genom att anslagen 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* och 16:7 *Bilstödet till handikappade* förs samman till ett nytt anslag för en statlig hjälpmedelsgaranti omfattande de hjälpmedel som i dagsläget finansieras med statliga anslag. Den förstärkning av bilstödet som regeringen nu föreslår välkomnar vi, men den bör föras till det nya anslaget för en hjälpmedelsgaranti. Detta bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen.

Vi avvisar förslaget att minska anslagen 13:5 *Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd* (HSAN) med 1 250 000 kr, anslaget 13:6 *Socialstyrelsen* med 5 100 000 kr och anslaget 14:5 *Smittskyddsinstitutet* med 650 000 kr. Vi föreslår i stället en minskning av anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* med 7 000 000 kr. Vi anser det väsentligt både för enskilda patienter och för sjukvården i stort att HSAN ges förutsättningar att snabbt och med hög kvalitet utreda de anmälningar som inkommer. En neddragning av anslaget äventyrar patientens rätt och säkerhet. Vidare anser vi att regeringens socialpolitik brister i trovärdighet då den myndighet som fått den primära medicinska tillsynen och ansvaret för utvärdering, uppföljning och kunskapsspridning m.m. samtidigt är föremål för regeringens sparbetning under pågående verksamhetsår. Detta kommer att innebära att Socialstyrelsens uppföljningsansvar urholkas. Inte heller neddragningen på Smittskyddsinstitutet kan vi acceptera. De medel som dras in från Smittskyddsinstitutet avser regeringen att använda till en fyllnadsinbetalning av Sveriges medlemsavgifter till WHO. I själva verket är betalningen endast en kompensation för den svaga kronkursen. Därmed tvingas Smittskyddsinstitutet betala för regeringens misslyckade ekonomiska politik. Vi vill erinra om att Moderata samlingspartiet i tidigare motioner har redovisat fördelarna med att folkhälsoarbetet drivs lokalt och regionalt. Följaktligen har vi föreslagit ett särskilt anslagsområde för detta ändamål. Mot denna bakgrund anser vi att den besparing som regeringen vill göra på HSAN, Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet för pågående verksamhetsår lämpligen kan göras på anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut*.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Vi anser att regeringen hittills inte har tagit den kraftigt ökande sjukfrånvaron och därmed den förskräckande utvecklingen av sjukförsäkringsutgifterna på tillräckligt stort allvar. Det enda regeringen har presenterat hittills är ett s.k. elvapunksprogram som knappast är rätt metod för att komma till rätta med problemen. Enligt regeringen skall konkreta förslag läggas fram till riksdagen först i höst. Det innebär att ytterligare ett antal människor hinner bli långtids-sjukskrivna eller förtidspensionerade.

Den första åtgärd som regeringen borde vidta är att ge försäkringskassorna mer resurser för rehabiliteringsverksamheten. Eftersom försäkringskassorna numera inte hinner med annat än att betala ut sjukpenning får personer i behov av rehabilitering vänta flera månader på lämplig åtgärd. Detta minskar chansen för att rehabiliteringen skall lyckas.

Försäkringskassorna hinner heller inte ägna sig åt kontroll av fusk, vilket gör att legitimiteten för sjukförsäkringen urholkas. Enligt vår uppfattning bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om att på tilläggsbudget för 2002 öka försäkringskassornas anslag (19:8 *Allmänna försäkringskassor*) med 250 miljoner kronor. Medlen bör användas för att anställa fler rehabiliteringshandläggare. Ett lämpligt sätt att finansiera detta är att riksdagen upphäver sitt tidigare beslut att fr.o.m. den 1 juli 2002 ändra bevisreglerna i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Regeringen har själv beräknat att

denna förändring kommer att öka utgifterna för anslaget 19:4 *Arbetskadeersättning* med 500 miljoner kronor, varför åtgärden innebär en besparing på utgiftsområdet med 250 miljoner kronor.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Vi avvisar regeringens förslag om att spara 704 miljoner kronor på anslaget till lönebidrag och annat stöd till arbetshandikappade. Det är enligt vår mening orättfärdigt att i första hand låta besparingarna gå ut över en av de mest utsatta grupperna i samhället. Vi förordar därför att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* lämnas orört.

Vi är beredda att förstärka anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* med 266 miljoner kronor genom överföring från andra utgiftsområden i enlighet med regeringens förslag. Något ytterligare tillskott erfordras enligt vår mening inte i nuläget. Genom en omläggning av den ekonomiska politiken bör det vara möjligt att redan under innevarande år nedbringa antalet konkurser. En ny bedömning av anslagsutfallet får göras under hösten.

Utgiftsområdena 15 Studiestöd samt 16 Utbildning och universitetsforskning

Vi avvisar regeringens förslag till långsammare takt när det gäller utfasningen av Kunskapslyftet och motsätter oss de föreslagna förändringarna av anslagen. Enligt vår mening bör antalet studerande inom Kunskapslyftet vara lägre än enligt regeringens förslag. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Regeringens förslag om ändringar av anslagen 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*, 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* bör således avslås.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Vi har ovan i reservation 7 redovisat Moderata samlingspartiets argument mot regeringens förslag beträffande omstrukturering av kommunala bostadsföretag. I enlighet med ställningstagandet där avstyrks också regeringens förslag att två nya anslag anvisas till Statens bostadsnämnd och för omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

I reservation 7 har vi vidare föreslagit att en tillfällig delegation bör ges i uppdrag att fortsätta Bostadsdelegationens arbete. 40 miljoner kronor bör avsättas för detta syfte.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Regeringens förslag att höja anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* med 15 miljoner kronor bör avslås. Enligt vår mening förbättras inte djurskyddet av att nya administrativa enheter skapas. Det är själva tillsynen och kontrollen som behöver bli bättre.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Tilläggsbudgeten innehåller ingenting som skapar ett bättre svenskt företagsklimat, som ökar nyföretagandet eller gör Sverige attraktivare för företag och arbetskraft. Det enda som egentligen sker inom näringsområdet är att anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.* minskas från 25 miljoner kronor till 5 miljoner kronor.

Regeringens skäl är att ”finansiera ökning av utgifterna under ett annat utgiftsområde”. Detta kan ses som en signal om att staten för lång tid framöver cementerar sitt ägande och inte avser att ändra det förhållandet att man är Sveriges största företagare räknat i både omsättning och antalet anställda. Men i vårpropositionen fastslås samtidigt att försäljningen av statligt aktieinnehav enligt plan skall uppgå till 15 miljarder kronor årligen. Det är dock mycket oklart vilka företag som är aktuella för försäljning.

Vi anser att anslaget 38:20 helt skall tas bort redan innevarande år. Kostnaderna för de eventuella omstruktureringar av statligt ägda företag som sker skall bekostas av företagen själva. Regeringen bör återkomma med förslag på tilläggsbudget att minska anslaget till noll.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Vi har i denna reservation redovisat Moderata samlingspartiets förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget, inklusive förslag om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag. Vi har också ställt oss bakom att riksdagen som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som anförs i Moderata samlingspartiets motion om anslaget 6:21 *Civilt försvar* samt om en hjälpmedelsgaranti. Därmed ställer vi oss bakom motion Fi42 (m) yrkandena 5, 7, 14, 15, 17 och 18. Övriga motioner avstyrks. I de delar Moderata samlingspartiets förslag inte innebär att regeringens förslag avstyrks kan propositionen accepteras.

14. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden, anvisar ändrade och nya anslag samt begär att regeringen skall återkomma med förslag i enlighet med Kristdemokraternas förslag i efterföljande *specifikation*. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6, bifaller delvis proposition 2001/02:100 punkt 27 samt avslår motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkandena 7 och 8, 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14

samt 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 5–8, 14, 15, 17 och 18.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2002	Regeringens förslag		Kd:s förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	jämfört med reg. förslag
1 Rikets styrelse	7 284 122	+126 000	7 410 722	-75 400
90:5 Regeringskansliet m.m.	4 998 149	+75 400	5 073 549	-75 400
13 Arbetsmarknad	58 915 236	+266 000	59 181 236	+75 400
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492	+75 400
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	+170 000	9 699 248	±0
31:13 Statens bostadsnämnd	0	+10 000	10 000	-10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	+240 000	240 000	-240 000
31:15 Nytt anslag: Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan	0	0	0	+250 000*
Summa förändringar i förhållande till regeringens förslag				±0**

* Begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

** Summan inkluderar begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Ställningstagande

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Det finns starka skäl att ifrågasätta den av regeringen begärda anslagsökningen för kursförluster inom utrikesrepresentationen. Regeringen borde under hösten 2001 ha förutsett vilka kursförluster som skulle uppkomma under 2001. Till detta kommer att kronan sedan budgetpropositionen presenterades hösten 2001 har stärkts gentemot såväl euron som det handelsviktade TCW-indexet. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och någon neddragning av verksamheten inte skett efter EU-ordförandeskapet samt med hänsyn till anslagssparandet borde kursförlusten kunna rymmas inom det anslag som tilldelades med anledning av budgetpropositionen för 2002. Regeringens förslag om en ökning av anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* med 75,4 miljoner kronor bör följaktligen avslås.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Vi anser i likhet med regeringen att anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* måste ökas på grund av ett ökat antal konkurser. Vi tillstyrker regeringens förslag att ökningen bör uppgå till 970 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslagsökningen finansieras genom att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 704 miljoner kronor. Vi anser att detta till viss del är rimligt eftersom anslagssparandet på anslaget 22:4 budgetåret 2001 uppgick till nära 648 miljoner kronor. Regeringens förslag i vårpropositionen innebär dock att medlen för åtgärder för

arbetshandikappade minskar med 56,2 miljoner kronor netto. En sådan anslagsminskning finner vi oacceptabel. Vi anser att anslaget bör tillföras 75,4 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Förstärkningen skulle innebära ett välbehövligt resurstillskott på 19 miljoner kronor för insatser för arbetshandikappade.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Vi har ovan i reservation 8 redovisat Kristdemokraternas argument mot regeringens förslag beträffande omstrukturering av kommunala bostadsföretag. I enlighet med ställningstagandet där avstyrks också regeringens förslag att två nya anslag anvisas till Statens bostadsnämnd och för omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

I reservation 8 har vi vidare anfört att i stället för det förslag som regeringen lägger fram bör ett stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan införas – ett stöd som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret. För ändamålet bör inrättas ett särskilt anslag om 250 miljoner kronor benämnt Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med ett förslag med denna utformning.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Vi har i denna reservation ställt oss bakom Kristdemokraternas förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget, inklusive förslag om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag. Därmed tillstyrks motion Fi44 (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6. Övriga motioner avstyrks. I de delar Kristdemokraternas förslag inte innebär att regeringens förslag avstyrks kan propositionen accepteras.

15. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (c)

av Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden, anvisar ändrade och nya anslag samt begär att regeringen skall återkomma med förslag i enlighet med Centerpartiets förslag i efterföljande *specifikation*. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkandena 7 och 8, bifaller delvis proposition 2001/02:100 punkt 27 samt avslår motionerna 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 5–8, 14, 15, 17 och 18

samt 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2002	Regeringens förslag		C:s förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	jämfört med reg. förslag
1 Rikets styrelse	7 284 122	+126 000	7 410 722	-75 400
90:5 Regeringskansliet m.m.	4 998 149	+75 400	5 073 549	-75 400
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	108 357 018	+2 503 750	110 860 768	+190 000
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	45 705 022	+2 500 000	48 205 022	+190 000*
13 Arbetsmarknad	58 915 236	+266 000	59 181 236	-1 500 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	36 023 000		36 023 000	-1 500 000*
16 Utbildning och universitetsforskning	41 446 670	-54 000	41 392 670	+54 000
25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen	2 951 656	+108 000	3 059 656	-108 000
25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	664 082	-162 000	502 082	+162 000
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	+170 000	9 699 248	-170 000
31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	185 000	-80 000	105 000	+80 000
31:13 Statens bostadsnämnd	0	+10 000	10 000	-10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	+240 000	240 000	-240 000
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 838 984	-81 500	10 757 484	±0
42:7 Djurskyddsmyndigheten	13 000	+15 000	28 000	-28 000**
43:12 Statens livsmedelsverk	126 759		126 759	+20 500*
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	17 000	-7 500	9 500	+7 500
Summa förändringar i förhållande till regeringens förslag				-1 501 400***

* Begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

** Avseende anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten* innebär förslaget i reservation 15 dels avslag på regeringens höjning på 15 miljoner kronor, dels att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget om en minskning med 13 miljoner kronor.

*** Summan inkluderar begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Ställningstagande

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Det finns starka skäl att ifrågasätta den av regeringen begärda anslagsökningen för kursförluster inom utrikesrepresentationen. Regeringen borde under hösten 2001 ha förutsett vilka kursförluster som skulle uppkomma under 2001. Till detta kommer att kronan sedan budgetpropositionen presenterades hösten 2001 har stärkts gentemot såväl euron som det handelsviktade TCW-

indexet. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och någon neddragning av verksamheten inte skett efter EU-ordförandeskapet samt med hänsyn till anslagssparandet borde kursförlusten kunna rymmas inom det anslag som tilldelades med anledning av budgetpropositionen för 2002. Regeringens förslag om en ökning av anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* med 75,4 miljoner kronor bör följaktligen avslås.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Regeringen har på tilläggsbudget föreslagit att anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 2,5 miljarder kronor för 2002 för att täcka de ökande kostnaderna för sjukpenning. I stället för att anslå ytterligare medel för de passiva sjukpenningutbetalningarna bör tilläggsanslaget genom en finansiell samordning av resurserna avsättas till rehabilitering och aktiva åtgärder. Dessutom bör anslaget 19:1 ökas med ytterligare 190 miljoner kronor för rehabiliteringsutredningar för att minska antalet långtidssjukskrivna och motverka att fler blir förtidspensionerade utan att få rätt diagnos och rätt hjälp. Med aktiva åtgärder kan de ökade kostnaderna för ohälsan bringas under kontroll och på sikt minskas.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Efter att regeringen avlämnade 2002 års ekonomiska vårproposition till riksdagen har den beslutat att höja såväl golv som tak i arbetslöshetsförsäkringen från den 1 juli i år. Dessa höjningar beräknas kosta 1,5 miljarder kronor för innevarande år och 3 miljarder kronor för 2003 och 2004. Enligt regeringen kan höjningen finansieras inom ramen för det befintliga anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Från Centerpartiets sida har vi inga principiella invändningar mot att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen. Däremot är vi principiellt motståndare till att staten tar på sig utgiftsökningar och finansierar dessa med lånade medel. För att föra en ansvarsfull och långsiktig ekonomisk politik och inte tvinga fram drastiska besparingar efter valet anser vi att tak och golv i arbetslöshetsförsäkringen bör vara oförändrade.

De medel som regeringen avser använda för att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen bör enligt vår uppfattning i stället gå till att förbättra budgetsaldot och till att göra avbetalningar på statsskulden. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en minskning med 1,5 miljarder kronor på anslaget 22:2. Anslagsminskningen bör göras utan någon motsvarande utgiftsökning.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Regeringens motiv för att tillföra 6 000 platser till den särskilda vuxenutbildningssatsningen är att fler platser skall kunna tillskapas på orter som berörts av vinterns varsel och friställningar. Någon närmare analys av om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningssatsningen, eller mer

kvalificerad utbildning som behövs gör inte regeringen. Det verkar vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. Arbetsmarknadspolitiken skall inriktas på att få människor i arbete, och inte på att frisera statistik. Riksdagen bör avslå regeringens förslag om tillskott av medel till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och förslaget om minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19).

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Förslaget om att minska anslaget till bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet läggs uppenbarligen fram enbart för att regeringen skall kunna göra tillfälliga satsningar på de kommunala bostadsföretag som i dag har problem. Jag menar att det är ett kortsiktigt agerande som inte bör vara vägledande för bostadspolitiken. Från Centerpartiets sida har vi därför motsatt oss att staten går in med nya anslag och nya medel till de kommunala bostadsföretagen. De problem som många av dessa bostadsföretag har måste lösas på annat sätt, genom en omläggning av bostadspolitiken. Mot den bakgrunden finns det ingen anledning att göra den besparing i stödet till ekologiskt byggande som regeringen föreslår. Det finns enligt min mening tvärtom all anledning att på olika sätt medverka till att vi får ett byggande och boende som är långsiktigt ekologiskt hållbart. I enlighet med förslaget i motion Fi38 (c) bör regeringens förslag till minskat anslag därför avvisas.

Jag har ovan i reservation 9 redovisat Centerpartiets argument mot regeringens förslag beträffande omstrukturering av kommunala bostadsföretag. I enlighet med ställningstagandet där avstyrks också regeringens förslag att två nya anslag anvisas till Statens bostadsnämnd och för omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Riksdagen bör avslå regeringens förslag beträffande anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten*. Centerpartiet anser att djurskyddstillsynen inte blir bättre av att man inrättar en egen myndighet utanför Jordbruksverket. Det är den lokala djurskyddstillsynen som behöver utvecklas. Vidare bör regeringen återkomma på tilläggsbudget med en ytterligare minskning av anslaget med 13 miljoner kronor.

Centerpartiet anser att regeringen bör återkomma på tilläggsbudget med en ökning av anslaget 43:12 *Statens livsmedelsverk* med 20,5 miljoner kronor. Sistnämnda anslagsökning gör att Livsmedelsverket inte behöver vidta de drastiska personalminskningar som blir följden av att regeringen avslagit verkets ansökan om ett extra anslag på 20 miljoner kronor.

Regeringens förslag att minska anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* med 7,5 miljoner kronor bör avslås. Centerpartiet motsätter sig denna neddragning. Det är ett stort resursslöseri att först anslå projektmedel och sedan dra tillbaka dem på tilläggsbudget. Vidare är anslagen till projekt och tillsyn inom livsmedelsområdet enligt Centerpartiet redan för snålt tilltagna.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Jag har i denna reservation ställt mig bakom Centerpartiets förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget, inklusive förslag om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag. Därmed tillstyrks motion Fi38 (c) yrkandena 7 och 8. Övriga motioner avstyrks. I de delar våra förslag inte innebär att regeringens förslag avstyrks kan propositionen accepteras.

16. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 25 (fp)

av Karin Pilsäter (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden, anvisar ändrade och nya anslag samt begär att regeringen skall återkomma med förslag i enlighet med Folkpartiets förslag i efterföljande *specifikation*. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14, bifaller delvis proposition 2001/02:100 punkt 27 samt avslår motionerna 2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkandena 7 och 8, 2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 5–8, 14, 15, 17 och 18 samt 2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 1, 2, 4 (i denna del), 5 och 6.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2002	Regeringens förslag		Fp:s förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	jämfört med reg. förslag
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 128 910	+282 950	31 411 860	+10 000
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	80 378	+10 000	90 378	+10 000*
13 Arbetsmarknad	58 915 236	+ 266 000	59 181 236	+704 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492	+704 000
16 Utbildning och universitetsforskning	41 446 670	-54 000	41 392 670	+162 000
25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	664 082	-162 000	502 082	+162 000
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	+170 000	9 699 248	-250 000
31:13 Statens bostadsnämnd	0	+10 000	10 000	-10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	+240 000	240 000	-240 000
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 838 984	-81 500	10 757 484	-5 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	13 000	+15 000	28 000	-15 000
43:12 Statens livsmedelsverk	126 759		126 759	+10 000*
24 Näringsliv	3 410 185	-20 000	3 390 185	+5 000
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	36 025		36 025	+5 000*
Summa förändringar i förhållande till regeringens förslag				+626 000**

* Begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

** Summan inkluderar begäran om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Ställningstagande

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Jag kan konstatera att regeringen delvis tillmötesgått Folkpartiets önskemål om ytterligare resurser till utsatta kvinnor som drabbas av närståendes våld och missbruk m.m. genom förslaget i tilläggsbudgeten om att tillföra anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* ytterligare 10 miljoner kronor. Jag anser dock att budgetförstärkningen bör vara 20 miljoner kronor; då skulle inte den av regeringen nu föreslagna inskränkningen till främst storstadsområdena behövas. Regeringen bör återkomma med förslag till ny tilläggsbudget innefattande ytterligare anslag på 10 miljoner kronor till anslag 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.*

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Från Folkpartiets sida motsätter vi oss den föreslagna neddragningen av anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* för att finansiera en ökning av anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. Oavsett om konjunkturen är bra eller dålig så har de handikappade alltid en svår situation på arbetsmarknaden. De statliga insatserna för att stärka handikappades ställning

är därför mycket viktiga och måste alltid prioriteras. Att få möjlighet att utföra ett efterfrågat arbete ökar livskvaliteten. Inget är så positivt – ekonomiskt och mänskligt – som möjligheten till ett eget arbete. Detta gäller särskilt för personer som är funktionshindrade och som har olika handikapp som hindrar eller begränsar dem i arbetet.

Vi folkpartister anser att regeringens plötsliga neddragning av anslaget till lönebidrag och andra insatser för arbetshandikappade är helt oacceptabel. Riksdagen bör begära att regeringen återkommer med ett annat förslag till finansiering av ett medelstillskott till anslaget 22:11.

En annan fråga där det finns anledning att rikta kritik mot regeringens agerande gäller anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Kort tid efter att vårpropositionen avlämnades till riksdagen har regeringen beslutat om höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Beslutet har stor inverkan på statsbudgeten för 2002 eftersom kostnaderna för höjningen beräknas uppgå till 1,5 miljarder kronor redan under innevarande budgetår. Det borde därmed ha tagits upp redan i vårpropositionen.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Jag motsätter mig en minskning av anslaget till den kvalificerade yrkesutbildningen. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke-akademisk eftergymnasial utbildning är stort. Riksdagen bör således avslå regeringens förslag till ändring av anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Jag har ovan i reservation 10 redovisat Folkpartiets argument mot regeringens förslag beträffande omstrukturering av kommunala bostadsföretag. I enlighet med ställningstagandet där avstyrks också regeringens förslag att två nya anslag anvisas till Statens bostadsnämnd och för omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Riksdagen bör avslå regeringens förslag om höjning med 15 miljoner kronor när det gäller anslaget 42:7 *Djurskyddsmyndigheten*. Regeringens förslag om en ny djurskyddsmyndighet innebär att de livsmedelsproducerande djuren alltför kommer att falla under Jordbruksverkets ansvar. Enligt Folkpartiets mening skall de livsmedelsproducerande djuren omfattas av en ny livsmedelssäkerhetsmyndighet som en del av livsmedelskedjan. Ett helt nytt system för livsmedelssäkerhet bör införas, samordnat inom EU.

Regeringen bör återkomma i ny tilläggsbudget med förslag om att Livsmedelsverket tillförs 10 miljoner kronor. Livsmedelsverket är i akut behov av resurser för att kunna fullfölja sitt arbete med kostråd och livsmedelskontroll.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Konsumentpolitiken behöver förstärkas genom att de fristående konsumentorganisationernas anslag ökar. Regeringen bör således återkomma i ny tilläggsbudget med förslag om höjning av anslaget 40:5 *Åtgärder på konsumentområdet* med 5 miljoner kronor.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Jag har i denna reservation ställt mig bakom Folkpartiets förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget, inklusive förslag om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag. Därmed tillstyrks motion Fi39 (fp) yrkandena 5–7, 9, 10 och 14. Övriga motioner avstyrks. I de delar Folkpartiets förslag inte innebär att regeringens förslag avstyrks kan propositionen accepteras.

Särskilda yttranden

1. Sjukförsäkringen (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Under senare tid har vi allt oftare fått larmrapporter om att sjukfrånvaron och sjukförsäkringens kostnader ökar dramatiskt. Den svenska ekonomin utsätts därmed för stora påfrestningar samtidigt som enskilda människor får vänta i årtatal på rehabiliteringsinsatser. Regeringens handlingsförlamning inför de utmaningar som det ökande antalet sjukskrivningar utgör är påfallande. Den ena utredningen har avlöst den andra under de senaste åren, men några konkreta förslag har regeringen ännu inte presenterat. Det enda regeringen har åstadkommit är det s.k. elvapunktsprogrammet. Även om programmets alla punkter skulle genomföras fullt ut kommer den ökande sjukfrånvaron inte att hejdas.

Vi har under lång tid framhållit rehabiliteringens avgörande roll för att få människor tillbaka i arbete. Redan den 1 juli 2001 hade vi önskat att de förslag som lämnats av Gerhard Larsson i utredningsbetänkandet Rehabilitering till arbete – en reform med individen i centrum (SOU 2000:78) hade genomförts. Förslaget innebär en sammanhållen rehabiliteringsförsäkring med betoning på aktiv rehabilitering i stället för passiv sjukskrivning, som är det normala med nuvarande ordning. Den nya, förstärkta rehabiliteringsförsäkringen skall innehålla en rätt till rehabiliteringsstöd och mer kraftfulla medel för aktiva insatser och ges en mer fristående ställning i förhållande till statsbudgeten. Vidare skall individen ges ett reellt inflytande i rehabiliteringsprocessen genom att han eller hon får vissa lagfästa rättigheter gentemot försäkringsgivare och rehabiliteringsaktörer. Vi har i Kristdemokraternas budgetmotion hösten 2001 avsatt 6,75 miljarder kronor avseende tre år för finansiering av en kraftigt förbättrad rehabiliteringsförsäkring. Enligt vår mening bör regeringen med det snaraste lägga fram ett förslag om en ny sammanhållen rehabiliteringsförsäkring med den inriktning vi nu har redovisat.

2. Sjukförsäkringen (c)

av Lena Ek (c).

Den ökande ohälsan är ett av samhällets största problem de kommande åren. På några få år har antalet sjukdagar, liksom kostnaden, mer än fördubblats. Regeringens politik på området har havererat. Nästa år beräknar regeringen att enbart statens kostnad för ohälsan kommer att uppgå till närmare 120 miljarder kronor – en närmast astronomisk summa – men den samhällsekonomiska kostnaden är i sin tur ännu mycket större.

Ohälsan är inte bara ett ekonomiskt problem. Framför allt ligger mycket mänskligt lidande och oro bakom statistiken. Kostnaden är alltså ett problem för samhället, men det mänskliga problemet är större.

Ett mål bör därför sättas upp för att komma till rätta med ohälsan. En rimlig ambition är att nå tillbaka till ungefär de ohälsotal som rådde 1997. Det handlar alltså om att halvera ohälsan och samhällets kostnad för denna. Detta mål bör vara uppnått 2008.

Folkhälsoarbetet måste förebygga sjukdom och främja hälsa. Vissa faktorer som påverkar hälsotillståndet är vanligare eller mer uttalade i vissa sociala grupper och i vissa geografiska områden. De regionala ohälsoskillnaderna måste uppmärksammas så att de kan mötas med adekvata åtgärder. Ojämliga levnadsvillkor ökar hälsoskillnaderna. Folkhälsoarbetet måste därför vara en central del i allt samhällsarbete. Folkhälsoarbetet drar nytta av engagerade medborgare.

Centerpartiet anser att kostnaderna för de höga ohälsotalen måste mötas med en nationell vårdgaranti och en rehabiliteringsgaranti. Långa kötider inom sjukvården hindrar aktiva rehabiliteringsinsatser och förlänger sjukskrivningstiderna.

Centerpartiet har tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet kommit överens om att införa en nationell vårdgaranti från och med den 1 januari 2003. Den nationella vårdgarantin innebär bl.a. att alla har en uttalad rätt att få vård inom senast tre månader efter det att behovet fastslagits. Klarar inte det egna landstinget av att ge vård i tid har patienten rätt att på hemlandstingets bekostnad få sin vård utförd i ett annat landsting eller hos en annan vårdgivare. Den nationella vårdgarantin skall omfatta alla medicinskt motiverade behandlingar.

Centerpartiet anser att de som drabbats av ohälsa måste erbjudas rehabilitering och att det skall ske ett samarbete och en samordning mellan de sektorer som kan erbjuda hjälp med rehabiliteringen. Alla människor har rätt att få rehabilitering, och det gäller även de sjukdomsgrupper som ges liten möjlighet att återgå till arbete. Rehabiliteringsinsatserna får heller inte vara beroende av ålder, kön, funktionshinder eller var personen bor. Centerpartiet har föreslagit en rehabiliteringsgaranti. Den innebär en växling från sjukpenning till rehabiliteringsersättning senast efter tre månaders sjukskrivning.

Ohälsan i arbetslivet måste mötas på de enskilda arbetsplatserna. Arbetslivet måste utformas så att alla kan ha ett varierande, stimulerande och utvecklande arbete och möjligheter att påverka sin arbetsmiljö. Särskilt akut är åtgärder inom den offentliga sektorn. Arbetsgivarna måste ta ett större ansvar för arbetsmiljön och för att minska de höga sjuktalen. En bra arbetsmiljö motverkar stressrelaterade sjukdomar.

Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män. Till största delen beror detta sannolikt på att den bristande jämställdheten på arbetsmarknaden i stort återspeglas i ohälsan. Kvinnor är överrepresenterade i yrken där arbetstagarna upplever sig ha liten kontroll över uppgifter och tid. Färre kvinnor är chefer och fler arbetar direkt med ansträngande uppgifter dagligen, antingen fysiskt eller psykiskt.

För att åstadkomma en förändring krävs förslag som förbättrar jämställdheten på arbetsmarknaden i stort jämte förslag som gör det lättare att förena familjeliv och yrkesarbete. Att bredda kvinnors arbetsmarknad såväl genom att underlätta företagande som genom mångfald i offentlig sektor skapar större konkurrens mellan arbetsgivare och ställer krav på arbetsgivarna, ofta i offentlig sektor, att ta tag i ohälsoproblemen.

3. Sjukförsäkringen (fp)

av Karin Pilsäter (fp).

Majoriteten i socialförsäkringsutskottet anser sig kunna hysa goda förhoppningar om att regeringens arbete med det s.k. elvapunksprogrammet skall ge resultat, men konstaterar samtidigt att det kommer att ta tid och därför knappast får någon effekt på sjukpenningkostnaderna för 2002. Eftersom det finns få tecken som tyder på att sjukfrånvaron skulle vara på väg att minska befarar dock socialförsäkringsutskottet att utgifterna kan komma att uppgå till det belopp Riksförsäkringsverket (RFV) beräknat, dvs. ett betydligt högre belopp än vad regeringen föreslagit. Finansutskottets majoritet har inte anmält någon avvikande uppfattning i förhållande till majoriteten i socialförsäkringsutskottet.

Det är beklagligt att majoriteten nöjer sig med att invänta resultatet av regeringens arbete. Det arbetet har hittills bara resulterat i just ett program och tillsättandet av en del utredningar och arbetsgrupper. Några konkreta förslag som har förutsättningar att minska sjukfrånvaron och de dramatiskt ökande sjukpenningkostnaderna har ännu inte presenterats.

Vad majoriteten borde ha gjort är att kräva både förebyggande insatser – inte minst för att ge fler möjlighet att ”räcka till” – och snabbare vård för dem som ändå blir sjuka. Människors ställning i arbetslivet måste stärkas, och de måste få mer inflytande över bl.a. sina arbetstider och den egna arbetsmiljön. Det behövs vidare en ny ansats i hälsoarbetet för att hindra att den negativa stressen skapar eller förvärrar ohälsa och leder till långa sjukskrivningar med psykosociala diagnoser. Företagshälsovården behöver få en starkare roll i kampen mot de stressrelaterade sjukdomarna och ett nytt system införs för rehabilitering av redan sjukskrivna personer. För att minska väntetider i vården behövs finansiell samordning mellan försäkringskassan och bl.a. hälso- och sjukvården. Dessa förslag jämte flera andra utvecklas närmare i Folkpartiets motioner 2001/02:Fi39 med anledning av 2002 års vårproposition (prop. 2001/02:100) och 2001/02:Sf34 som väckts med anledning av händelse av större vikt.

4. Behandlingen av arbetslöshetsförsäkringen i tilläggsbudgeten (m, kd, fp)

av Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Anna Åkerhielm (m), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m) och Karin Pilsäter (fp).

Vi är starkt kritiska mot regeringens tillvägagångssätt när det gäller hanteringen av anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Bara tio dagar efter att vårpropositionen avlämnades till riksdagen fattade regeringen beslut om höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Redan under innevarande budgetår beräknas kostnaderna för höjningen uppgå till 1 500 miljoner kronor. Vi menar att ett beslut av denna dignitet väsentligt påverkar förutsättningarna för statsbudgeten och att det därmed skulle ha framgått av vårpropositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 2001/02:100, 2002 års vårproposition, när det gäller *tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002* att riksdagen

4. antar regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram (avsnitten 3.2 och 7.2.17),
5. godkänner att staten förvärvar fastigheten Proserpina 4 i Stockholms kommun och godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.2),
6. godkänner att det bolag som har i uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva och utveckla kommunala bostadsfastigheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.2),
7. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 6 Totalförsvar uppförda ramanslaget 6:21 Civilt försvar, besluta om avtal och beställningar avseende beredskapsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred, vilka inklusive tidiga gjorda åtaganden medför utgifter på högst 445 000 000 kronor efter 2002 (avsnitt 7.2.5),
8. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 8:1 Biståndsverksamhet, göra utfästelser och åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 26 148 000 000 kronor efter 2002 (avsnitt 7.2.6),
9. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 9:2 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier, ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Central- och Östeuropa som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till ett belopp om högst 950 000 000 kronor (avsnitt 7.2.6),
10. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 15 000 000 kronor under 2003 (avsnitt 7.2.7),
11. godkänner att från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda ramanslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar (avsnitt 7.2.10),
12. bemyndigar regeringen att under 2002 till ett belopp om högst 500 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier för bostadsföretag i samband

- med obeståndshantering i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.15),
13. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 000 000 kronor under 2003 (avsnitt 7.2.15),
  14. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 500 000 000 kronor under 2003–2006 (avsnitt 7.2.15),
  15. bemyndigar regeringen att under 2002 vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar (avsnitt 7.2.15),
  16. godkänner att från det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda ramanslaget 33:6 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar (avsnitt 7.2.16),
  17. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 110 000 000 kronor under 2003, högst 90 000 000 kronor under 2004, högst 75 000 000 kronor under 2005, högst 45 000 000 kronor under 2006 och högst 40 000 000 kronor under 2007 (avsnitt 7.2.17),
- (18. yrkandet utgår)
19. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 21 Energipolitik uppförda ramanslaget 35:4 Åtgärder för effektivare energi-användning (avsnitt 7.2.18),
  20. bemyndigar regeringen att låta Riksgäldskontoret ställa ut en kreditgaranti på högst 170 000 000 kronor för Green Cargo AB:s åtagande gentemot Nordisk Renting AB (avsnitt 7.2.19),
  21. bemyndigar regeringen att för 2002 ge Luftfartsverket finansiella befo- genheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.19),
  22. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda ramanslaget 36:13 Rikstrafiken: Trafikupp- handling, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åta- ganden medför utgifter på högst 3 700 000 000 kronor under 2003–2008 (avsnitt 7.2.19),
  23. bemyndigar regeringen att under 2002, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget

- 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 100 000 kronor efter 2002, varav 8 200 000 kronor under 2003 och 3 900 000 kronor under 2004 (avsnitt 7.2.20),
24. godkänner att från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar (avsnitt 7.2.20),
25. godkänner att från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur förskottsutbetalningar får göras i de fall som regeringen förordar (avsnitt 7.2.20),
26. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner uppförda reservationsanslaget 91:2 Bidrag för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (avsnitt 7.2.22),
27. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell 2.1.

Följdmotioner

2001/02:Fi38 av Agne Hansson m.fl. (c):

4. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att det bolag som har till uppgift att utveckla försvarsfastigheter även skall få förvärva och utveckla kommunala bostadsfastigheter.
5. Riksdagen beslutar avslå regeringens begäran om ett bemyndigande att besluta om stöd för investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder.
6. Riksdagen beslutar avslå regeringens begäran om ett bemyndigande att under 2002 vidta den typ av åtgärder regeringen förordar i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
7. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en ökning med 190 miljoner kronor till anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering och 20 500 000 kr till anslaget 43:12 Statens Livsmedelsverk samt en minskning med 1 500 000 000 kr av anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och av anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten med 13 000 000 kr utöver vad som föreslås i propositionen.
8. Riksdagen beslutar att, med undantag av de ändringar som begärs i yrkande 7, godkänna ändrade ramar för utgiftsområden och anslag i enlighet med specifikationen i avsnitt 15.

2001/02:Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

5. Riksdagen avslår regeringens förslag i tilläggsbudgeten att minska anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade samt begär att regeringen återkommer i ny tilläggsbudget med förslag till annan finansiering av 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ny tilläggsbudget innefattande ytterligare anslag till Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. på 10 000 000 kr utöver vad som föreslås i propositionen.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag i tilläggsbudgeten att minska anslaget 25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning.
8. Riksdagen avslår förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram.
9. Riksdagen avslår regeringens förslag i tilläggsbudgeten att inrätta ett nytt ramanslag, 31:13 Statens bostadsnämnd.
10. Riksdagen avslår regeringens förslag i tilläggsbudgeten att inrätta ett nytt ramanslag, 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
11. Riksdagen avslår regeringens förslag att regeringen skall bemyndigas att bilda ett eller flera bolag med uppgift att äga och förvalta eller avveckla bostadsbolag och fastigheter som övertas från kommuner.
12. Riksdagen avslår regeringens förslag att ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag till ett belopp om högst 3 miljarder kronor.
13. Riksdagen avslår regeringens förslag att regeringen bemyndigas ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation m.m.
14. Riksdagen avslår regeringens förslag i tilläggsbudgeten att öka anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten med 15 miljoner kronor samt begär att regeringen återkommer med förslag i ny tilläggsbudget att Livsmedelsverket tillförs 10 miljoner kronor samt de fristående konsumentorganisationerna tillförs 5 miljoner kronor.

2001/02:Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett nytt relevant beräkningsunderlag.
2. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram.
3. Riksdagen avslår förslaget till ny investeringsplan för Statens fastighetsverk.
4. Riksdagen avslår förslaget om vidgat uppdrag för Vasallen AB.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslaget Civilt försvar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flyktingmottagning.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en hjälpmedelsgaranti.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stödet till sjukhuskyrkan.
9. Riksdagen avslår regeringens begäran om bemyndigande att besluta om stöd under anslaget 31:12 Nybyggnad av hyresbostäder.
10. Riksdagen avslår regeringens begäran om bemyndigande att besluta om stöd under anslaget 31:7 Investeringsbidrag för anordnandet av bostäder för studenter.
11. Riksdagen avslår regeringens begäran att få ställa ut kreditgarantier för lån till kooperativa hyresföreningar.
12. Riksdagen beslutar att inte bemyndiga regeringen att ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag.
13. Riksdagen avslår regeringens begäran om bemyndigande att vidta åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
14. Riksdagen avslår förslaget om att inrätta en ny myndighet, Statens bostadsnämnd, i enlighet med vad som anförs i motionen.
15. Riksdagen beslutar inrätta en tillfällig delegation som fortsättning på Bostadsdelegationens arbete i enlighet med vad som anförs i motionen.
- (16. *Behandlas i bet. 2001/02:FiU19 Utvecklingen inom den kommunala sektorn.*)
17. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ytterligare förslag till tilläggsbudget innefattande en ökning med 250 000 000 kr till anslaget 19:8 Allmänna försäkringskassor samt minskning med 7 000 000 kr av anslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut, med 500 000 000 kr av anslaget 19:4 Arbetssskadeersättningar och med 5 000 000 kr av anslaget 38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.
18. Riksdagen godkänner, med undantag för de ändringar som begärs i yrkande 17, ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag, enligt följande tabell:

Förändringar gentemot förslagen i tilläggsbudgeten

Utgiftsområde Anslag	förändring av ram/anslag tusentals kronor
<i>Utgiftsområde 1 Rikets styrelse</i>	-30 000
46:1 Allmänna val	-30 000
<i>Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg</i>	0
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	1 250
13:6 Socialstyrelsen	5 100
14:5 Smittskyddsinstitutet	650
14:4 Statens folkhälsoinstitut	-7 000
<i>Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp</i>	-250 000
19:4 Arbetsskadeersättningar	-500 000
19:8 Allmänna försäkringskassor	250 000
<i>Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad</i>	
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	704 000
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	-704 000
<i>Utgiftsområde 15 Studiestöd</i>	-54 000
25:4 Vuxenstudiestöd m.m.	-54 000
<i>Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning</i>	54 000
25:17 Bidrag till den särskilda vuxenutbildningssatsningen	-108 000
25:19 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	162 000
<i>Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande</i>	-210 000
31:13 Statens bostadsnämnd	-10 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	-200 000
<i>Utgiftsområde 21 Energipolitik</i>	-75 000
35:9 Skydd för småskalig elproduktion	-75 000
<i>Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar</i>	-15 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	-15 000
<i>Utgiftsområde 24 Näringsliv</i>	-5 000
38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.	-5 000

2001/02:Fi43 av Carl G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslaget till ersättning för rovdjursskador på ren eller tamboskap skall innebära full ersättning per djur och skall utgå oavsett hur många de skadade djuren är.

2001/02:Fi44 av Mats Odell m.fl. (kd):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att öka anslag 90:5 Regeringskansliet med 75 400 000 kr.
2. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2002 utöka anslaget 24:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade med 75 400 000 kr.
3. Riksdagen avslår propositionens förslag att regeringen bemyndigas att för anslag 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder besluta

om stöd som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 2 500 000 000 kr under 2003–2006.

4. Riksdagen avslår propositionens förslag att regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder i fråga om omstrukturering av kommunala bostadsföretag som regeringen förordar och avslår därmed de nya anslagen 31:13 Statens bostadsnämnd och 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder för stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan.
6. Riksdagen godkänner, med undantag för den ändring som begärs i yrkande 5, de ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar nya anslag i enlighet med specifikation i följande:

Anslag	Regeringens förslag i tilläggsbudget för 2002 kronor	Anslagsförändringar kronor	Ny ram kronor
<i>Utgiftsområde 1</i>	7 410 722 000	-75 400 000	7 335 322 000
90:5 Regeringskansliet	5 073 549 000	-75 400 000	4 998 149 000
<i>Utgiftsområde 13</i>	59 181 236 000	75 400 000	59 256 636 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	6 435 492 000	75 400 000	6 510 892 000
<i>Utgiftsområde 18</i>	9 699 248 000	0	9 699 248 000
31:13 Statens bostadsnämnd	10 000 000	-10 000 000	0
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	240 000 000	-240 000 000	0
Nytt anslag: Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan	0	250 000 000	250 000 000

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram

Härigenom föreskrivs följande.

En kommun som fått statligt bidrag för åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället eller för klimatinvesteringsåtgärder får, trots bestämmelserna i kommunallagen (1991:900), använda det för att ge ekonomiskt och annat stöd till enskilda i enlighet med de föreskrifter som gäller för bidraget.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2002, då lagen (1997:1323) om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället skall upphöra att gälla.

BILAGA 3

Förslag i vårpropositionen och i parti- och kommittémotioner om ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002

Belopp i tusental kronor

Anslag		Budget hittills	Regering- ens förslag	Regeringens nivå	m Fi42	kd Fi44	c Fi38	fp Fi39
1 46:1	Allmänna val	215 000	55 000	270 000	-30 000			
1 90:5	Regeringskansliet m.m.	4 998 149	75 400	5 073 549		-75 400	-75 400	
1 90:6	Stöd till politiska partier	145 200	-3 800	141 400				
2 1:1	Konjunkturinstitutet	45 683	-2 825	42 858				
2 1:6	Statistiska centralbyrån	394 439	2 825	397 264				
2 2:1	Finansinspektionen	141 853	540	142 393				
2 2:2	Insättningsgarantinämnden	8 224	-540	7 684				
3 3:2	Skattemyndigheterna	4 966 115	1 652	4 967 767				
4 4:5	Domstolsväsendet m.m.	3 617 192	1 300	3 618 492				
4 4:6	Kriminalvården	4 122 603	160 000	4 282 603				
6 6:1	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.	20 338 658	-3 750	20 334 908				
6 6:3	Funktionen Civil ledning	536 317	-258 367	277 950				
6 6:4	Funktionen Försörjning med industrivaror	66 682	-35 341	31 341				
6 6:5	Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	570 547	-285 274	285 273				
6 6:6	Funktionen Psykologiskt försvar	22 330	-10 665	11 665				
6 6:7	Funktionen Ordning och säkerhet	24 484	-12 242	12 242				
6 6:8	Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.	153 599	-92 065	61 534				
6 6:9	Funktionen Telekommunikationer m.m.	205 970	-102 985	102 985				
6 6:10	Funktionen Postbefordran	1 239	-239	1 000				
6 6:11	Funktionen Transporter	157 994	-78 997	78 997				
6 6:12	Funktionen Energiförsörjning	291 924	-145 962	145 962				
6 6:19	Krisberedskapsmyndigheten	0	59 000	59 000				

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regering- ens förslag	Regeringens nivå	m Fi42	kd Fi44	c Fi38	fp Fi39
6 6:20	0	5 400	5 400				
6 6:21	0	957 737	957 737				
7 8:1	13 796 752	-200 000	13 596 752				
8 10:4	12 451	-10 000	2 451				
8 10:5	13 908	2 000	15 908				
8 12:1	490 079	60 000	550 079				
8 12:2	1 652 364	560 000	2 212 364				
8 12:4	75 854	20 000	95 854				
8 12:5	77 028	20 000	97 028				
8 12:6	70 043	20 000	90 043				
9 13:2	17 624 000	219 000	17 843 000				
9 13:3	310 224	-4 700	305 524				
9 13:5	24 980	-1 250	23 730	+1 250			
9 13:6	460 736	-5 100	455 636	+5 100			
9 14:2	39 371	650	40 021				
9 14:4	122 403		122 403	-7 000*			
9 14:5	161 034	-650	160 384	+650			
9 14:7	86 554	15 000	101 554				
9 16:7	164 000	50 000	214 000				
9 18:1	80 378	10 000	90 378				+10 000*
10 19:1	45 705 022	2 500 000	48 205 022			+190 000*	
10 19:4	7 607 476		7 607 476	-500 000*			
10 19:6	58 900	3 750	62 650				
10 19:8	5 289 175		5 289 175	+250 000*			

* Begäran i motioner om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regering- ens förslag	Regeringens nivå	m Fi42	kd Fi44	c Fi38	fp Fi39
13 22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	36 023 000		36 023 000		-1 500 000*	
13 22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492	+704 000	+75 400	+704 000
13 22:11	Bidrag till lönegarantiersättning	388 000	970 000	1 358 000	-704 000		
14 23:1	Arbetsmiljöverket	566 611	-5 150	561 461			
14 23:2	Arbetslivsinstitutet	310 085	9 150	319 235			
14 23:7	Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	4 394	500	4 894			
15 25:2	Studiemedel m.m.	11 604 520	-276 000	11 328 520			
15 25:4	Vuxenstudiestöd m.m.	3 378 664	54 000	3 432 664	-54 000		
16 25:17	Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen	2 951 656	108 000	3 059 656	-108 000	-108 000	
16 25:19	Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	664 082	-162 000	502 082	+162 000	+162 000	+162 000
16 25:20	Uppsala universitet: Grundutbildning	994 037	10 290	1 004 327			
16 25:22	Lunds universitet: Grundutbildning	1 270 187	17 600	1 287 787			
16 25:24	Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 219 897	11 910	1 231 807			
16 25:26	Stockholms universitet: Grundutbildning	779 616	5 604	785 220			
16 25:30	Linköpings universitet: Grundutbildning	944 429	26 784	971 213			
16 25:34	Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	823 050	-33 600	789 450			
16 25:40	Växjö universitet: Grundutbildning	352 712	-13 400	339 312			
16 25:42	Örebro universitet: Grundutbildning	451 121	14 380	465 501			
16 25:44	Mitthögskolan: Grundutbildning	501 251	-54 175	447 076			
16 25:46	Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	223 878	-3 400	220 478			
16 25:50	Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	324 203	-13 400	310 803			
16 25:52	Mälardalens högskola: Grundutbildning	437 916	27 280	465 196			
16 25:56	Högskolan i Borås: Grundutbildning	273 760	18 627	292 387			

* Begäran i motioner om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regering- ens förslag	Regeringens nivå	m Fi42	kd Fi44	c Fi38	fp Fi39
16 25:57	Högskolan Dalarna: Grundutbildning	302 014	-17 000	285 014			
16 25:58	Högskolan på Gotland: Grundutbildning	83 947	-7 945	76 002			
16 25:59	Högskolan i Gävle: Grundutbildning	289 781	6 750	296 531			
16 25:70	Södertörns högskola: Grundutbildning	224 211	-9 000	215 211			
16 25:72	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	1 755 175	4 750	1 759 925			
16 25:73	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	592 045	7 945	599 990			
17 28:39	Stöd till trossamfund	50 750	-1 652	49 098			
18 31:11	Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekolo- gisk hållbarhet	185 000	-80 000	105 000		+80 000	
18 31:13	Statens bostadsnämnd	0	10 000	10 000	-10 000	-10 000	-10 000
18 31:14	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	0	240 000	240 000	-200 000	-240 000	-240 000
18 31:15	Nytt anslag: Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan					250 000*	
20 26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	38 924	638	39 562			
20 34:1	Naturvårdsverket	311 035	2 000	313 035			
21 35:2	Bidrag för att minska elanvändning	251 000	-75 000	176 000			
21 35:9	Skydd för småskalig elproduktion	210 000	75 000	285 000	-75 000		
22 36:8	Ersättning till viss kanaltrafik m.m.	62 660	4 100	66 760			
22 36:9	Bidrag till sjöfarten	212 500	-300	212 200			
22 36:10	Rederinämnden: Administration	2 500	300	2 800			
22 37:4	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarme-						

* Begäran i motioner om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regering- ens förslag	Regeringens nivå	m Fi42	kd Fi44	c Fi38	fp Fi39
	144 000	6 000	150 000				
22 37:5	Informationsteknik: Telekommunikation m.m.	25 000	-6 000	19 000			
23 42:5	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	107 100	3 000	110 100			
23 42:6	Ersättningar för viltskador m.m.	84 000	3 500	87 500			
23 42:7	Djurskyddsmyndigheten	13 000	15 000	28 000	-15 000	-28 000**	-15 000
23 43:1	Statens jordbruksverk	310 104	15 000	325 104			
23 43:12	Statens livsmedelsverk	126 759		126 759		+20 500*	+10 000*
23 43:16	Åtgärder inom livsmedelsområdet	17 000	-7 500	9 500		+7 500	
23 43:17	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	37 089	4 500	41 589			
23 44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 203 000	-115 000	2 088 000			
24 38:20	Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.	25 000	-20 000	5 000	-5 000*		
24 40:5	Åtgärder på konsumentområdet	36 025		36 025			+5 000*
25 91:2	Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	487 000	-60 000	427 000			
25 91:3	Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	20 861 414	2 898 000	23 759 414			
Summa***	235 621 528	6 450 588	242 072 116	-585 000	±0	-1 501 400	+626 000

* Begäran i motioner om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

** Avseende anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten yrkar Centerpartiet dels avslag på regeringens höjning på 15 miljoner kronor, dels att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget om en minskning med 13 miljoner kronor.

*** Summan inkluderar partiernas begäran i motioner om att regeringen skall återkomma med förslag på tilläggsbudget.

Konstitutionsutskottets yttrande 2001/02:KU5y

Tilläggsbudget för år 2002 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Konstitutionsutskottet begränsar sig i detta yttrande till förslagspunkt 27 i propositionen, såvitt avser utgiftsområde 1 och de motionsyrkanden som behandlar detta utgiftsområde.

Propositionen

I proposition 2001/02:100 yrkande 27 föreslås att riksdagen godkänner ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002 i enlighet med specifikation i tabell. Enligt tabellen höjs anslagen inom utgiftsområde 1 med sammanlagt 126 600 000 kr.

För anslaget 46:1 *Allmänna val* föreslås en ökning med 55 miljoner kronor till 270 miljoner kronor. Som skäl för detta anges att trots att riksdagen inför 1998 års val anvisade 12 400 000 kr till riksdagspartierna för information till invandrare sjönk valdeltagandet även för kategorin röstberättigade med utländsk medborgarskap. Regeringen anser därför att 30 miljoner kronor bör tillföras ändamålet inför 2002 års val. Finansieringen sker delvis genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 3 800 000 kr till 141 400 000 kr. Enligt regeringen innebär detta inte att stödet till de politiska partierna minskar. Mot bakgrund av de strukturförändringar som Posten AB för närvarande genomgår bedömer regeringen vidare att kostnaderna för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen kommer att bli högre än tidigare beräknat. Regeringen anser därför att ytterligare 25 miljoner kronor bör tillföras för detta ändamål.

För anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* föreslår regeringen en ökning med 75 400 000 kr till 5 073 549 000 kr. Regeringen hänvisar till att försvagningen av den svenska kronan mot framför allt US-dollar för utrikesrepresentationen medfört en kursförlust motsvarande den föreslagna ökningen.

Motionerna

Bo Lundgren m.fl. (m) begär i motion 2001/02:Fi42 (yrkande 18 i denna del) att riksdagen såvitt avser anslaget *46:1 Allmänna val* godkänner ett anslag som är 30 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Regeringens förslag att tillföra 30 miljoner kronor med avsikten att genom en informationskampanj riktad till invandrare öka valdeltagandet bland utländska medborgare som har rösträtt är enligt motionärerna tveksamt ur flera synvinklar. Till exempel preciserar inte regeringen vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra kampanjen. Motionärerna framhåller att det ankommer på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande och att staten inte skall behöva bidra med pengar till sådan verksamhet. Dessutom är det inte säkert att ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Trots att drygt 12 miljoner kronor inför 1998 års val fördelades till riksdagspartierna för information till invandrare sjönk valdeltagandet. Mot den bakgrunden bör förslaget om 30 miljoner kronor till en informationskampanj avvisas.

Två motioner vänder sig mot regeringens förslag att anslaget *90:5 Regeringskansliet* skall ökas med 75 400 000 kr som kompensation för kursförlust. I motion 2001/02:Fi44 (yrkande 1) av Mats Odell m.fl. (kd) begärs att riksdagen avslår förslaget. Enligt motionen borde regeringen under hösten 2001 ha kunnat förutse att kursförlusten skulle bli omfattande. En valutaförlust som uppgår till 75 400 000 kr endast för utrikesrepresentationen 2001 indikerar att en stor andel av Regeringskansliets totala anslag på 3 281 054 000 kr används till utlandsrepresentation. Regeringskansliet har därtill enligt motionen omfattande tillgångar efter anslagssparande som skulle kunna täcka den uppkomna valutaförlusten.

Också i motion 2001/02:Fi38 (yrkande 8 i denna del) av Agne Hansson m.fl. (c) begärs att den av regeringen föreslagna höjningen inte skall genomföras. Motionärerna framhåller att sedan budgetpropositionen för 2002 presenterades hösten 2001 har kronan stärkts såväl gentemot euron som mot det handelsviktade TCW-indexet. I slutet av september 2001 låg TCW-index på ca 146. Sedan dess har kronan stärkts och TCW-index låg i april 2002 på ca 133. Mot den bakgrunden är det enligt motionärerna anmärkningsvärt att regeringen går till riksdagen för att begära extraanslag till Regeringskansliet för vad som närmast måste betraktas som en felbudgetering. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och inte gjort någon neddragning av verksamheten efter arbetet med ordförandeskapet i EU är det enligt motionen rimligt att utrikesförvaltningens kursförlust klaras inom den ram som tilldelats i budgetpropositionen för 2002.

Bakgrund

Anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. finansierar Regeringskansliets förvaltningskostnader, kommittéväsendet, andra utredningar m.m. Anslaget fördelas mellan Statsrådsberedningen (statsministerns kansli), de tio departementen,

Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror m.m.). I statsbudgeten för 2002 har anvisats 4 998 149 000 kr på anslaget. Anslaget finansierar från och med den 1 januari 2002 även förvaltningskostnaderna för Utrikesdepartementet och de 104 utlandsmyndigheterna (2001-07-01) samt de drygt 400 honorärkonsulaten. Anslaget för 2001 var för Regeringskansliet m.m. utom utrikesförvaltningen 3 281 054 000 kr och för utrikesförvaltningen 1 858 893 000 kr.

Genom tilläggsbudget hösten 2001 hade anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen m.m. tillförts 31 425 000 kr. Försvagningen av den svenska kronan framför allt mot US-dollar hade enligt regeringen medfört en valutakursförlust uppgående till 38 miljoner kronor, och ökningen hänförde sig till detta sedan hänsyn tagits till en justering till utrikesförvaltningens nackdel på grund av premier för avtalsförsäkringar. Vid utgången av år 2001 fanns ett anslagssparande på 139 240 000 kr på anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. och 4 836 000 kr på anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen, vilket enligt uppgift från Regeringskansliet i huvudsak hänför sig till retroaktiva lönekostnader m.m., uppskjutna investeringar, kapitalkostnader och fakturor för utgifter från föregående år.

TCW-index (Total Competitiveness Weights), som är ett sätt att mäta kronans värde mot en korg av andra valutor, har den 19 november 1992 som startdatum, då index var lika med 100. TCW bygger på genomsnittliga aggregerade flöden av bearbetade varor för 21 länder. Vikterna tar hänsyn till såväl export, import-, som ”tredje lands-effekter”. Under september 2001 varierade TCW mellan 139 och 146 och den 14 maj 2002 var TCW 136,5. US-dollarns värde har under samma period sjunkit från 10,60 till 10,26 SEK och euron från 9,67 till 9,30 SEK.

Konstitutionsutskottets ställningstagande

Det är enligt konstitutionsutskottets mening angeläget att valdeltagandet även bland personer med utländskt medborgarskap ökar. Trots att riksdagen inför 1998 års val anvisade 12,4 miljoner kronor för riksdagspartiernas information till invandrare sjönk valdeltagandet också i denna grupp. Konstitutionsutskottet delar mot denna bakgrund regeringens bedömning att ett högre belopp bör tillföras inför 2002 för ändamålet att öka valdeltagandet bland röstberättigade med utländskt medborgarskap och att finansieringen delvis bör ske genom att anslaget 90:6 Stöd till politiska partier minskas med 3,8 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker mot denna bakgrund och med hänsyn till att 25 miljoner kronor bör tillföras för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen att anslaget 46:1 *Allmänna val* sammantaget ökas med 55 miljoner kronor. Motion Fi42 (m) yrkande 18 i denna del avstyrks följaktligen.

När det gäller anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* gör konstitutionsutskottet inte någon annan bedömning än regeringen. Försvagningen av den svenska kronan har medfört ett behov av att tillföra anslaget 75,4 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker regeringens förslag att anslaget skall

ökas med detta belopp. Motionerna Fi44 (kd) yrkande 1 och Fi38 (c) yrkande 8 i denna del avstyrks följaktligen.

Stockholm den 16 maj 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Mats Berglind (s), Lars Hjertén (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c) och Helena Bargholtz (fp).

Avvikande meningar

1. Anslaget 46:1 Allmänna val

Per Unckel (m), Inger René (m), Lars Hjertén (m) och Nils Fredrik Aurelius (m) anför:

Ur flera synvinklar är förslaget om en ökning med 30 miljoner kronor i syfte att genom en informationskampanj öka valdeltagandet bland personer med utländskt medborgarskap tveksamt. Dels gäller det att regeringen inte preciserat vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra informationskampanjen. Dels är förslaget tveksamt mot bakgrund av att det ankommer på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande, vilket innebär att staten inte skall behöva bidra med pengar till en sådan verksamhet. Till detta kommer att det mot bakgrund av erfarenheterna från valet 1998 kan ifrågasättas om ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Valdeltagandet bland röstberättigade med svenskt medborgarskap sjönk nämligen trots att riksdagen anvisade drygt 12 miljoner kronor som regeringen fördelade till riksdagspartierna för information till invandrare. Regeringens förslag om 30 miljoner kronor till en informationskampanj bör, som yrkas i motion Fi42 yrkande 18 i denna del (m), avslås.

2. Anslaget 90:5 Regeringskansliet

Ingvar Svensson (kd), Björn von der Esch (kd) och Åsa Torstensson (c) anför:

Det finns starka skäl att ifrågasätta den begärda anslagsökningen för kursförluster inom utrikesrepresentationen. Regeringen borde under hösten 2001 ha förutsett vilka kursförluster som skulle uppkomma under 2001. Till detta kommer att kronan sedan budgetpropositionen presenterades hösten 2001 har stärkts gentemot såväl euron som det handelsviktade TCW-indexet. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och någon neddragning av verksamheten inte skett efter EU-ordförandeskapet samt med hänsyn till anslagssparandet borde kursförlusten kunna rymmas inom det anslag som tilldelades med anledning av budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1). Regeringens förslag om en ökning av anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. med 75,4 miljoner kronor bör följaktligen med bifall till motionerna Fi44 yrkande 1 (kd) och Fi38 yrkande 8 i denna del (c) avslås.

BILAGA 5Justitiekottets protokollsutdrag
2001/02:29.6

JUSTITIEUTSKOTTET

SVERIGES
RIKSDAG

Utdrag ur

PROTOKOLL   UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2001/02:29

DATUM   Tisdagen den 7 maj 2002

§ 6 Tilläggsbudget

Utskottet behandlar fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2001/02:100 2002 års ekonomiska vårproposition såvitt avser tilläggsbudget för år 2002 (yrkande 27). Inga motioner rörande utgiftsområde 4 föreligger.

Ärendet föranleder följande yttrande. Justitiekottet tillstyrker regeringens förslag.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

VID PROTOKOLLET
Inge-Marie Hellberg

JUSTERAT
Fredrik Reinfeldt

Rätt utdrag intygas

Inge-Marie Hellberg

Exp. 2002-05-07
FIU

BILAGA 6Försvarsutskottets yttrande
2001/02:FöU3yTilläggsbudget år 2002 avseende
utgiftsområde 6 – Totalförsvaret

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över förslag till tilläggsbudget för budgetåret 2002 i proposition 2001/02:100 jämte motioner.

Propositionen

Regeringen föreslår att utgiftsområde 6 Totalförsvaret *reduceras* med 3,75 miljoner kronor för att finansiera en *ökning* av utgifterna under ett annat utgiftsområde.

Regeringen föreslår därför att ramanslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* – som under innevarande budgetår är uppfört med drygt 20 miljarder kronor – minskas med 3 750 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att tre nya ramanslag förs upp på statsbudgeten år 2002. Det är

- 6:19 *Krisberedskapsmyndigheten* (59 miljoner kronor)
- 6:20 *Styrelsen för psykologiskt försvar* (5,4 miljoner kronor)
- 6:21 *Civilt försvar* (957,7 miljoner kronor)

För att finansiera de nya föreslagna ramanslagen *reduceras* utgifterna under ett stort antal andra anslag.

Skälen för regeringens förslag är att riksdagen har beslutat att Överstyrelsen för civil beredskap skall läggas ned den 30 juni 2002 (prop. 2001/02:10, bet. 2001/02:FöU2, rskr. 2001/02:91). Anslaget 6:3 *Funktionen Civil ledning* skall därför minskas.

Regeringen har vidare i propositionen Samhällets säkerhet och beredskap (prop. 2001/02:158) angett att verksamhetsområdet Det civila försvaret bör finansieras från *ett* anslag för Krisberedskapsmyndighetens förvaltningsutgifter, *ett* anslag avseende förvaltningsutgifter för Styrelsen för psykologiskt försvar samt *ett* samlat anslag för övriga utgifter inom verksamhetsområdet.

Till följd av detta behöver ett nytt ramanslag 6:21 *Civilt försvar* anvisas. Ändamålet för detta nya anslag skall motsvara de ändamål som i dag finns för de anslag inom verksamhetsområdet det civila försvaret som finns uppförda i statsbudgeten exklusive förvaltningsutgifter för Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar. Regeringen avser att även finansiera utgifter för Gotsamprojektet och för vissa särskilda investeringar i etermedier från detta anslag.

Det innebär att anslagen avseende det civila försvaret bör förändras enligt nedanstående tabell.

Anslag	Ökning av anslag Kronor
6:19 Krisberedskapsmyndigheten	59 000 000
6:20 Styrelsen för psykologiskt försvar	5 400 000
6:21 Civilt försvar	957 737 000
Summa	1 022 137 000

Anslag	Minskning av anslag Kronor
6:3 Funktionen Civil ledning	258 367 000
6:4 Funktionen Försörjning med industrivaror	35 341 000
6:5 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	285 274 000
6:6 Funktionen Psykologiskt försvar	10 665 000
6:7 Funktionen Ordning och säkerhet	12 242 000
6:8 Funktionen Hälso- och sjukvård, m.m.	92 065 000
6:9 Funktionen Telekommunikationer, m.m.	102 985 000
6:10 Funktionen Postbefordran	239 000
6:11 Funktionen Transporter	78 997 000
6:12 Funktionen Energiförsörjning	145 962 000
Summa	1 022 137 000

Regeringen föreslår vidare att regeringen bemyndigas att under 2002, för ramanslaget 6:21 *Civilt försvar* besluta om avtal och beställningar avseende beredskapsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred, som inklusive tidigare avtal och beställningar som ingåtts med stöd av bemyndiganden för anslagen 6:3 *Funktionen Civil ledning*, 6:4 *Funktionen Försörjning med industrivaror*, 6:5 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst*, 6:8 *Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.*, 6:9 *Funktionen Telekommunikationer m.m.* och 6:11 *Funktionen Transporter* medför utgifter på högst 445 000 000 kr efter 2002. Summan motsvarar bemyndiganden som för 2002 lämnats för dessa ramanslag.

Motionen

I motion 2001/02:Fi42 (m parti) framhåller Moderata samlingspartiet att den föreslagna sammanslagningen av anslagen 6:3–6:12 till ett enda anslag medför en försämring av spårbarheten och minskar därmed riksdagens inflytande över det civila försvaret. I kommande budgetarbete bör regeringen därför redovisa den funktionella indelningen i olika anslagsposter inom ramanslaget 6:21 Civilt försvar (*yrkande 5*).

Försvarsutskottets ställningstagande

Riksdagen har i december år 2001 beslutat (bet. 2001/02:FöU2) att Överstyrelsen för civil beredskap skall läggas ned den 30 juni år 2002. En ny myndighet med planeringsuppgifter vid höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred kommer att inrättas – Krisberedskapsmyndigheten. Riksdagen har även beslutat att den s.k. funktionsindelningen av det civila försvaret skall upphöra och därmed den anslagsstruktur som ansluter till funktionsindelningen. Den nu gällande anslagsstrukturen inom utgiftsområdet behöver göras om mot bakgrund av den beslutade reformeringen av budgetsystemet.

Regeringens förslag till tilläggsbudget för år 2002 ligger i linje med vad riksdagen har beslutat. Genom att skapa myndighetsanslag för Krisberedskapsmyndigheten respektive för Styrelsen för psykologiskt försvar samt ett anslag för finansiering av utgifter för civilt försvar – 6:21 *Civilt försvar* – förverkligas intentionerna i riksdagens försvarsbeslut för 2002–2004 inom krisberedskapsområdet. Åtgärder inom beredskapen mot svåra påfrestningar på samhället i fred och höjd beredskap kommer att koordineras bättre både när det gäller verksamhet och finansiering.

Från det nya anslaget finansieras dels åtgärder som inom ramen för höjd beredskap stärker förmågan att motstå väpnat angrepp, dels *vissa* investeringar för att motstå och hantera svåra påfrestningar i fred. Utskottet anser det rimligt att anslag som anvisas för höjd beredskap också skall kunna användas för insatser som stärker beredskapen att möta svåra påfrestningar på samhället i fred.

Moderata samlingspartiet framhåller i motion 2001/02:Fi42 (m parti) att regeringen i kommande budgetarbete bör redovisa en funktionell indelning i olika anslagsposter inom ramanslaget 6:21 Civilt försvar (*yrkande 5*). Den föreslagna sammanslagningen av anslagen 6:3–6:12 till ett enda anslag medför enligt Moderata samlingspartiet en försämring av spårbarheten och minskar därmed riksdagens inflytande över det civila försvaret.

Utskottet har vid åtskilliga tillfällen behandlat frågor som rör styrning och uppföljning av verksamheten inom totalförsvaret. Härvid har utskottet (i bet. 1998/99:FöU1) bl.a. betonat behovet av att förbättra riksdagens beslutsunderlag. Mål för verksamheten skall kunna preciseras och medelsanvändningen

ändamålsbestämmas. Inom ramen för riksdagens finansmakt (9 kap. 2 § RF) beslutar riksdagen såväl om ekonomiska resurser som om vad medlen skall användas till.

Utskottet konstaterar att motionärernas önskemål ligger i linje med vad utskottet tidigare anfört. Utskottet bedömer inte – mot bakgrund av utskottets tidigare uttalanden – att ett tillkännagivande till regeringen skall behövas för att riksdagen skall få ett relevant ekonomiskt beslutsunderlag även framgent när det gäller civilt försvar. Motionen behöver därför inte bifallas.

Utskottet tillstyrker sålunda regeringens förslag till tilläggsbudget för år 2002.

Utskottet tillstyrker vidare att regeringen bemyndigas att under 2002, för ramanslaget 6:21 *Civilt försvar*, besluta om avtal och beställningar avseende beredskapsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred, inklusive tidigare gjorda åtaganden, som medför utgifter på högst 445 000 000 kr efter 2002. Summan motsvarar de bemyndiganden som riksdagen lämnat för 2002.

Utskottet har inget att erinra mot att utgiftsområdet och anslaget *6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser* reduceras med 3,75 miljoner kronor för att finansiera en ökning av utgifterna under ett annat utgiftsområde.

Stockholm den 16 maj 2002

På försvarsutskottets vägnar

Henrik Landerholm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Landerholm (m), Tone Tingsgård (s), Christer Skoog (s), Karin Wegestål (s), Stig Sandström (v), Åke Carnerö (kd), Olle Lindström (m), Ola Rask (s), Rolf Gunnarsson (m), Håkan Juholt (s), Berndt Sköldestig (s), Berit Jóhannesson (v), Margareta Viklund (kd), Anna Lilliehöök (m), Lars Ångström (mp), Erik Arthur Egervärn (c) och Runar Patriksson (fp).

Avvikande mening

Henrik Landerholm, Olle Lindström, Rolf Gunnarsson och Anna Lilliehöök (alla m) anför:

Den föreslagna sammanslagningen av anslagen 6:3–6:12 till *ett enda* anslag medför enligt vår mening en försämring av spårbarheten och minskar därmed riksdagens inflytande över det civila försvaret. Med den föreslagna ordningen kommer finansmakten när det gäller civilt försvar att flyttas *från* riksdagen *till* regeringen, eller till en myndighet under regeringen. Riksdagens insyn i och inflytande över medelsanvändningen kommer att begränsas jämfört med nuvarande ordning. För att i någon mån ge riksdagen möjlighet att bedöma hur – på sikt ca 2 miljarder kronor per år – närmare avses att diponernas anser vi därför att regeringen i kommande budgetarbeten bör redovisa den funktionella indelningen i olika anslagsposter inom ramanslaget 6:21 Civilt försvar (*yrkande 5*). Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2001/02:SfU8y

Tilläggsbudget för 2002 – utgiftsområdena 8 och 10

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga berörda utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Vårpropositionen är resultatet av ett samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

De delar utskottet yttrar sig över är regeringens förslag om tilläggsbudget för budgetåret 2002 avseende utgiftsområdena 8 och 10 (punkt 27) och förslag om ett bemyndigande för regeringen (punkt 10). Utskottet yttrar sig vidare i motsvarande delar över motionerna 2001/02:Fi38 yrkande 7 och 2001/02:Fi42 yrkandena 6 och 17.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Propositionen

Antalet asylsökande under innevarande år kommer enligt aktuella prognoser att överstiga tidigare gjorda bedömningar, främst på grund av den rörlighet som Schengensamarbetet innebär, men också av faktorer som ligger utanför Schengenområdet. En markant ökning av antalet asylsökande från Irak har skett. För att inte handläggningstider och väntetider i Migrationsverkets mottagandesystem skall öka föreslår regeringen att anslaget 12:1 Migrationsverket ökas med 60 miljoner kronor. Regeringen, som noggrant följer utvecklingen på anslaget, avser att vid behov återkomma i frågan. Även anslaget 12:4 Utlänningsnämnden bör ökas med 20 miljoner kronor.

Vidare föreslår regeringen med anledning av den ökande inströmningen av asylsökande att anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande ökas med 560 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att utgifterna minskas inom ett annat utgiftsområde.

Anslaget 12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden föreslås ökas med 20 miljoner kronor som en följd av det ökade antalet asylsökande. Antalet personer som kommer att tas emot av kommuner bedöms bli färre än vad som

tidigare beräknats, varför finansieringen delvis kan ske genom att anslaget 10:4 Hemutrustningslån minskas med 10 miljoner kronor.

Antalet verkställda utresor har ökat, vilket lett till högre kostnader och en större anslagsförbrukning än tidigare beräknat. Regeringen föreslår därför att anslaget 12:6 Utresor för avvisade och utvisade tillförs 20 miljoner kronor.

Antalet anmälningar till Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) om etnisk diskriminering i arbetslivet har fortsatt att öka kraftigt under 2001, och utvecklingen under det första kvartalet 2002 tyder på en fortsatt ökning. Regeringen föreslår därför att anslaget 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering ökas med 2 miljoner kronor.

Mot bakgrund härav föreslås att ramen för utgiftsområde 8 ökas med 672 miljoner kronor.

EU-kommissionen har inrättat en europeisk flyktingfond som skall underlätta för EU-länderna att ta emot asylsökande och flyktingar. Medlen skall användas för att utveckla mottagandesystemet för asylsökande, för integrationsinsatser och för att hjälpa personer att återvända eller återvändra till sitt hemland. Det beviljade projektstödet betalas ut i olika omgångar och slutligt efter godkänd slutredovisning av projektet. Beslut som fattas under 2002 kan således medföra utgifter under 2003. Regeringen föreslår därför att den myndigas att under 2002 för ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 15 miljoner kronor under 2003.

Motion

I motion Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om flyktingpolitiken. I motionen anförs att Migrationsverket tillförs nya medel i tilläggsbudgeten för 2002 men att detta inte är tillräckligt. Årets beräknade underskott är ingen engångsföreteelse utan förutses öka de kommande åren. För att möjliggöra en human flyktingmottagning utan långa väntetider anser motionärerna att mer medel måste tillföras senast i budgetpropositionen.

Utskottet

Utskottet har vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2001/02:SfU13, konstaterat bl.a. att det är mycket viktigt att genomföra åtgärder i syfte att förkorta handläggningstiderna, inte enbart för att långa handläggningstider är kostsamma på grund av att de sökande under tiden vistas i Migrationsverkets mottagandesystem utan också med hänsyn till den psykiska press som sökandena under tiden tvingas leva under. I samband med behandlingen av budgeten för 2002 angavs i betänkande 2001/02:SfU2 att Migrationsverkets förvaltningsanslag skulle ökas med ca 50 miljoner kronor från 2002, något som utskottet välkomnade. Utskottet uttalade att Migrationsverket genom denna längre planeringsram fick bättre förutsättningar att korta handläggningstiderna och därigenom påverka även kostnaderna i mottagandesystemet. Utskottet

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

ansåg emellertid, mot bakgrund av det markant ökade antalet öppna ärenden och det ökade antalet asylsökande, att ett eventuellt behov av ytterligare medel genom tilläggsbudget borde övervägas redan under våren för att på så sätt underlätta Migrationsverkets planeringsmöjligheter.

Utskottet konstaterar att antalet asylsökande under innevarande år enligt aktuella prognoser kommer att överstiga tidigare gjorda bedömningar främst på grund av den rörlighet som Schengensamarbetet innebär, men också av faktorer som ligger utanför Schengenområdet. För att inte handläggningstider och väntetider i Migrationsverkets mottagandesystem skall öka instämmer utskottet i regeringens bedömning att anslagen för Migrationsverket respektive Utlänningsnämnden bör utökas under innevarande budgetår. Utskottet delar också bedömningen att anslagen 12:2 Mottagande av asylsökande och 12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden bör utökas till följd av det ökade antalet asylsökande. Utskottet har inget att erinra mot regeringsförslagen avseende anslagen 12:6 Utresor för avvisade och utvisade, 10:4 Hemutrustningslån och 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.

Utskottet, som förutsätter att regeringen vid behov återkommer med ytterligare förslag på tilläggsbudget, avstyrker motion Fi42 yrkande 6 och tillstyrker regeringens förslag om tilläggsbudget för utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Utskottet tillstyrker även förslaget om att regeringen bemyndigas att under 2002 för ramanslaget 12:7 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 15 miljoner kronor under 2003.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Propositionen

Enligt propositionen fortsätter sjukfrånvaron att öka, vilket får till följd att utgifterna för sjukpenning ökar även för 2002. De medel som anvisades på statsbudgeten för 2002 har därför visat sig vara otillräckliga. De prognoser som ligger till grund för regeringens bedömning är dock osäkra och kan komma att justeras under året. Regeringen avser att följa utvecklingen noga för att bedöma om den nu föreslagna ökningen är tillräcklig. Regeringen föreslår att anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 2,5 miljarder kronor för 2002.

Regeringen har erfarit att riksdagen kan komma att besluta om att livräntunderlaget för totalförsvarspliktiga skall utgöra sju prisbasbelopp i stället för de fem prisbasbelopp som regeringen föreslagit i proposition 2001/02:11 Bättre villkor för totalförsvarspliktiga. Med anledning härav behöver anslaget ökas. Regeringen föreslår därför att anslaget 19:6 Ersättning för kroppsskador ökas med ca 3,7 miljoner kronor.

Mot bakgrund härav föreslås att ramen för utgiftsområde 10 ökas med 2 503 750 000 kr.

Motionerna

Bo Lundgren m.fl. (m) begär i motion Fi42 yrkande 17 (delvis) att regeringen återkommer med ytterligare förslag till tilläggsbudget innefattande en ökning med 250 miljoner kronor till anslaget 19:8 Allmänna försäkringskassor samt en minskning med 500 miljoner kronor av anslaget 19:4 Arbets-skadeersättningar. Eftersom försäkringskassorna numera inte hinner med annat än sjukpenningutbetalningar får personer i behov av rehabilitering vänta flera månader på lämplig åtgärd. Detta minskar chansen för att rehabiliteringen skall lyckas. Motionärerna anser därför att försäkringskassorna på tilläggsbudget för 2002 bör få ytterligare 250 miljoner kronor för rehabiliteringsarbete. Som finansiering föreslås att beslutet om att ändra bevisreglerna i arbets-skadeförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 2002 upphävs. Därmed kan anslaget 19:4 minskas med 500 miljoner kronor.

Agne Hansson m.fl. (c) begär i motion Fi38 yrkande 7 (delvis) att regeringen återkommer med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en ökning med 190 miljoner kronor till anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. Enligt motionärerna bör dessa medel avsättas till rehabiliteringsutredningar i syfte att förhindra att människor blir långtidssjukskrivna och till och med förtidspensionerade innan de fått rätt diagnos och rätt åtgärd. Dessutom bör den av regeringen föreslagna ökningen av anslaget 19:1 avsättas till rehabilitering och aktiva åtgärder i stället för att användas för utbetalning av passivt stöd.

Utskottet

Utskottet har tidigare uttryckt sin stora oro över den alarmerande ökningen av sjukfrånvaron, bl.a. i höstens budgetbetänkande (bet. 2001/02:SfU1, s. 51). Dessvärre kan utskottet konstatera att sjukfrånvaron alljämt ökar. Av RFV:s statistikuppgifter avseende sjukfrånvaron i mars 2002 framgår bl.a. att 353 000 personer erhöll ersättning från sjukförsäkringen i form av sjukpenning eller rehabiliteringsersättning under mars 2002. Av dessa var 222 000 eller 63 % kvinnor och 131 000 eller 37 % män. Av de personer som var sjukskrivna i slutet av januari 2002 hade 116 000 varit sjukskrivna i mer än ett år. Det var drygt 3 500 personer fler än månaden innan och drygt 20 400 fler än i januari 2001. Det senare är en ökning med 21 %. Av RFV:s budgetunderlag för åren 2003–2005 framgår att antalet långa sjukfall (365 dagar eller mer) ökade med ca 19 000 mellan åren 1999 och 2000, vilket innebär en ökning med 27 %. Mellan åren 2000 och 2001 var ökningen av antalet långa sjukfall ca 22 000, vilket motsvarar en ökning på 24 %. Även om den relativa ökningstakten således har avtagit kan utskottet konstatera att antalet långa sjukfall fortsätter att öka. Även antalet förtidspensioner/sjukbidrag ökar.

För innevarande budgetår har till anslaget 19:1 anvisats 45 705 miljoner kronor. RFV har i budgetunderlaget föreslagit ett tilläggsanslag på 5 697 miljoner kronor för 2002. Enligt RFV:s prognos kommer utgiften för anslaget för 2002 att uppgå till 49 709 miljoner kronor.

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

Regeringen har nu föreslagit att anslaget för 2002 skall ökas med 2,5 miljarder kronor. Det nya anslagsbeloppet kommer därmed att uppgå till 48 205 miljoner kronor. De prognoser som ligger till grund för bedömningen är dock osäkra och kan enligt regeringen komma att justeras under året.

Regeringens arbete med att minska den arbetsrelaterade ohälsan bedrivs inom ramen för det s.k. elvapunktsprogrammet som syftar till att sätta den försäkrade i centrum och att göra arbetsgivarens ansvar för ohälsan tydligare. Programmet omfattar åtgärder för bättre arbetsmiljö, en förnyelse av rehabiliteringen och ekonomiska incitament för att minska sjukskrivningar. Det betonas att det är särskilt viktigt att i en strategi för hälsa i arbetslivet uppmärksamma kvinnors hälsa. Eftersom problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn, där en stor del av de anställda utgörs av kvinnor, innefattar programmet också försök att minska ohälsan hos några av de stora offentliga arbetsgivarna. Även formerna för sjukskrivningsprocessen ingår som en del i åtgärdsprogrammet.

Flera utredningar och uppdrag har påbörjats inom ramen för elvapunktsprogrammet. Av vårpropositionen framgår att arbetet med elvapunktsprogrammet fortsätter, att det vid behov kommer att förändras samt att regeringen har för avsikt att lämna förslag till riksdagen i höst.

Vidare har Utredningen om en handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet överlämnat sitt slutbetänkande Handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet (SOU 2002:5). Utredningen har lämnat en rad förslag som innefattar bl.a. mål och ansvarsområden för berörda aktörer, rehabiliteringsunderlag och rehabiliteringsplan, obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron, särskilda insatser på arbetsplatser med hög sjukfrånvaro, företagshälsovård, begränsning av sjukpenningperioden till ett år och en förlängning av sjuklöneperioden. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet hyser goda förhoppningar om att det arbete som bedrivs inom ramen för elvapunktsprogrammet kommer att ge resultat även om det kommer att ta tid och därför knappast får någon effekt på sjukpenningkostnaderna för 2002. Särskilt viktigt är det att få till stånd en fungerande rehabiliteringsverksamhet eftersom de senaste årens ökning av antalet sjukfall har lett till att rehabiliteringsverksamheten hos försäkringskassorna inte fungerat på avsett sätt. Försäkringskassorna har i stor utsträckning varit tvungna att prioritera passiva sjukpenningutbetalningar framför andra arbetsuppgifter.

Det finns för närvarande få tecken som tyder på att sjukfrånvaron skulle vara på väg att minska. Utskottet befarar därför att utgifterna kan komma att uppgå till det belopp RFV beräknat. Utskottet är emellertid med hänsyn till svårigheten att redan nu bedöma utgiftsutvecklingen för hela 2002 inte berett att i dagsläget föreslå att ytterligare medel på tilläggsbudget tillförs anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. Utskottet anser således att regeringens förslag i denna del får godtas. Därmed kan utskottet inte ställa sig bakom en ordning som innebär att användningen av tilläggsanslaget enligt vad som anges i motion Fi38 yrkande 7 villkoras till att avse enbart rehabilitering. Inte heller anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att på sätt anges

i motion Fi42 yrkande 17 ändra sitt nyligen fattade beslut om ändrade bevisregler i arbetsskadeförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 2002 (prop. 2001/02:81, bet. 2001/02:SfU10, rskr. 2001/02:213).

I övrigt förutsätter utskottet att regeringen återkommer i höst om det finns behov av att på tilläggsbudget för 2002 anslå ytterligare medel för försäkringskassornas administration respektive rehabiliteringsverksamhet eller om ytterligare medel behöver tillföras sjukpenninganslaget.

Utskottet vill tillägga att riksdagen så sent som hösten 2001 beslöt att tillföra försäkringskassornas administration (anslaget 19:8) 100 miljoner kronor utöver vad regeringen hade föreslagit i budgetpropositionen för 2002 (bet. 2001/02:SfU1, rskr. 2001/02:84).

Såvitt gäller anslaget 19:6 Ersättning för kroppsskador konstaterar utskottet att riksdagen numera har beslutat att livränteunderlaget för totalförsvarspliktiga som skadats under grundutbildning eller repetitionsutbildning skall utgöra minst sju prisbasbelopp fr.o.m. den 1 juli 2002 (bet. 2001/02:FöU3, rskr. 2001/02:205). Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till tilläggsbudget i denna del.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till tilläggsbudget för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 17 (delvis) och Fi38 yrkande 7 (delvis).

Stockholm den 16 maj 2002

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Maud Björnemalm (s), Anita Jönsson (s), Ulla Hoffmann (v), Mariann Ytterberg (s), Göran Lindblad (m), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Sven-Erik Sjöstrand (v), Cecilia Magnusson (m), Kerstin-Maria Stalin (mp), Birgitta Carlsson (c), Margareta Cederfelt (m), Magda Ayoub (kd) och Désirée Pethrus Engström (kd).

Avvikande meningar

1. Margit Gennser, Göran Lindblad, Cecilia Magnusson och Margareta Cederfelt (alla m) anser:

Utgiftsområde 10

Vi anser att regeringen hittills inte har tagit den kraftigt ökande sjukfrånvaron och därmed den förskräckande utvecklingen av sjukförsäkringsutgifterna på tillräckligt stort allvar. Det enda regeringen har presenterat hittills är ett s.k. elvapunksprogram som knappast är rätt metod för att komma till rätta med problemen. Enligt regeringen skall konkreta förslag läggas till riksdagen först i höst. Det innebär att ytterligare ett antal människor hinner bli långtidssjukskrivna eller förtidspensionerade.

Den första åtgärd som regeringen borde vidta är att ge försäkringskassorna mer resurser för rehabiliteringsverksamheten. Eftersom försäkringskassorna numera inte hinner med annat än att betala ut sjukpenning får personer i behov av rehabilitering vänta flera månader på lämplig åtgärd. Detta minskar chansen för att rehabiliteringen skall lyckas.

Försäkringskassorna hinner heller inte ägna sig åt kontroll av fusk, vilket gör att legitimiteten för sjukförsäkringen urholkas. Enligt vår uppfattning bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om att på tilläggsbudget för 2002 öka försäkringskassornas anslag 19:8 med 250 miljoner kronor. Medlen bör användas för att anställa fler rehabiliteringshandläggare. Ett lämpligt sätt att finansiera detta är att riksdagen upphäver sitt tidigare beslut att fr.o.m. den 1 juli 2002 ändra bevisreglerna i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Regeringen har själv beräknat att denna förändring kommer att öka utgifterna för anslaget 19:4 Arbetsskadeersättningar med 500 miljoner kronor, varför åtgärden innebär en besparing på utgiftsområdet med 250 miljoner kronor. Riksdagen bör med bifall till motion Fi42 yrkande 17 (delvis) som sin mening ge regeringen detta till känna.

2. Birgitta Carlsson (c) anser:

Utgiftsområde 10

Regeringen har på tilläggsbudget föreslagit att anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 2,5 miljarder kronor för 2002 för att täcka de ökande kostnaderna för sjukpenning. I stället för att anslå ytterligare medel för de passiva sjukpenningutbetalningarna bör tilläggsanslaget genom en finansiell samordning av resurserna avsättas till rehabilitering och aktiva åtgärder. Dessutom bör anslaget 19:1 ökas med ytterligare 190 miljoner kronor för rehabiliteringsutredningar för att minska antalet långtidssjukskrivna och motverka att fler blir förtidspensionerade utan att få rätt diagnos och rätt

hjälp. Med aktiva åtgärder kan de ökade kostnaderna för ohälsan bringas under kontroll och på sikt minskas. Riksdagen bör med bifall till motion Fi38 yrkande 7 (delvis) som sin mening ge regeringen detta till känna.

Särskilda yttranden

1. Magda Ayoub och Désirée Pethrus Engström (båda kd) anför:

Utgiftsområde 10

Under senare tid har vi allt oftare fått larmrapporter om att sjukfrånvaron och sjukförsäkringens kostnader ökar dramatiskt. Den svenska ekonomin utsätts därmed för stora påfrestningar samtidigt som enskilda människor får vänta i årtal på rehabiliteringsinsatser. Regeringens handlingsförlamning inför de utmaningar som det ökande antalet sjukskrivningar utgör är påfallande. Den ena utredningen har avlöst den andra under de senaste åren, men några konkreta förslag har regeringen ännu inte presenterat. Det enda regeringen har åstadkommit är det s.k. elvapunktsprogrammet. Även om programmets alla punkter skulle genomföras fullt ut kommer den ökande sjukfrånvaron inte att hejdas.

Vi har under lång tid framhållit rehabiliteringens avgörande roll för att få människor tillbaka i arbete. Redan den 1 juli 2001 hade vi önskat att de förslag som lämnats av Gerhard Larsson i utredningsbetänkandet Rehabilitering till arbete – en reform med individen i centrum (SOU 2000:78) hade genomförts. Förslaget innebär en sammanhållen rehabiliteringsförsäkring med betoning på aktiv rehabilitering i stället för passiv sjukskrivning, som är det normala med nuvarande ordning. Den nya, förstärkta rehabiliteringsförsäkringen skall innehålla en rätt till rehabiliteringsstöd och mer kraftfulla medel för aktiva insatser och ges en mer fristående ställning i förhållande till statsbudgeten. Vidare skall individen ges ett reellt inflytande i rehabiliteringsprocessen genom att han eller hon får vissa lagfästa rättigheter gentemot försäkringsgivare och rehabiliteringsaktörer. Vi har i vår budgetmotion hösten 2001 avsatt 6,75 miljarder kronor avseende tre år för finansiering av en kraftigt förbättrad rehabiliteringsförsäkring. Enligt vår mening bör regeringen med det snaraste lägga fram ett förslag om en ny sammanhållen rehabiliteringsförsäkring med den inriktning vi nu har redovisat.

2. Bo Könberg (fp) anför:

Utgiftsområde 10

Utskottsmajoriteten anser sig kunna hysa goda förhoppningar om att regeringens arbete med det s.k. elvapunktsprogrammet skall ge resultat, men konstaterar samtidigt att det kommer att ta tid och därför knappast får någon effekt på sjukpenningkostnaderna för 2002. Eftersom det finns få tecken som tyder på att sjukfrånvaron skulle vara på väg att minska befarar dock utskottet att utgifterna kan komma att uppgå till det belopp RFV beräknat, dvs. ett betydligt högre belopp än vad regeringen föreslagit.

Det är beklagligt att utskottet nöjer sig med att invänta resultatet av regeringens arbete. Det arbetet har hittills bara resulterat i just ett program och tillsättandet av en del utredningar och arbetsgrupper. Några konkreta förslag som har förutsättningar att minska sjukfrånvaron och de dramatiskt ökande sjukpenningkostnaderna har ännu inte presenterats.

Vad utskottet borde ha gjort är att kräva både förebyggande insatser – inte minst för att ge fler möjlighet att "räcka till" – och snabbare vård för dem som ändå blir sjuka. Människors ställning måste stärkas i arbetslivet, och de måste få mer inflytande över bl.a. sina arbetstider och den egna arbetsmiljön. Det behövs vidare en ny ansats i hälsoarbetet, för att hindra att den negativa stressen skapar eller förvärrar ohälsa och leder till långa sjukskrivningar med psykosociala diagnoser. Företagshälsovården behöver få en starkare roll i kampen mot de stressrelaterade sjukdomarna och ett nytt system införs för rehabilitering av redan sjukskrivna personer. För att minska väntetider i vården behövs finansiell samordning mellan försäkringskassan och bl.a. hälso- och sjukvården. Dessa förslag jämte flera andra utvecklas närmare i Folkpartiets motioner 2001/02:Fi39 med anledning av 2002 års vårproposition (prop. 2001/02:100) och 2001/02:Sf34 som väckts med anledning av händelse av större vikt.

BILAGA 8Socialutskottets yttrande
2001/02:SoU5yTilläggsbudget till statsbudgeten för
budgetåret 2002

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 berett bl.a. socialutskottet tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) jämte de motioner som kan komma att väckas i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Socialutskottet behandlar i yttrandet förslaget till tilläggsbudget för budgetåret 2002 såvitt avser utgiftsområde 9 samt motionerna Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 7, 17 delvis och 18 delvis och Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 6.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social
omsorg**Propositionen**

I propositionen föreslås att anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånen* ökas med 219 000 000 kr. Regeringen hänvisar till att det finns en överenskommelse mellan staten och landstingen om hur kostnaderna för läkemedelsförmånen skall delas. Kostnaderna för 2001 har överskridit överenskommet belopp med ca 300 miljoner kronor och staten skall enligt avtalet kompensera landstingen med ca 150 miljoner kronor.

Vidare redovisas att år 1998 omklassificerades vissa varor från läkemedel till medicintekniska produkter. Kostnaderna för dessa produkter skall därmed inte längre ingå i läkemedelsförmånen utan bäras av landstingen. Landstingen bör kompenseras för denna kostnad genom det generella statsbidraget. Ersättningen till landstingen, som har uppgått till 69 miljoner kronor per år, har emellertid under 1999–2001 betalats från anslaget enligt en överenskommelse mellan staten och landstingen. Även för 2002 bör ersättningen få belasta detta anslag. Anslaget behöver därmed ökas med 69 miljoner kronor. Från och med 2003 avses landstingen kompenseras genom det generella statsbidraget till landstingen.

Under anslag 13:3 *Bidrag till hälso- och sjukvård* föreslås att anslaget minskas med 4 700 000 kr för att bidra till finansiering av utgifterna inom ett annat utgiftsområde. Även anslag 13:5 *Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd* föreslås minskas av samma skäl. Minskningen föreslås bli 1 250 000 kr.

Även under anslag 13:6 *Socialstyrelsen* föreslås att anslaget minskas med 5 100 000 kr för att bidra till finansieringen av ökning av utgifterna inom ett annat utgiftsområde.

Anslag 14:2 *Bidrag till WHO* föreslås ökas med 650 000 kr. Sverige betalar ett årligt bidrag till WHO i början av året. Bidraget fastställs i US-dollar. På grund av den oförutsett höga dollarkursen har inte hela bidraget kunnat betalas från anslaget utan en kompletterande betalning om 59 954 US-dollar måste göras för år 2002, anför regeringen. Finansiering föreslås ske genom att anslag 14:5 *Smittskyddsinstitutet* minskas med motsvarande belopp.

Anslag 14:7 *Folkhälsopolitiska åtgärder* föreslås ökas med 15 000 000 kr. Skälen för regeringens förslag är att en nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador (prop. 2000/01:20, bet. 2000/01:SoU8, rskr. 2000/01:144) antogs år 2001. Syftet med handlingsplanen är att lägga fast grundvalarna för en alkoholpolitik som leder till minskad alkoholkonsumtion och begränsar alkoholskadorna. Under våren 2002 behandlas också en särskild nationell handlingsplan mot narkotika (prop. 2001/02:91, bet. 2001/02:SoU15). Syftet med handlingsplanerna är bl.a. att lägga fast målen för samhällets insatser mot alkohol- och narkotikamissbruket och att utveckla målinriktade och samordnade förebyggande insatser på kommunal nivå.

Frivilliga organisationer på alkohol- och narkotikaområdet utför insatser av betydande värde och omfattning. Det förebyggande, uppsökande, rådgivande och motivationsskapande arbetet är omfattande och en allt större del av opinionsbildning, kunskapsspridning och förebyggande insatser sker genom de frivilliga organisationerna, heter det i propositionen.

Regeringen bedömer att det inom ramen för det utvecklingsarbete som nu sker på alkohol- och narkotikaområdet finns behov av ett riktat stöd till organisationer och föreningar, inkl. klientorganisationer, som verkar förebyggande och stödjande inom alkohol- och narkotikaområdet.

Regeringen föreslår att medlen skall utgå till särskilda satsningar inom det förebyggande alkohol- och narkotikaområdet och fördelas av Socialstyrelsen efter direktiv från regeringen.

I propositionen föreslås också att anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* ökas med 50 000 000 kr. Regeringen anför att bidrag till bilstöd är ett viktigt medel för att uppnå regeringens mål för handikappolitiken. För att förkorta väntetiderna för att få bidrag anser regeringen att ytterligare 50 miljoner kronor bör tillföras för år 2002.

Slutligen föreslås att anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* ökas med 10 000 000 kr. Regeringen anför att insatser som syftar till skydd och hjälp till kvinnor som blivit utsatta för våld kontinuerligt behöver utvecklas. Regeringen anser därför att anslaget bör tillföras ytterligare medel för att utveckla kvinnojourernas verksamhet. De särskilda behov som flickor

och kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor med funktionshinder samt kvinnor med missbruksproblem kan ha skall särskilt uppmärksammas. Medlen bör också kunna användas för att vidareutveckla kvinnojourernas befintliga organisationer och nya insatser till stöd för våldsutsatta kvinnor. Verksamheten i storstäderna bör prioriteras och samverkan och samfinansiering skall ske med berörda kommuner så att kontinuitet och långsiktighet kan säkerställas.

Motioner

I *motion Fi42 av Bo Lundgren m.fl. (m)* yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en hjälpmedelsgaranti (*yrkande 7*). Motionärerna anser att en hjälpmedelsgaranti skall införas. Den konkreta utformningen av hjälpmedelsgarantin måste bli föremål för särskild utredning där noggranna analyser och avvägningar görs. Redan nu bör dock en statlig hjälpmedelsgaranti prövas genom att bilstödet och s.k. alternativ telefoni slås samman till ett nytt anslag. Den förstärkning av bilstödet som regeringen föreslår välkomnas av motionärerna, men förstärkningen bör i stället tillföras den hjälpmedelsgaranti som motionärerna föreslår.

Motionärerna avvisar förslaget att minska anslaget 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) med 1 250 000 kr, anslaget 13:6 Socialstyrelsen med 5 100 000 kr och anslaget 14:5 Smittskyddsinstitutet med 650 000 kr. De föreslår i stället en minskning av anslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut med 7 000 000 kr (*yrkandena 17 delvis och 18 delvis*). Motionärerna anför att det är väsentligt både för enskilda patienter och för sjukvården i stort att HSAN ges förutsättningar att snabbt och med hög kvalitet utreda de anmälningar som inkommer. En neddragning av anslaget äventyrar patientens rätt och säkerhet. De anser vidare att regeringens socialpolitik brister i trovärdighet eftersom den myndighet som fått den primära medicinska tillsynen, ansvar för utvärdering, uppföljning och kunskapsspridning samt flera andra ansvarsområden i uppgift av regeringen samtidigt är föremål för regeringens sparbetning under pågående verksamhetsår. Inte heller neddragningen på Smittskyddsinstitutet kan motionärerna acceptera. I andra sammanhang har motionärerna redovisat fördelarna med att folkhälsoarbetet drivs lokalt och regionalt. De anser att de besparingar som föreslagits på de tre myndigheterna i stället bör göras på Statens folkhälsoinstitut. Detta skulle innebära att patientsäkerheten upprätthålls samtidigt som resurserna till folkhälsoinsatser går till de verksamheter där de gör störst nytta.

I *motion Fi39 av Lars Leijonborg m.fl. (fp)* yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ny tilläggsbudget innefattande ytterligare anslag till Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. på 10 000 000 kr utöver vad som föreslås i propositionen (*yrkande 6*). När det gäller svårt utsatta kvinnor, som drabbas av närståendes våld och missbruk m.m. har motionärernas tidigare förslag halvt tillmötesgått av regeringen då den i tilläggsbudgeten föreslår ett ökat anslag för bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Motionärerna anser dock att budgetförstärkningen bör vara 20 miljoner kro-

nor. Om anslaget utökas med 20 och inte med 10 miljoner kronor behövs inte den av regeringen förordade inskränkningen till främst storstadsområdena.

Utskottets bedömning

Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att det arbete som kvinnojourerna utför är av stort värde och att kvinnojourerna utgör ett betydelsefullt komplement till socialtjänstens verksamhet på området. Utskottet ser därmed positivt på regeringens förslag att öka anslaget 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. med 10 miljoner kronor för att vidareutveckla kvinnojourernas befintliga organisationer och nya insatser till stöd för våldsutsatta kvinnor. Utskottet anser att särskild uppmärksamhet bör ges åt de särskilda behov som flickor och kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor med funktionshinder samt kvinnor med missbruksproblem kan ha. Utskottet har inget att erinra mot att verksamheten i storstäderna prioriteras. Utskottet vill dock återigen betona att det utökade stödet inte får leda till att kommunernas engagemang minskar. Kommunerna bör enligt utskottet även fortsättningsvis ha det primära ansvaret för att stödja kvinnojourerna. Utskottet, som finner den av regeringen föreslagna anslagsförstärkningen välavvägd, tillstyrker att anslaget 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. tillförs ytterligare 10 miljoner kronor och avstyrker därmed motion Fi39 (fp) yrkande 6.

Utskottet välkomnar också regeringens förslag att förstärka anslaget 16:7 Bilstöd till handikappade med 50 miljoner kronor för att förkorta väntetiderna för att få bidrag. Utskottet avvisar återigen motionsförslag om att slå samman anslagen 16:6 Bidrag till utrustning för elektroniska kommunikationer och 16:7 Bilstöd till handikappade till en statlig hjälpmedelsgaranti. Motion Fi42 (m) yrkande 7 avstyrks således. Den av regeringen föreslagna anslagsförstärkningen om 50 miljoner kronor till 16:7 Bilstöd till handikappade tillstyrks.

Utskottet tillstyrker också att anslaget 14:2 Bidrag till WHO ökas med 650 000 kr och anslaget 14:5 Smittskyddsinstitutet minskas med samma belopp för att finansiera Sveriges bidrag till WHO. Utskottet har inget att erinra mot de av regeringen föreslagna minskningarna på anslagen 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd och 13:6 Socialstyrelsen och avvisar därmed förslaget i motion Fi42 (m) yrkandena 17 delvis och 18 delvis att i stället för dessa minskningar på anslagen 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, 13:6 Socialstyrelsen och 14:5 Smittskyddsinstitutet minska anslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut med motsvarande belopp.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag utan tillstyrker sammanfattningsvis förslaget till tilläggsbudget för statsbudgeten för budgetåret 2002 såvitt avser utgiftsområde 9.

Stockholm den 16 maj 2002

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chris Heister (m), Susanne Eberstein (s), Margareta Israelsson (s), Conny Öhman (s), Chatrine Pålsson (kd), Leif Carlson (m), Lars U Granberg (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Elisebeht Markström (s), Catherine Persson (s), Rolf Olsson (v), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kenneth Johansson (c), Kerstin Heinemann (fp) och Lotta N Hedström (mp).

Avvikande meningar

1. Chris Heister, Leif Carlson, Hans Hjortzberg-Nordlund och Cristina Husmark Pehrsson (alla m) anför:

Vi anser att en hjälpmedelsgaranti bör införas. Den konkreta utformningen av hjälpmedelsgarantin måste bli föremål för en särskild utredning där noggranna analyser och avvägningar görs. Redan nu bör dock en statlig hjälpmedelsgaranti prövas genom att anslagen 16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation och 16:7 Bilstödet till handikappade förs samman till ett nytt anslag för en statlig hjälpmedelsgaranti omfattande de hjälpmedel som i dagsläget finansieras med statliga anslag. Den förstärkning av bilstödet som regeringen nu föreslår välkomnar vi, men den bör föras till det nya anslaget för en hjälpmedelsgaranti.

Vi avvisar förslaget att minska anslagen 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) med 1 250 000 kr, anslaget 13:6 Socialstyrelsen med 5 100 000 kr och anslaget 14:5 Smittskyddsinstitutet med 650 000 kr. Vi föreslår i stället en minskning av anslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut med 7 000 000 kr. Vi anser det väsentligt både för enskilda patienter och för sjukvården i stort att HSAN ges förutsättningar att snabbt och med hög kvalitet utreda de anmälningar som inkommer. En neddragning av anslaget äventyrar patientens rätt och säkerhet. Vidare anser vi att regeringens socialpolitik brister i trovärdighet då den myndighet som fått den primära medicinska tillsynen och ansvaret för utvärdering, uppföljning och kunskapsspridning m.m. samtidigt är föremål för regeringens sparbetning under pågående verksamhetsår. Detta kommer att innebära att Socialstyrelsens uppföljningsansvar urholkas. Inte heller neddragningen på Smittskyddsinstitutet kan vi acceptera. De medel som dras in från Smittskyddsinstitutet avser regeringen att använda till en fyllnadsinbetalning av Sveriges medlemsavgifter till WHO. I själva verket är betalningen endast en kompensation för den svaga kronkursen. Därmed tvingas Smittskyddsinstitutet betala för regeringens misslyckade ekonomiska politik. Vi har i tidigare motioner redovisat fördelarna med att folkhälsoarbetet drivs lokalt och regionalt. Följaktligen har vi föreslagit ett särskilt anslagsområde för detta ändamål. Mot denna bakgrund anser vi att den besparing som regeringen vill göra på HSAN, Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet för pågående verksamhetsår lämpligen kan göras på anslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut.

Finansutskottet bör med bifall till motion Fi42 (m) yrkandena 7, 17 delvis och 18 delvis tillkännage för regeringen vad vi här har anförts.

2. Kerstin Heinemann (fp) anför:

Jag kan konstatera att regeringen delvis tillmötesgått Folkpartiets önskemål om ytterligare resurser till utsatta kvinnor som drabbas av närståendes våld och missbruk m.m. genom förslaget i tilläggsbudgeten om att tillföra anslaget

18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. ytterligare 10 miljoner kronor. Jag anser dock att budgetförstärkningen bör vara 20 miljoner kronor; då skulle inte den av regeringen nu föreslagna inskränkningen till främst storstadsområdena behövas. Jag anser att finansutskottet med bifall till motion Fi39 (fp) yrkande 6 bör ge regeringen i uppdrag att återkomma med förslag till ny tilläggsbudget innefattande ytterligare anslag på 10 miljoner kronor till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

BILAGA 9Utbildningsutskottets yttrande
2001/02:UbU4y

Tilläggsbudget för år 2002

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utbildningsutskottet behandlar i det följande yrkande 27 i propositionen, såvitt avser utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning, samt motionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkande 8 (delvis), 2001/02:Fi39 (fp) yrkande 7 och 2001/02:Fi42 (m) yrkande 18 (delvis).

Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

Propositionen*Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning*

I statsbudgeten för innevarande budgetår är under anslaget 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* anvisat 2 951 656 000 kr.

Regeringen hänvisar till vad som anfördes i propositionen *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* (prop. 2000/01:72) om en avtrappning i två steg av antalet utbildningsplatser inom den särskilda vuxenutbildningsinsatsen – Kunskapslyftet – till den nivå för statens stöd till den kommunala vuxenutbildningen som skall gälla från år 2003. Som en följd av att kommunerna fortfarande i hög grad planerar verksamheten läsårsvis kommer en dominerande del av minskningen att ske mellan vårterminen och höstterminen 2002.

I syfte att dämpa effekterna av neddragningen av Kunskapslyftet på orter som berörts av vinterns varsel och friställningar inom tillverkningsindustrin eller har särskilt svag efterfrågan på arbetskraft föreslår regeringen nu att medel motsvarande 6 000 utbildningsplatser, eller 108 miljoner kronor, skall tillföras anslaget. För att finansiera medelstillskottet för Kunskapslyftet (och ökat vuxenstudiestöd enligt nedan) minskas anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* med 162 miljoner kronor från nuvarande ramanslag på ca 664 miljoner kronor.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Den ökade satsningen på vuxenutbildning inom Kunskapslyftet som regeringen föreslår medför att kostnaderna för studiemedel och vuxenstudiestöd inom utgiftsområde 15 ökar med vardera 54 miljoner kronor.

Enligt regeringen bör därför anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* tillföras 54 miljoner kronor. De ökade kostnaderna för studiemedel kan däremot finansieras utan medelstillskott.

Samtidigt föreslås att anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* om drygt 11,6 miljarder kronor minskas med 276 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av utgifter inom andra utgiftsområden.

Motioner

Moderata samlingspartiet avvisar i motion 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis) regeringens förslag till långsammare takt när det gäller utfasningen av Kunskapslyftet. Moderaterna anser att antalet studerande inom Kunskapslyftet skall vara mindre än enligt regeringens förslag. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Ställningstagandet innebär att Moderaterna inte accepterar höjningen av anslagen 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* med 108 respektive 54 miljoner kronor och inte heller neddragningen av anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* med 162 miljoner kronor.

Centerpartiet anmärker i motion 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis) att det i propositionen inte närmare analyseras om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningsinsatsen, eller mer kvalificerad utbildning som behövs på orter som drabbats av varsel och friställningar av arbetskraft. Enligt motionärerna verkar det vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. De anser att riksdagen inte skall bevilja något tillskott på tilläggsbudget till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och inte heller godkänna anslagsminskningen i fråga om kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19).

Enligt Folkpartiet i motion 2001/02:Fi39 yrkande 7 bör riksdagen avslå regeringens förslag att minska anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke akademisk eftergymnasial utbildning är stort.

Utbildningsutskottets bedömning

I likhet med regeringen finner utskottet det viktigt att förstärka kommunernas möjligheter att erbjuda de personer som friställts efter vinterns varsel en utbildningsplats inom Kunskapslyftet. Utskottet ställer sig därför bakom förslaget i propositionen att tillföra medel för ytterligare 6 000 platser under hösten 2002.

Finansieringen avses ske genom en minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Regeringen lämnar i propositionen ingen information om vilken påverkan en sådan anslagsminskning får på omfattning-

en av den kvalificerade yrkesutbildningen. I en till utbildningsutskottet inkommen promemoria, utarbetad den 7 maj inom Utbildnings- och Finansdepartementen, har gjorts vissa förtydliganden och kommentarer till förslagen om tilläggsbudget för utgiftsområdena 15 och 16. I promemorian utsågs att den av regeringen föreslagna minskningen om 162 miljoner kronor på anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* inte bedöms påverka utbildningsvolymen. Om så är erforderligt avser regeringen att delvis kompensera neddragningen genom att 108 miljoner kronor av uppkommet anslagssparande från budgetåret 2001 får disponeras. Därmed bedömer regeringen att verksamheten kan klaras på avsedd nivå.

Utskottet påminner om att riksdagen, i samband med behandlingen av propositionen *Kvalificerad yrkesutbildning* våren 2001, gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att det är angeläget att antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning på sikt utökas, eftersom intresset och behovet av denna utbildning är stort i hela landet (prop. 2000/01:63, bet. UbU14, rskr. 197). Mot bakgrund av nämnda riksdagsuttalande utgår utskottet från att den föreslagna neddragningen av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning kompenseras på sätt som förutskickats från Utbildnings- och Finansdepartementen.

Med hänvisning till det anförda anser utbildningsutskottet att finansutskottet bör föreslå riksdagen att godkänna ändrade ramar för utgiftsområdena 15 och 16 samt ändringar av anslagen 25:2 *Studiemedel m.m.*, 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*, 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* i enlighet med regeringens förslag. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis), 2001/02:Fi39 yrkande 7 och 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis).

Omfördelning mellan anslag till högre utbildning

Propositionen

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I syfte att åstadkomma ett bättre utnyttjande av platser inom högskolornas grundutbildning föreslår regeringen en omfördelning av platser och anslagsmedel. Enligt regeringen har det visat sig att den fördelning av platser som tidigare gjorts inte byggde på en korrekt bedömning av kapacitet och efterfrågan på högre utbildning. Genom att omfördela medel mellan högskolorna kan den totala utbildningsvolymen inom högskolornas grundutbildning ökas under år 2002. Ökningarna och minskningarna skall enligt regeringens förslag fördelas mellan anslag på det sätt som framgår nedan. Totalt omfördelas ca 144 miljoner kronor.

Nuvarande ramanslag och föreslagen ökning (tkr)

25:20 Uppsala universitet: Grundutbildning	994 037 + 10 290
25:22 Lunds universitet: Grundutbildning	1 270 187 + 17 600

namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

25:24 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 219 897 + 11 910
25:26 Stockholms universitet: Grundutbildning	779 616 + 5 604
25:30 Linköpings universitet: Grundutbildning	944 429 + 26 784
25:42 Örebro universitet: Grundutbildning	451 121 + 14 380
25:52 Mälardalens högskola: Grundutbildning	437 916 + 27 280
25:56 Högskolan i Borås: Grundutbildning	273 760 + 18 627
25:59 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	289 781 + 6 750
25:72 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	1 755 175 + 4 750
<i>Summa</i>	<i>143 975</i>

Nuvarande ramanslag och föreslagen minskning (tkr)

25:34 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	823 050 – 33 600
25:40 Växjö universitet: Grundutbildning	352 712 – 13 400
25:44 Mitthögskolan: Grundutbildning	501 251 – 54 175
25:46 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	223 878 – 3 400
25:50 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	324 203 – 13 400
25:57 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	302 014 – 17 000
25:70 Södertörns högskola: Grundutbildning	224 211 – 9 000
<i>Summa</i>	<i>143 975</i>

Vidare föreslår regeringen att anslaget 25:73 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* skall tillföras 7 945 000 kr genom en omfördelning från anslaget 25:58 *Högskolan på Gotland: Grundutbildning*, vilket alltså minskas med samma belopp.

Som skäl för omfördelningen anförs att ett antal högskolor under budgetåret 2001 haft fler helårsstudenter och utfört fler helårsprestationer än vad som kunnat ersättas inom det särskilda åtagandet för NT-utbildning, dvs. naturvetenskaplig och teknisk utbildning för studerande med särskilt vuxenstudiestöd. Det omfördelade beloppet motsvarar den produktion som inte kunnat ersättas med 2001 års anslag.

Utbildningsutskottets bedömning

Utskottet instämmer med regeringen att det är angeläget att anvisade medel för högre utbildning utnyttjas fullt ut och att inga utbildningsplatser står outnyttjade. Enligt utbildningsutskottets mening bör finansutskottet föreslå riksdagen att godkänna föreslagen omfördelning av medel mellan anslag till högre utbildning.

Stockholm den 16 maj 2002

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Majléne Westerlund Panke (s), Per Bill (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gunnar Goude (mp), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m), Nils-Erik Söderqvist (s) och Birgitta Sellén (c).

Avvikande meningar

1. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Beatrice Ask (m), Per Bill (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Vi avvisar regeringens förslag till långsammare takt när det gäller utfasningen av Kunskapslyftet och motsätter oss de föreslagna förändringarna av anslagen. Enligt vår mening bör antalet studerande inom Kunskapslyftet vara lägre än enligt regeringens förslag. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Finansutskottet bör således föreslå att riksdagen med bifall till motion 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis) avslår regeringens förslag om ändringar av anslagen 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*, 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*.

2. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Birgitta Sellén (c).

Regeringens motiv för att tillföra 6 000 platser till den särskilda vuxenutbildningssatsningen är att fler platser skall kunna tillskapas på orter som berörs av vinterns varsel och friställningar. Någon närmare analys av om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningssatsningen, eller mer kvalificerad utbildning som behövs gör inte regeringen. Det verkar vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. Jag anser att arbetsmarknadspolitiken skall inriktas på att få människor i arbete, och inte på att frisera statistik. Enligt min mening bör finansutskottet föreslå att riksdagen avslår förslaget om tillskott av medel till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och förslaget om minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19). Därmed bör riksdagen bifalla motion 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis).

3. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Ulf Nilsson (fp).

Jag motsätter mig en minskning av anslaget till den kvalificerade yrkesutbildningen. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke akademisk eftergymnasial utbildning är stort. Riksdagen bör således avslå regeringens förslag till ändring av anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* och därmed bifalla motion 2001/02:Fi39 yrkande 7.

BILAGA 104

Trafikutskottets protokollsutdrag
2001/02:26.5

RIKSDAGENS
TRAFIKUTSKOTT

Utdrag ur

PROTOKOLL 2001/02:26
Sammanträdesdag: 2002-05-14

---

§ 5 2002 ÅRS EKONOMISKA VÅRPROPOSITION –
TILLÄGGSBUDGET TILL STATSBUDETEN
FÖR BUDGETÅRET 2002
– yttrande till finansutskottet

Finansutskottet beslöt den 16 april 2002 att bereda övriga berörda utskott tillfälle att avge yttrande över 2002 års ekonomiska vårproposition (2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Trafikutskottet behandlar yrkandena 20–22 och 27 i propositionen.

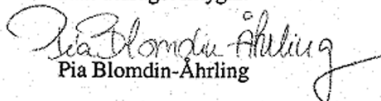
Trafikutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka yrkandena 20–22 och 27 i propositionen. Det senare yrkandet i den del som berör utgiftsområde 22.

Vid protokollet
Jan Högberg

Justeras 2002-05-17
Monica Öhman

Rätt utdraget intygar:

Pia Blomdin-Åhrling

Exp. 2002-05-17
Finansutskottet

BILAGA 11Miljö- och jordbruksutskottets yttrande
2001/02:MJU4y

2002 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga berörda utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) i vad avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) jämte motioner, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20) samt Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23). I anslutning till yttrandet behandlas även 4 följdmotioner med sammanlagt 10 yrkanden.

Utskottet

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader ökas med 638 000 kr. För att korrigera en felaktighet i pris- och löneomräkningen för anslaget 26:1 bör enligt regeringen anslaget ökas med angivet belopp. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2002 för ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 110 000 000 kr under år 2003, högst 90 000 000 kr under år 2004, högst 75 000 000 kr under år 2005, högst 45 000 000 kr under år 2006 och högst 40 000 000 kr under år 2007. Enligt regeringen fick anslaget år 2002 en förstärkning på 80 000 000 kr, vilket innebär att större åtaganden om ekonomiska förpliktelser behöver kunna göras. Regeringen bör därför få ett ökat bemyndigande att under år 2002 fatta beslut som medför utgifter för åren 2003–2007. Bemyndigandet bör höjas med 80 000 000 kr till 360 000 000 kr. Hela ökningen fördelas på perioden 2003–2005. Anslaget 34:1 Naturvårdsverket föreslås ökas med 2 000 000 kr. Ett projekt för myggbekämpning i nedre Dalälven har inletts år 2001. Under detta år bidrog staten med 4 000 000 kr. Innevarande år avsågs kostnaderna finansieras av kommunerna och med EU-medel. Ansökan om EU-medel har dock avslagits och i denna situation anser regeringen att staten och kommu-

nerna bör dela på kostnaderna så att projektet kan slutföras. Anslaget bör därför ökas med 2 000 000 kr. Finansiering sker genom att utgifterna inom ett annat utgiftsområde minskas. Regeringen föreslår vidare en ny lag som ger en kommun rätt att lämna ekonomiskt och annat stöd till enskilda, också på grund av statligt bidrag till klimatinvesteringsprogram. Lagen ersätter lagen (1997:1323) om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället som därför skall upphävas.

Under utgiftsområde 23 föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2002 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 100 000 kr efter år 2002, varav högst 8 200 000 kr under år 2003 och 3 900 000 kr under år 2004. Enligt regeringen är det nödvändigt att beslut fattas om fleråriga projekt inom området djurskyddsfrämjande åtgärder för att verksamheten skall kunna planeras och genomföras på ett rationellt sätt. Det nuvarande bemyndigandet är fullt utnyttjat och nya projekt kan därför inte påbörjas. Bemyndigandet att ingå ekonomiska förpliktelser bör därför ökas med 3 900 000 kr och sträckas ut ett år i tiden. Anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar ökas med 3 000 000 kr. För att kunna tillgodose EU:s krav på kontrollprogram för BSE (galna ko-sjukan) hos nötdjur och fr.o.m. den 1 januari 2002 förekomsten av scrapie hos får och getter behöver ytterligare medel anvisas för den svenska finansieringen. Ökningen finansieras genom att anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet minskas. Anslaget 42:6 Ersättningar för viltskador m.m. ökas med 3 500 000 kr. Enligt regeringen behövs ökningen för att möjliggöra att samma ersättningsnivåer som beslutats för år 2002 vad avser järv skall kunna tillämpas även för lo vid ersättning för rovdjur. Regeringen kommer under år 2002 att lägga fram en proposition med förslag om att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att förstärka djurskyddet. För att finansiera eventuella kostnader för en omlokalisering av verksamhet vid inrättandet av myndigheten anser regeringen att anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten behöver ökas med 15 000 000 kr. Trots tidigare resursförstärkningar och omprioriteringar vid länsstyrelserna och Jordbruksverket har de svenska åtagandena i arbetet med återkrav av bl.a. miljöersättningar inte kunnat slutföras under år 2001. Åtagandena inom miljö- och landsbygdsprogrammet har också försenats och det finns en risk att återkravshanteringen under år 2002 kommer att eftersättas om inte ytterligare resurser tillförs verksamheten. Enligt regeringen bör Jordbruksverket därför tillföras ytterligare medel för att förbättra verkets och länsstyrelsernas administrativa rutiner samt för fjärranalyser och återkravsarbete. Sammanlagt behöver 15 000 000 kr tillföras anslaget. Finansiering sker genom att anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas. Vidare föreslås att förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. får göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper.

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

Anslaget 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. ökas med 4 500 000 kr. Under detta anslag anvisas medel främst för Sveriges medlemskap i Food and Agriculture Organization (FAO). Avgiften är uttryckt i USD och till följd av valutakursernas utveckling har kostnaderna ökat väsentligt i svenska kronor. Ytterligare medel behöver därför tillföras anslaget. Finansieringen sker genom att anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet minskas med 4 500 000 kr. Detta anslag minskas med ytterligare 3 000 000 kr för att finansiera ökningen av anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar. För att finansiera ökade utgifter inom detta och andra utgiftsområden minskas anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur med 115 000 000 kr. Minskningen påverkar inte genomförandet av miljö- och landsbygdsprogrammet som löper under perioden 2000–2006, eftersom anslagssparande från den tidigare programperioden finns att tillgå. Vidare föreslås att forskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur får göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper.

Enligt motion Fi42 (m) yrkande 2 bör riksdagen avslå regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Enligt motionärerna bör man ej urholka kommunallagens princip om att kommuner inte skall ge stöd till enskilda. När det gäller inrättandet av en djurskyddsmyndighet framhåller motionärerna att djurskyddet inte förbättras av att nya administrativa enheter skapas. Det är själva tillsynen och kontrollen som behöver bli bättre. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag om en höjning av anslaget (yrkande 18 delvis).

Enligt motion Fi38 (c) är det den lokala djurskyddstillsynen som behöver utvecklas. Djurskyddstillsynen blir inte bättre av att man inrättar en egen myndighet utanför Jordbruksverket. Riksdagen bör avslå regeringens förslag beträffande anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten (yrkande 8 delvis). Vidare motsätter sig Centerpartiet regeringens förslag om en neddragning av anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet. Enligt motionärerna är det ett stort resursslöseri att först anslå projektmedel och sedan dra tillbaka dem på tilläggsbudget. Vidare är anslagen till projekt och tillsyn inom livsmedelsområdet redan för snålt tilltagna. Regeringens förslag att minska anslaget med 7 500 000 kr bör avslås (yrkande 8 delvis). Vidare yrkas att regeringen återkommer med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en minskning av anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten med 13 000 000 kr och en ökning med 20 500 000 kr till anslaget 43:12 Statens Livsmedelsverk. Sistnämnda anslagsökning gör att Livsmedelsverket inte behöver vidta de drastiska personalminskningar som blir följderna av att regeringen avslagit verkets ansökan om ett extra anslag på 20 miljoner kronor (yrkande 7 delvis).

Även i motion Fi39 (fp) yrkande 8 föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Enligt motionärerna har olika studier visat att dessa program

inte fungerar särskilt bra i praktiken. Anslaget för klimatinvesteringsprogram är för diffust och kan anses utgöra förtäckta byggsbuvntioner. Vidare bör riksdagen avslå regeringens förslag när det gäller anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten. Regeringens förslag om en ny djurskyddsmyndighet innebär att de livsmedelsproducerande djuren alltså kommer att falla under Jordbruksverkets ansvar. Enligt motionärerna bör de livsmedelsproducerande djuren i stället omfattas av en ny livsmedelssäkerhetsmyndighet som en del av livsmedelskedjan. Ett helt nytt system för livsmedelssäkerhet bör införas, samordnat inom EU (yrkande 14 delvis). I motionen framhålls vidare att Livsmedelsverket är i akut behov av resurser för att kunna fullfölja sitt arbete med kostråd och livsmedelskontroll. Regeringen bör därför återkomma i ny tilläggsbudget med förslag om att Livsmedelsverket tillförs 10 miljoner kronor (yrkande 14 delvis).

Enligt motion Fi43 (m) skall anslaget till ersättning för rovdjursskador på ren eller tamboskap innebära full ersättning per djur och ersättning skall utgå oavsett hur många de skadade djuren är.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 20 vill utskottet anföra följande. Sedan 1997 kan svenska kommuner ansöka om bidrag till s.k. lokala investeringsprogram. Totalt har drygt 6,5 miljarder kronor beräknats för investeringsstöd fram till och med år 2003. Hittills har 144 kommuner och två kommunalförbund beviljats sammanlagt 5,9 miljarder kronor i bidrag. Företag, enskilda och organisationer kan också få del av pengarna om kommunen inkluderar deras projekt i sitt investeringsprogram. Kommuner får i princip inte ge stöd till enskilda personer om det inte finns särskilt rättsligt stöd för detta. När det gäller näringslivet kan kommuner och landsting genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet, men inte lämna stöd till enskilda näringsidkare om det inte finns synnerliga skäl, jfr 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (1991:900). När de lokala investeringsprogrammen infördes stiftades därför en särskild lag för att möjliggöra för kommunerna att ge stöd till enskilda i samband med åtgärder i lokala investeringsprogram (1993:1323). Som regeringen framhåller skall det nya klimatinvesteringsstödet, som införs under år 2002, liksom de lokala investeringsprogrammen utgå ifrån det kommunala perspektivet och bör i första hand ges till samlade program med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser (se bl.a. prop. 2001/02:1 utg.omr. 18, bet. 2001/02:BoU1, rskr. 2001/02:67). Utskottet anser i likhet med regeringen att kommuner bör kunna fördela bidrag till enskilda, företag och andra aktörer på samma sätt som för de lokala investeringsprogrammen. Därmed bör en ny lag införas som ger en kommun rätt att lämna ekonomiskt och annat stöd till enskilda också på grund av statligt bidrag till klimatinvesteringsprogram. Därmed avstyrker utskottet motionerna Fi42 (m) yrkande 2 och Fi39 (fp) yrkande 8.

Som framgår av propositionen finns en felaktighet i pris- och löneomräkningen för anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader. Anslaget behöver därför korrigeras och därmed ökas med 638 000 kr. Som regeringen redovisar fick anslaget

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning år 2002 en förstärkning på 80 000 000 kr, vilket innebär att större åtaganden om ekonomiska förpliktelser behöver kunna göras. Regeringen bör därför få ett ökat bemyndigande att under år 2002 fatta beslut som medför utgifter för åren 2003–2007. Bemyndigandet bör höjas med 80 000 000 kr till 360 000 000 kr. Hela ökningen fördelas på perioden 2003–2005. Ett projekt för myggbekämpning i nedre Dalälven har inletts under år 2001. Som redovisas i propositionen bidrog staten under detta år med 4 000 000 kr. Innevarande år avsågs kostnaderna finansieras av kommunala medel och med EU-medel. Eftersom denna ansökan om EU-medel nu har avslagits anser utskottet i likhet med regeringen att staten och kommunerna bör dela på kostnaderna så att projektet kan slutföras. Anslaget bör därför ökas med 2 000 000 kr. Finansiering sker genom att utgifterna inom ett annat utgiftsområde minskas.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 23 vill utskottet anföra följande. Beträffande ramanslaget 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande finns i statsbudgeten för innevarande år för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 603 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 8 200 000 kr. Enligt regeringen är det nuvarande bemyndigandet fullt utnyttjat och nya projekt kan därför inte påbörjas. För att verksamheten skall kunna planeras och genomföras på ett rationellt sätt är det nödvändigt att beslut fattas om fleråriga projekt inom området djurskyddsfrämjande åtgärder. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att bemyndigandet att ingå ekonomiska förpliktelser bör ökas med 3 900 000 kr och sträckas ut ett år i tiden. För att kunna tillgodose EU:s krav på kontrollprogram för BSE (galna ko-sjukan) hos nötdjur och fr.o.m. den 1 januari 2002 förekomsten av scrapie hos får och getter, behöver ytterligare medel anvisas för den svenska finansieringen. Anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar bör därför, som regeringen föreslår, ökas med 3 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet minskas.

Under anslaget 42:6 Ersättningar för viltskador m.m. anvisas medel avseende bl.a. ersättning för viltskador. Som regeringen föreslår bör anslaget ökas med 3 500 000 kr. Härigenom möjliggörs att samma ersättningsnivåer som beslutats för år 2002 vad avser järv skall kunna tillämpas även för lo vid ersättning för rovdjur. När det gäller de i motion Fi43 (m) framförda synpunkterna beträffande ersättningsmöjligheterna för viltskador erinrar utskottet om riksdagens behandling våren 2001 av regeringens proposition om en sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Riksdagen godtog i huvudsak vad regeringen anförde om att ett författningsreglerat ersättningssystem för skador på rennäringsdjur skulle införas. Med anledning av riksdagens beslut har regeringen utfärdat viltskadeförordningen (2001:724). Riksdagen godtog även vad regeringen anförde om att i huvudsak bibehålla nuvarande regler i fråga om bidrag och

ersättningar för andra skador av vilt än på ren. Vid sin behandling av propositionen våren 2001 utgick utskottet från att utgångspunkten för regeringens anslagsberäkning när det gäller ersättning för viltskador skulle vara de faktiska förhållandena i fråga om belastningen på anslaget. Utskottet, vars uppfattning kvarstår, förutsätter att regeringen i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering. Det anförda, som även ligger i linje med de synpunkter som redovisas i motion Fi43 (m), bör ges regeringen till känna.

För att möta de senaste årens ökande intresse och engagemang i djurskyddsfrågor från såväl enskilda människor som organisationer och för att utreda hur djurskyddet skall organiseras i Sverige tillsatte regeringen den 19 april 2000 utredningen Hur djurskyddet skall vara organiserat (dir. 2000:31). Uppdraget redovisades den 30 november 2000 i betänkandet Ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108). Regeringen har tidigare aviserat en proposition om inrättande av en särskild djurskyddsmyndighet så snart remissbehandlingen av betänkandets förslag är avslutad. Härigenom skall djurskyddet förstärkas och ytterligare fokus kunna läggas på djurskydds- och djurhälsofrågor. I 2001 års ekonomiska vårproposition beräknades ett medelsbehov om 13 miljoner kronor för år 2001 och 20 miljoner kronor vardera för åren 2002 och 2003. Utskottet anslöt sig därvid till regeringens bedömning när det gällde tillkommande medelsbehov för en ny myndighetsorganisation för djurskyddet (yttr. 2000/01:MJU1y). I samband med riksdagens behandling av statsbudgeten för år 2002 vidhöll utskottet sitt ställningstagande och tillstyrkte regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten. Som framgår av propositionen avser regeringen att under år 2002 lägga fram en proposition med förslag om att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att förstärka djurskyddet. För att finansiera eventuella kostnader för en omlokalisering av verksamhet vid inrättandet av myndigheten anser utskottet i likhet med regeringen att anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten behöver ökas med 15 000 000 kr. Därmed avstyrker utskottet motionerna Fi42 (m) yrkande 18 i berörd del, Fi38 (c) yrkandena 7 och 8 i berörda delar samt Fi39 (fp) yrkande 14 i berörd del.

Som regeringen anför bör Jordbruksverket tillföras ytterligare medel för att förbättra verkets och länsstyrelsernas administrativa rutiner samt för fjärranalyser och återkravsarbete. Trots tidigare resursförstärkningar och omprioriteringar vid länsstyrelserna och Jordbruksverket har de svenska åtagandena i arbetet med återkrav av bl.a. miljöersättningar inte kunnat slutföras under 2001. Åtaganden inom miljö- och landsbygdsprogrammet har också försenats och det finns en risk att återkravshanteringen under år 2002 kommer att efter sättas om inte ytterligare resurser tillförs verksamheten. Som redovisas i propositionen har det i samband med genomförandet av strukturfondsprogrammen i Sverige framkommit att vissa typer av projektanordnare, t.ex. ideella föreningar och lokala kooperativ, har haft svårigheter med att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet. Regeringen beslutade

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

därför i december 2000 om en försöksverksamhet med förskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under år 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen. Mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten under år 2001 med förskottsutbetalningar anser regeringen det angeläget att möjligheten till förskottsutbetalningar kvarstår. Utskottet delar denna uppfattning. Förskottsutbetalningar bör därför få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. I villkoren bör ingå en beloppsgräns för förskottsutbetalningar och krav på prövning av projektens ekonomiska bärkraft. Sammanfattningsvis bör således förskottsutbetalningar av medel från ramanslagen 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur få göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper. Under anslaget 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. anvisas medel främst för Sveriges medlemskap i Food and Agriculture Organization (FAO). Som regeringen anför har kostnaderna för medlemskapet ökat väsentligt varför ytterligare medel behöver tillföras anslaget. Finansieringen sker genom att anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet minskas med 4 500 000 kr. Som redovisats ovan minskas detta anslag med ytterligare 3 000 000 kr för att finansiera ökningen av anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar. Därmed avstyrker utskottet motion Fi38 (c) yrkande 8 i berörd del. Utskottet är inte heller berett att i detta sammanhang förorda någon riksdagens åtgärd med anledning av de i motionerna Fi38 (c) yrkande 7 i berörd del och Fi39 (fp) yrkande 14 i berörd del framförda kraven beträffande Livsmedelsverkets resurser. För att finansiera ökade utgifter inom utgiftsområde 23 och andra utgiftsområden bör anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 115 000 000 kr. Som anføres i propositionen påverkar minskningen inte genomförandet av miljö- och landsbygdsprogrammet som löper under perioden 2000–2006, eftersom anslagssparande från den tidigare programperioden finns att tillgå.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 23.

Stockholm den 16 maj 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Sinikka Bohlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Maria Wetterstrand (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Willy Söderdahl (v) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Avvikande meningar

1. Tilläggsbudget för budgetåret 2002, m.m.

Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m) och Lars Lindblad (m) anför:

Kommuners rätt att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram

Vi anser att regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram bör avslås av riksdagen. Man bör ej urholka kommunallagens princip om att kommuner inte skall ge stöd till enskilda.

Djurskyddsmyndighet

Regeringens förslag att höja anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten med 15 000 000 kr bör avslås. Enligt vår mening förbättras inte djurskyddet av att nya administrativa enheter skapas. Det är själva tillsynen och kontrollen som behöver bli bättre.

2. Tilläggsbudget för budgetåret 2002, m.m.

Eskil Erlandsson (c) anför:

Djurskyddsmyndighet

Riksdagen bör avslå regeringens förslag beträffande anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten. Centerpartiet anser att djurskyddstillsynen inte blir bättre av att man inrättar en egen myndighet utanför Jordbruksverket. Det är den lokala djurskyddstillsynen som behöver utvecklas. Vidare bör regeringen återkomma på tilläggsbudget med en ytterligare minskning av anslaget med 13 000 000 kr.

Statens livsmedelsverk

Centerpartiet anser att regeringen bör återkomma på tilläggsbudget med en ökning av anslaget 43:12 Statens livsmedelsverk med 20 500 000 kr. Sistnämnda anslagsökning gör att Livsmedelsverket inte behöver vidta de drastiska personalminskningar som blir följderna av att regeringen avslagit verkets ansökan om ett extra anslag på 20 miljoner kronor.

Åtgärder inom livsmedelsområdet

Regeringens förslag att minska ifrågavarande anslag med 7 500 000 kr bör avslås. Centerpartiet motsätter sig denna neddragning. Det är ett stort resurslöseri att först anslå projektmedel och sedan dra tillbaka dem på tilläggsbudget. Vidare är anslagen till projekt och tillsyn inom livsmedelsområdet enligt Centerpartiet redan för smått tilltagna.

3. Tilläggsbudget för budgetåret 2002, m.m

Harald Nordlund (fp) anför:

Kommuners rätt att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram

Jag anser att riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om rätt för kommuner att ge stöd till åtgärder i vissa investeringsprogram. Olika studier har visat att dessa program inte fungerar särskilt bra i praktiken. Anslaget för klimatinvesteringsprogram är för diffust och kan anses utgöra förtäckta byggsubventioner.

Djurskyddsmyndighet

Riksdagen bör avslå regeringens förslag när det gäller anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten. Regeringens förslag om en ny djurskyddsmyndighet innebär att de livsmedelsproducerande djuren alltså kommer att falla under Jordbruksverkets ansvar. Enligt Folkpartiets mening skall de livsmedelsproducerande djuren omfattas av en ny livsmedelssäkerhetsmyndighet som en del av livsmedelskedjan. Ett helt nytt system för livsmedelssäkerhet bör införas, samordnat inom EU.

Statens livsmedelsverk

Regeringen bör återkomma i ny tilläggsbudget med förslag om att Livsmedelsverket tillförs 10 miljoner kronor. Livsmedelsverket är i akut behov av resurser för att kunna fullfölja sitt arbete med kostråd och livsmedelskontroll.

BILAGA 12

Näringsutskottets protokollsutdrag

2001/02:29.6

NÄRINGSUTSKOTTET

Utdrag ur
PROTOKOLL   **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2001/02:29**

DATUM   2002-05-14
 TID   11.00 – 12.50

---

§ 6   Ev. yttrande till finansutskottet

Behandlas fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2001/02:100 (2002 års ekonomiska vårproposition), såvitt avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 jämte motioner.

Utskottet beslutar att inte avge yttrande. I stället beslutar utskottet att genom protokollsutdrag meddela finansutskottet

att s-, v-, kd-, c- och mp-ledamöterna tillstyrker propositionen i aktuell del,

att m-ledamöterna tillstyrker motion 2001/02:Fi42 yrkande 18 såvitt gäller förslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv och i övriga delar propositionen i aktuell del,

att fp-ledamöterna tillstyrker motion 2001/02:Fi39 yrkande 14 såvitt gäller förslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv och i övriga delar propositionen i aktuell del.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Vid protokollet   Jessica Persson

Justerat   Per Westerberg

Rätt utdraget
 Intygar

Jessica Persson

Exp. till FiU 2002-05-15

RIKSDAGENS
NÄRINGSUTSKOTT
Anna Ekwing

2002-05-08

TILLÄGGSBUDGET

Finansutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) såvitt gäller förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för år 2002 jämte motioner i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde.

I denna promemoria behandlas förslag i propositionen inom utgiftsområdena 19 Regional utjämning och utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv.

Två motioner har väckts som berör näringsutskottets beredningsområde under utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Propositionen

I statsbudgeten finns för innevarande år ett ramanslag på 1 miljard kronor för anslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2002–2006*. Regeringen föreslår att förskottsutbetalningar av medel från anslaget får göras till beslutande projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper.

I samband med genomförandet av stukturfondsprogrammen har det framkommit att vissa typer av projektsamordnare har haft svårigheter med att starta och driva verksamheten på grund av svag likviditet. Regeringen beslutade därför i december 2000 om en försöksverksamhet med förskottsutbetalningar av medel från olika strukturfonder för projekt beslutade under 2001 inom målprogrammen samt gemenskapsinitiativen.

Regeringen anser det vara angeläget att möjligheten till förskottsutbetalningar kvarstår mot bakgrund av erfarenheterna av programmens genomförande och försöksverksamheten med förskottsutbetalningar under 2001.

Utgiftsområde 21 Energi

Propositionen

I statsbudgeten finns för anslaget 35:4 *Åtgärder för effektivare energianvändning* ett ramanslag på 115 miljoner kronor, varav 12,7 miljoner har avsatts för information, utbildning m.m. och 55,5 miljoner för kommunal energirådgivning. Regeringen föreslår att ytterligare 5 miljoner av anslaget bör få användas för information, utbildning m.m. och att 5 miljoner kronor mindre skall användas för kommunal energirådgivning.

Bakgrunden till förslaget är att stödet från EU:s energieffektiviseringsprogram, Save II, till de lokala och regionala energirådgivningskontoren är under avveckling. I

RIKSDAGENS
NÄRINGSUTSKOTT
Anna Ekwing

2002-05-08

proposition 2001/02:143 om samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning föreslås en ökad satsning på lokal och regional energirådgivning från och med år 2003. För att säkerställa kontinuiteten i de regionala energikontorens verksamhet behöver under innevarande år möjligheten finnas att med ökade medel stödja verksamheten. Genom att låta ytterligare 5 miljoner kronor få användas för ändamålet och att motsvarande andel mindre resurser får användas för kommunal energirådgivning innebär detta att endast en mindre avvikelse behöver göras i förhållande till den ursprungliga inriktningen av åtgärderna enligt 1997 års energipolitiska proposition.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 35:9 *Skydd för småskalig elproduktion* på 210 miljoner kronor ökas med 75 miljoner kronor. Ökningen finansieras genom att anslaget 35:2 *Bidrag för att minska elanvändning* minskas med motsvarande summa.

Det föreslagna tillskottet av medel till anslaget bedömer regeringen behövas för att klara de utbetalningar som sker under första kvartalet 2003. I januari 2003 avses ett nytt system med handel av elcertifikat träda i kraft som bl.a. ersätter nuvarande stöd till småskalig elproduktion. Innan systemet träder i kraft anser regeringen det vara viktigt att de elproduktionsanläggningar som nu är berättigade till bidrag ges rimliga övergångsregler. Därmed undviks att osäkerhet skapas i samband med övergången till ett nytt stödssystem.

Motionen

I motion 2001/02:Fi42 yrkar Moderata samlingspartiet avslag på regeringens förslag att öka anslaget för 35:9 *Skydd för småskalig elproduktion* med 75 miljoner kronor med hänvisning till att det elcertifikatsystem som planeras starta den 1 januari 2003 under övergångsperioden skulle ge dubbla stödssystem. Motionärerna anger även prisutvecklingen på elmarknaden som ett skäl till att avslå förslaget i propositionen.

Kommentar

Enligt uppgifter från Näringsdepartementet har elproduktionen i anläggningarna för småskalig elproduktion ökat under innevarande år, både från vattenkraftsanläggningar och genom ett ökat antal vindkraftsanläggningar. Detta har lett till att det budgeterade anslaget för bidraget inte räcker för de utbetalningar som skall utbetalas under första kvartalet 2003 baserat på beslut under innevarande år. Det finns enligt uppgift ingen risk för dubbla stödssystem.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Propositionen

I statsbudgeten finns för anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.* ett ramanslag på 25 miljoner kronor. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 20 miljoner kronor för att finansiera ökningen av utgifterna inom ett annat utgiftsområde.

Motionerna

I motion 2001/02:Fi42 (m) yrkas på att hela anslaget 38:20 *Kostnader för*

RIKSDAGENS
NÄRINGSUTSKOTT
Anna Ekwing

2002-05-08

omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. skall tas bort då eventuella omstruktureringar av statligt ägda företag skall bekostas av företagen själva. Den i propositionen föreslagna sänkningen av anslaget anses inte vara tillräcklig.

I motion 2001/02:Fi39 (yrkande 14) avvisar Folkpartiet regeringens förslag att öka anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten med 15 miljoner kronor. Istället föreslås bland annat en ökning på 5 miljoner kronor för anslaget 40:5 *Åtgärder på konsumentområdet* för att stärka konsumentpolitiken på livsmedelsområdet.

Vid föregående års behandling av tilläggsbudgeten beslutade näringsutskottet att inte avge yttrande, utan att genom protokollsutdrag meddela finansutskottet vilka partier som tillstyrkte propositionen och vilka som tillstyrkte motionerna.

BILAGA 13Arbetsmarknadsutskottets yttrande
2001/02:AU5yTilläggsbudget för 2002 –
utgiftsområdena 13 och 14

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 och motioner som kan komma att väckas i de delar som berör arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Utskottet yttrar sig i det följande över *dels* propositionens avsnitt 7 i de delar som avser utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv, *dels* motionerna Fi38 yrkande 7 i denna del (c), Fi39 yrkande 5 (fp), Fi42 yrkande 18 i denna del (m) och Fi44 yrkandena 2 och 6 i denna del (kd).

1 Inledning

Regeringen föreslår att riksdagen, i fråga om tilläggsbudgeten för budgetåret 2002, godkänner ändrade ramar för utgiftsområdena 13 och 14 samt godkänner ändrade anslag i enlighet med nedanstående tabell (regeringens förslag punkt 27 delvis). Dessa förslag tas upp i yttrandet liksom förslag om godkännande av att från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda ramanslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 får göras förskottsutbetalningar i de fall som regeringen förordar (regeringens förslag 11).

Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Tusental kronor

Utgiftsområde/anslag	Belopp enligt statsbudgeten	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagsnivå
13 Arbetsmarknad	58 915 236	266 000	59 181 236
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 139 492	-704 000	6 435 492
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	388 000	970 000	1 358 000
14 Arbetsliv	1 047 542	4 500	1 052 042
23:1 Arbetsmiljöverket	566 611	-5 150	561 461
23:2 Arbetslivsinstitutet	310 085	9 150	319 235
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering p.g.a. sexuell läggning	4 394	500	4 894

2 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik som innefattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning, särskilda insatser för arbetshandikappade samt lönegarantiersättning. Vidare ingår bl.a. bidrag till Samhall AB samt förvaltningskostnader för Arbetsmarknadsverket (AMV), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (Ifau) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.

2.1 Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Propositionen

Regeringen avser att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen år 2002 under förutsättning att det statsfinansiella läget medger detta.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 25 april 2002 att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen skall höjas den 1 juli 2002. Det s.k. golvet höjs med 50 kr till 320 kr medan det s.k. taket höjs med 50 kr till 730 kr under de 100 första ersättningsdagarna. Taket för ersättning från den 101:a ersättningsdagen höjs med 100 kr till 680 kr. Ersättningsnivåerna i aktivitetsstödet är desamma som i arbetslöshetsförsäkringen.

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.*Motion*

Centerpartiet anser i motion Fi38 yrkande 7 i denna del att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en minskning av anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd med 1 500 miljoner kronor. Centerpartiet förordar att det anslagsutrymme som enligt regeringen skall användas för att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen i stället används till att förbättra budgetsaldot och betala av på statsskulden.

Utskottets ställningstagande

Som framgått angav regeringen i vårpropositionen (prop. 2001/02:100) att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen skulle höjas under förutsättning att det statsfinansiella läget medger detta. Före ett ställningstagande till frågan om höjd ersättning ville dock regeringen enligt vårpropositionen avvakta en pågående uppföljning av ändringarna i ersättningsreglerna från den 5 februari 2001. Det bör påpekas att det enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring är regeringen som beslutar om såväl högsta som lägsta dagpenningbelopp.

Den nyssnämnda uppföljningen, som gjorts av AMS, är nu slutförd (skrivelse 2002-04-23 till Näringsdepartementet). I starkt sammandrag drar styrelsen slutsatsen att regelförändringarna har lett till ökad yrkesmässig rörlighet, till ett starkare fokus på geografisk rörlighet, till att arbetsförmedlingen oftare ifrågasätter rätten till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen samt att fler arbetslösa sökande uppger att de i sina kontakter med arbetsförmedlingen upprättat en handlingsplan i syfte att finna arbete på den reguljära arbetsmarknaden. AMS betonar i uppföljningen att stora informationsinsatser har gjorts för att inom verket föra ut en gemensam policy i hela landet när det gäller tillämpning av det nya regelverket.

AMS uppföljning tyder enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning på att de regelförändringar som nu varit i kraft drygt 14 månader haft avsedd effekt. Det är dock enligt utskottet viktigt att det görs ytterligare uppföljningar och utvärderingar av regeländringarna. Utskottet ser positivt på att AMS-rapporten gjort det möjligt att dra slutsatsen att det finns ett ekonomiskt utrymme för att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen för alla och att höjningen kan ske inom befintliga anslagsramar.

De förestående höjningarna av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen stärker enligt utskottets uppfattning försäkringens legitimitet. De ekonomiska förutsättningarna förbättras för samtliga arbetslösa som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Höjningen av ersättningstaket innebär att fler arbetslösa än i dag kommer att få ut arbetslöshetsersättning motsvarande 80 % av inkomsten. Likaså höjs ersättningen för långtidsarbetslösa och andra som haft mer än 100 ersättningsdagar. I och med att det s.k. golvet i försäkringen också höjs får även de personer som uppbär lägsta ersättning i försäkringen en viktig förstärkning av sin ekonomi.

Med det anförda anser arbetsmarknadsutskottet att finansutskottet bör avstyrka motion Fi38 yrkande 7 i denna del (c).

2.2 Anslagen 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade respektive 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Propositionen

Anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning ökas med 970 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade minskas med 704 miljoner kronor samt genom överföring från anslag inom andra utgiftsområden.

Motioner

Moderaterna avvisar enligt motion Fi42 yrkande 18 i denna del regeringens förslag om att minska anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade med 704 miljoner kronor för att finansiera en höjning av anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning. Partiet tillstyrker dock regeringens förslag om att minska anslag inom andra utgiftsområden med 266 miljoner kronor för att finansiera en ökning av anslaget 22:11. *Moderaterna* anser inte att ytterligare medelstillskott för närvarande behövs på anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.

Kristdemokraterna tillstyrker i motion Fi44 yrkandena 2 och 6 i denna del förslaget i vårpropositionen om att öka anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning med 970 miljoner kronor. Regeringens förslag till finansiering av anslagsökningen tillstyrks däremot endast delvis.

Det är enligt *Kristdemokraterna* rimligt med en viss minskning av anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade eftersom anslagssparandet förra året uppgick till närmare 648 miljoner kronor. Den av regeringen föreslagna neddragningen av anslaget 22:4 med 704 miljoner kronor är dock allför stor och partiet vill tillföra anslaget 75,4 miljoner kronor mer än regeringens förslag.

Folkpartiet avvisar i motion Fi39 yrkande 5 regeringens förslag om att minska anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade för att finansiera en höjning av anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning. Regeringen bör i en ny tilläggsbudget lämna förslag till annan finansiering av en ökning av anslaget 22:11.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av vårpropositionen har antalet konkurser under föregående år varit större än förväntat. Detta har lett till ökade utbetalningar av lönegarantiersättning under årets första månader. Av den statistik över konkurser under första kvartalet 2002 som publicerades av Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) den 8 maj 2002 framgår att antalet anställda i företag i konkurs

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

var betydligt större under första kvartalet i år jämfört med motsvarande period förra året. Ökningen uppgick till 44 % jämfört med samma period i fjol.

Arbetsmarknadsutskottet instämmer mot denna bakgrund i regeringens uppfattning att ytterligare medel behöver tillföras anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning. Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag att anslagshöjningen skall finansieras bl.a. genom en minskning av anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.

På det sistnämnda anslaget finns för närvarande ett betydande anslagssparande från föregående budgetår. Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att besluta att detta får tas i anspråk av AMS. Det finns därmed enligt regeringen inte någon risk för att medelsbrist skall uppstå på anslaget 22:4. Inte heller föreligger enligt regeringen någon risk för att verksamhetsmålet rörande sysselsättning för arbetshandikappade äventyras till följd av en tillfällig anslagsminskning.

Enligt AMS:s första kvartalsrapport 2002 för Arbetsmarknadsverket har det nämnda verksamhetsmålet mer än väl uppfyllts under första kvartalet 2002. Målet är att i genomsnitt minst 59 000 arbetshandikappade personer per månad skall ha lämplig sysselsättning under 2002 för beloppet som tilldelas under anslaget 22:4. Enligt AMS ökar antalet personer i särskilda program för arbetshandikappade, och första kvartalet 2002 var i genomsnitt 59 035 personer sysselsatta i sådana program. Motsvarande verksamhetsmål budgetåret 2001 var 57 000 personer. Enligt årsredovisningen uppnåddes målet.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt att höja sysselsättningsnivån för dem som är arbetshandikappade. Det är en fråga som utskottet tagit upp i en rad sammanhang, senast i betänkande 2001/02:AU4. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet positivt att det verksamhetsmål rörande sysselsättning för arbetshandikappade som har slagits fast för 2002 ger uttryck för en höjd ambitionsnivå. Utskottet noterar att regeringen enligt vårpropositionen kommer att följa utvecklingen och vid behov återkomma till riksdagen i frågan.

Två kommittéer har nyligen tillsatts av regeringen med uppgift att behandla en rad frågor om arbetsmarknaden för arbetshandikappade. Den ena kommittén har till uppgift att behandla styrningen och inriktningen av Samhalls verksamhet (dir. 2002:34) medan den andra skall analysera de arbetsmarknadspolitiska programmen för personer med nedsatt arbetsförmåga (dir. 2002:22). De båda kommittéerna har tillsatts efter uttalanden av arbetsmarknadsutskottet i budgetbetänkandet hösten 2000 (bet. 2000/01:AU1).

Arbetsmarknadsutskottet biträder regeringens förslag om att öka anslaget 22:11 och tillfälligt minska anslaget 22:4 och föreslår att finansutskottet tillstyrker detta. Därmed föreslås också att finansutskottet avstyrker motionerna Fi39 yrkande 5 (fp), Fi42 yrkande 18 i denna del (m) och Fi44 yrkandena 2 och 6 i denna del (kd).

2.3 Anslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Propositionen

Förskottsutbetalningar av medel från ramanslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 får göras till beslutade projekt som drivs av ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser eller lokala utvecklingsgrupper.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsutskottet ser positivt på regeringens förslag om att det skall vara möjligt att göra förskottsutbetalningar till ideella föreningar, lokala kooperativ (ekonomiska föreningar), allmännyttiga stiftelser och lokala utvecklingsgrupper. Utskottet, som kan konstatera att det inte har väckts några motioner med anledning av regeringens förslag om förskottsutbetalningar av medel från anslaget 22:6, biträder propositionens yrkande 11 och föreslår att finansutskottet tillstyrker detta.

3 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Arbetslivspolitik och Jämställdhetspolitik.

Inom utgiftsområde 14 är det endast politikområdet Arbetslivspolitik som berörs av förslagen i tilläggsbudgeten. Detta område innefattar verksamhetsområdena arbetsmiljö, kunskap och kompetens, arbetsrätt, icke-diskriminering samt medling och lönebildning. Till området hör bl.a. myndigheterna Arbetsmiljöverket, Arbetslivsinstitutet, Arbetsdomstolen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och Medlingsinstitutet samt verksamhet som avser Internationella arbetsorganisationen (ILO).

3.1 Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet

Propositionen

Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet ökas med 9,15 miljoner kronor. Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket minskas med totalt 5,15 miljoner kronor, varav 4,65 miljoner kronor avser ett tillfälligt medelstillskott till Arbetslivsinstitutet för att täcka ökade kostnader under 2002 i samband med att delar av forskningsprogrammen flyttas till högskolan. Institutets anslag behöver också tillföras ytterligare 4,5 miljoner kronor för att förstärka institutets program Belastningsskadecentrum (BSC). Medelstillskottet behövs i avvaktan på ett avgörande om centrumets framtida lokalisering och finansiering.

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

Arbetsmiljöverkets anslag minskas förutom för att finansiera flytten av Arbetslivsinstitutets forskningsprogram också för att finansiera en ökning av anslaget 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (se nedan).

Utskottets ställningstagande

När det gäller Arbetslivsinstitutets verksamhet och arbetslivsforskningen betonade arbetsmarknadsutskottet i betänkande 2001/02:AU1 att det är väsentligt att det finns en forskning av hög kvalitet som kan granska hela arbetslivet. För detta krävs bl.a. en väl fungerande organisation som kan stödja och vara pådrivande i utvecklingsarbetet och i kunskapsspridningen. Det är viktigt att arbetet med att få till stånd en effektiv organisation kan fullföljas.

Arbetsmarknadsutskottet noterar att det inte har väckts några motioner rörande regeringens förslag om medelstillskott till anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet respektive finansiering av tillskottet genom nedskärning av anslaget 23:1. Arbetsmarknadsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i aktuella delar.

3.2 Anslaget 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)*Propositionen*

Anslaget 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) ökas med 0,5 miljoner kronor för att ge bättre möjligheter att genomföra informationsinsatser på andra sätt än genom myndighetens webbplats. Anslagsökningen finansieras genom motsvarande minskning av anslaget 22:1 Arbetsmiljöverket.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsutskottet, som konstaterar att inga motioner har väckts i fråga om ökning av anslaget 23:7 respektive motsvarande minskning av anslaget 22:1, biträder regeringens förslag i aktuell del och föreslår att finansutskottet tillstyrker detta.

Stockholm den 16 maj 2002

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Hans Andersson (v), Margareta Andersson (c), Björn Kaaling (s), Kent Olsson (m), Laila Bjurling (s), Patrik Norinder (m), Sonja Fransson (s), Kristina Zakrisson (s), Camilla Sköld Jansson (v), Maria Larsson (kd), Henrik Westman (m), Barbro Feltzing (mp), Elver Jonsson (fp), Anders Karlsson (s), Anna Kinberg (m) och Rosita Runegrund (kd).

Avvikande meningar

1. Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

av Margareta Andersson (c) som anför följande.

Efter att regeringen avlämnade 2002 års ekonomiska vårproposition till riksdagen har den beslutat att höja såväl golv som tak i arbetslöshetsförsäkringen från den 1 juli i år. Dessa höjningar beräknas kosta 1,5 miljarder kronor för innevarande år och 3 miljarder kronor för 2003 och 2004. Enligt regeringen kan höjningen finansieras inom ramen för det befintliga anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Från Centerpartiets sida har vi inga principiella invändningar mot att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen. Däremot är vi principiellt motståndare till att staten tar på sig utgiftsökningar och finansierar dessa med lånade medel. För att föra en ansvarsfull och långsiktig ekonomisk politik och inte tvinga fram drastiska besparingar efter valet anser vi att tak och golv i arbetslöshetsförsäkringen bör vara oförändrade.

De medel som regeringen avser använda för att höja ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen bör enligt vår uppfattning i stället gå till att förbättra budgetsaldot och till att göra avbetalningar på statsskulden. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ytterligare tilläggsbudget innefattande en minskning med 1,5 miljarder kronor på anslaget 22:2. Anslagsminskningen bör göras utan någon motsvarande utgiftsökning.

Finansutskottet bör enligt vårt förmenande tillstyrka vår motion Fi38 yrkande 7 i denna del.

2. Anslagen 22:4 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade respektive 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

av Kent Olsson (m), Patrik Norinder (m), Henrik Westman (m) och Anna Kinberg (m) som anför följande.

Vi avvisar regeringens förslag om att spara 704 miljoner kronor på anslaget till lönebidrag och annat stöd till arbetshandikappade. Det är enligt vår mening orättfärdigt att i första hand låta besparingarna gå ut över en av de mest utsatta grupperna i samhället. Vi förordar därför att anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade lämnas orört.

Vi är beredda att förstärka anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning med 266 miljoner kronor genom överföring från andra utgiftsområden i enlighet med regeringens förslag. Något ytterligare tillskott erfordras enligt vår mening inte i nuläget. Genom en omläggning av den ekonomiska politiken bör det vara möjligt att redan under innevarande år nedbringa antalet konkurser. En ny bedömning av anslagsutfallet får göras under hösten.

Enligt vår uppfattning bör finansutskottet tillstyrka motion Fi42 yrkande 18 i denna del.

3. Anslagen 22:4 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade respektive 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

av Maria Larsson (kd) och Rosita Runegrund (kd) som anför följande.

Vi anser i likhet med regeringen att anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning måste ökas på grund av ett ökat antal konkurser. Vi tillstyrker regeringens förslag att ökningen bör uppgå till 970 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslagsökningen finansieras genom att anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade minskas med 704 miljoner kronor. Vi anser att detta till viss del är rimligt eftersom anslagssparandet på anslaget 22:4 budgetåret 2001 uppgick till nära 648 miljoner kronor. Regeringens förslag i vårpropositionen innebär dock att medlen för åtgärder för arbetshandikappade minskar med 56,2 miljoner kronor netto. En sådan anslagsminskning finner vi oacceptabel. Vi anser att anslaget bör tillföras 75,4 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Förstärkningen skulle innebära ett välbehövligt resurstillskott på 19 miljoner kronor för insatser för arbetshandikappade.

Finansutskottet bör enligt vår uppfattning tillstyrka motion Fi44 yrkandena 2 och 6 i denna del.

4. Anslaget 22:4 Särskilda åtgärder för arbetshandikappade, m.m.

av Elver Jonsson (fp) som anför följande.

Från Folkpartiets sida motsätter vi oss den föreslagna neddragningen av anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade för att finansiera en ökning av anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning. Oavsett om konjunkturen är bra eller dålig så har de handikappade alltid en svår situation på arbetsmarknaden. De statliga insatserna för att stärka handikappades ställning är därför mycket viktiga och måste alltid prioriteras. Att få möjlighet att utföra ett efterfrågat arbete ökar livskvaliteten. Inget är så positivt – ekonomiskt och mänskligt – som möjligheten till ett eget arbete. Detta gäller särskilt för personer som är funktionshindrade och som har olika handikapp som hindrar eller begränsar dem i arbetet.

Vi folkpartister anser att regeringens plötsliga neddragning av anslaget till lönebidrag och andra insatser för arbetshandikappade är helt oacceptabel. Vi förordar att finansutskottet tillstyrker motion Fi39 yrkande 5 och att regeringen genom ett tillkännagivande uppmanas att återkomma med ett annat förslag till finansiering av ett medelstillskott till anslaget 22:11.

En annan fråga där det finns anledning att rikta kritik mot regeringens agerande gäller anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Kort tid efter att vårpropositionen avlämnades till riksdagen har rege-

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

ringen beslutat om höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Beslutet har stor inverkan på statsbudgeten för 2002 eftersom kostnaderna för höjningen beräknas uppgå till 1,5 miljarder kronor redan under innevarande budgetår. Det borde därmed ha tagits upp redan i vårpropositionen.

Särskilt yttrande

Behandlingen av arbetslöshetsförsäkringen i tilläggsbudgeten

Kent Olsson (m), Patrik Norinder (m), Maria Larsson (kd), Henrik Westman (m), Anna Kinberg (m) och Rosita Runegrund (kd) anför:

Vi är starkt kritiska mot regeringens tillvägagångssätt när det gäller hanteringen av anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Bara tio dagar efter att vårpropositionen avlämnades till riksdagen fattade regeringen beslut om höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Redan under innevarande budgetår beräknas kostnaderna för höjningen uppgå till 1 500 miljoner kronor. Vi menar att ett beslut av denna dignitet väsentligt påverkar förutsättningarna för statsbudgeten och att det därmed skulle ha framgått av vårpropositionen.

BILAGA 14

Bostadsutskottets yttrande
2001/02:BoU5y

Tilläggsbudget för år 2002 –
utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att bereda bl.a. bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (punkterna 4–27) jämte motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet behandlar i detta yttrande propositionens förslag till tilläggsbudget vad avser utgiftsområde 18 (punkterna 12–15 samt 27, delvis). Vidare tar bostadsutskottet ställning till förslagen i partimotionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkandena 5, 6 och 8 i denna del, 2001/02:Fi39 (fp) yrkandena 9–13 och 2001/02:Fi42 (m) yrkandena 9–15 och 18 i denna del samt motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkandena 3–5 och 6 i denna del.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen skall godkänna regeringens förslag om anslagsförändringar på tilläggsbudget för 2002 avseende utgiftsområde 18. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndiganden beträffande kreditgarantier i Statens Bostadskreditnämnds obeståndshantering, utökade investeringsbidrag till studentbostäder, förlängning av investeringsbidragen för nybyggnad av hyresbostäder samt åtgärder för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Motstående motionsförslag avstyrks.

Till yttrandet har fogats sju avvikande meningar.

Bostadsutskottets överväganden

Inledning

Regeringens förslag om tilläggsbudget för budgetåret 2002 innebär att statsbudgetens totala omfattning ökar med drygt 6 450 miljoner kronor i förhållande till den hösten 2001 beslutade budgeten. Även för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande innebär förslaget en ökning av det totala anslagsbeloppet. Ökningen, som uppgår till 170 miljoner kronor, medför att anslagen på utgiftsområdet sammanlagt kommer att uppgå till knappt 9 700 miljoner kronor. Anslagsökningen uppkommer genom att två nya anslagsposter föreslås. Det gäller dels anslaget 31:13 Statens bostadsnämnd på 10 miljoner kronor, dels anslaget 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag på 240 miljoner kronor. Samtidigt föreslås att anslaget 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet skall minskas med 80 miljoner kronor.

Utskottet tar i det följande ställning till förslagen i proposition och motioner i anslutning till respektive anslagspost.

Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18

31:5 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Statens bostadskreditnämnd (BKN) utfärdar kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar. Nämnden skall bedriva kreditgarantiverksamheten affärsmissigt inom regelsystemet. För att skapa en differentierad och riskrelaterad avgiftssättning beslutar BKN sedan februari 2002 om garantiavgiftens storlek. Som en ytterligare övergång till mer försäkringsmässiga bedömningar och värderingar i verksamheten föreslår regeringen att BKN skall få möjlighet att i obeståndshanteringen fördjupa den ursprungliga kreditgarantin så att en ny långgivare kan lämna ett lika stort bottenlån som den tidigare långgivaren.

Mot den redovisade bakgrunden begär regeringen att den skall bemyndigas att under 2002 till ett belopp om högst 500 miljoner kronor ställa ut kreditgarantier i obeståndshanteringen för detta ändamål.

Förslaget, som inte mött invändningar i motioner, tillstyrks av utskottet.

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Den snabba utbyggnaden av antalet utbildningsplatser vid universitet och högskolor har ökat efterfrågan på studentbostäder. Regeringen föreslår därför att det tillfälliga investeringsbidraget till byggande av studentbostäder skall utökas och förlängas. Investeringsbidrag bör enligt förslaget kunna lämnas för ny- och ombyggnadsprojekt som påbörjas före utgången av december 2003. Vidare skall gälla att projektet färdigställs inom ett och ett halvt år från påbör-

jandet. För verksamheten begär regeringen att den skall bemyndigas att under 2002, för det under utgiftsområde 18 uppförda ramanslaget 31:7 Investeringsbidrag för anordnade av bostäder för studenter, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 125 miljoner kronor under 2003.

Regeringens förslag avvisas i Moderata samlingspartiets partimotion 2001/02:Fi42 yrkande 10. Investeringsbidragen för byggande av bostäder bör i stället tas bort redan 2002. Redan beviljade bidrag skall dock betalas ut. Enligt motionen bör målsättningen vara att studentbostäder skall kunna byggas utan subventioner. För att detta skall bli möjligt måste bl.a. skatterna på byggande och boende sänkas, konkurrensen inom byggsektorn öka och planprocessen snabbas upp.

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller behovet av studentbostäder. Den kraftiga utbyggnaden av antalet studieplatser vid universitet och högskolor har lett till att efterfrågan på studentbostäder inte kan tillgodoses på ett stort antal studieorter. Det framstår mot den bakgrunden som en både nödvändig och lämplig åtgärd att förlänga och utöka bidragsgivningen på det sätt som regeringen föreslår. De hittillsvarande erfarenheterna av investeringsbidragen visar också att de har haft stor betydelse för att påskynda en ökning av antalet studentbostäder. Utskottet tillstyrker med hänvisning härtill regeringens förslag. Partimotion 2001/02:Fi42 (m) yrkande 10 avstyrks.

31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

Efterfrågan på bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet har enligt regeringen varit lägre än beräknat. Hittills har endast bidrag på omkring 18 miljoner kronor beviljats. Anslaget kan enligt förslaget i tilläggsbudgeten därför minskas med 80 miljoner kronor. Samtidigt aviserar regeringen att riktlinjerna för bidraget skall ses över i syfte att effektivisera stödformen.

Regeringens förslag till minskat anslag avvisas i Centerpartiets partimotion 2001/02:Fi38 yrkande 8 i denna del. Det sker med hänvisning till att någon besparing inte erfordras eftersom de förslag som den är avsedd att delvis finansiera inte bör genomföras. Det gäller förslagen beträffande investeringsbidragen till hyresbostäder samt omstruktureringen av de kommunala bostadsföretagen.

Utskottet har inte underlag för någon annan bedömning än regeringen när det gäller möjligheterna att göra den föreslagna besparingen på anslaget för bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet. Besparingen bör därför komma till stånd för att ge utrymme för en ökad satsning på byggande av studentbostäder och på omstruktureringen av kommunala bostadsföretag. Regeringens förslag tillstyrks och partimotion 2001/02:Fi38 (c) yrkande 8 i denna del avstyrks.

31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder

Riksdagen beslutade våren 2001 att införa ett investeringsbidrag för byggande av hyresbostäder. Avsikten var att lämna investeringsbidrag för byggande av hyresbostäder som uppgick till sammanlagt 2 500 miljoner kronor under fem år, varav 1 300 miljoner kronor för åren 2002–2004.

Enligt regeringen råder det bostadsbrist i 77 kommuner med tillsammans hälften av landets invånare. Det fortsatta låga bostadsbyggandet kan mot den bakgrunden bli en hämsko för den ekonomiska tillväxten. Bidragsgivningen bör enligt tidigare intentioner därför utsträckas i tiden. Möjligheten att erhålla bidrag bör enligt förslaget omfatta även kooperativ hyresrätt – detta mot bakgrund av att den kooperativa hyresrätten nu har permanentats som upplåtelseform.

Med hänvisning till det anförda föreslår regeringen att den skall bemyndigas att under 2002, för det under utgiftsområde 18 uppförda ramanslaget 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 500 miljoner kronor under perioden 2003–2006.

Regeringens förslag avvisas i partimotionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkande 5 och 2001/02:Fi42 (m) yrkande 9 samt motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkande 3. Det sker bl.a. med hänvisning till att kortsiktiga bidrag av denna typ inte bör förekomma. Gemensamt för motionerna är att de förordar andra åtgärder för att underlätta byggandet av hyresbostäder. Det gäller bl.a. sänkt skatt på byggande och boende, förändrad hyreslagstiftning och ökad konkurrens i byggsektorn.

Vägledande för införandet av investeringsbidragen för hyresbostäder var dels att uppnå ett tillräckligt byggande av bostäder med hyresrätt, dels behovet av att stimulera ett byggande som leder till rimliga boendekostnader. Den situation som i dag råder på bostadsmarknaden på många orter innebär att det finns ett fortsatt behov av att på olika sätt stimulera byggandet av hyresbostäder. Inte minst gäller detta bostäder med rimliga hyror. Att nu avbryta bidragsgivningen på det sätt som motionärerna föreslår skulle enligt utskottets mening inte bara leda till en ökad bostadsbrist utan också kunna hämma den ekonomiska tillväxten. Enligt utskottets mening bör därför bidragsgivningen utsträckas i tiden på det sätt som regeringen föreslår. Regeringens förslag tillstyrks. Motstående förslag i partimotionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkande 5 och 2001/02:Fi42 (m) yrkande 9 samt motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkande 3 avstyrks.

31:13 Statens bostadsnämnd samt

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Riksdagen har tidigare i vår beslutat (prop. 2001/02:58, bet. BoU4) om fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Beslutet innebär att en ny myndighet med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag skall inrättas från den 1 juli 2002.

Den befintliga Bostadsdelegationen skall avvecklas i samband med att den nya myndigheten inrättas. Vidare skall staten ges möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag i samverkan med aktuella kommuner för att utveckla eller avveckla bostäderna.

Med anledning av riksdagens tidigare beslut återkommer nu regeringen med förslag till de bemyndiganden m.m. som erfordras för att genomföra beslutet.

Sammanfattningsvis innebär regeringens förslag följande.

- Ett nytt ramanslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag på 240 miljoner kronor anvisas.
- Ett nytt ramanslag 31:13 Statens bostadsnämnd på 10 miljoner kronor anvisas.
- Regeringen bemyndigas att bilda ett eller flera bolag med uppgift att äga och förvalta eller avveckla bostadsföretag och fastigheter som övertas från kommuner. Den bemyndigas även att skjuta till aktiekapital m.m. med medel från anslaget.
- Regeringen bemyndigas att under 2002 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag till ett belopp om högst 3 000 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 % av det bokförda värdet på ett företags fastigheter när garantiavtalet träffas.
- Regeringen bemyndigas att under 2002 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp om högst 1 000 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 % av en fastighets marknadsvärde när garantiavtalet träffas.

Regeringen har tidigare preliminärt bedömt att den ekonomiska ram som den nya myndigheten inledningsvis kan komma att behöva motsvarar ca 3 miljarder kronor under en period t.o.m. 2004. Regeringen aviserar mot den bakgrunden sin avsikt att i den kommande budgetpropositionen återkomma i fråga om anslagets omfattning och finansiering utöver de 240 miljoner kronor som nu föreslås bli uppförda på det nya anslaget.

Regeringens förslag avvisas i fyra motioner.

Enligt Centerpartiets partimotion 2001/02:Fi38 är det i många kommuner nödvändigt med en omstrukturering och förnyelse av de kommunala bostadsbolagen. För att så skall bli fallet måste kommunerna tillåtas ta sitt ansvar för utformningen av bostadspolitiken utan inblandning från staten. Någon statlig myndighet som skall administrera denna omstrukturering, som till betydande del innebär att bostäder rivs, bör därför inte inrättas. I stället måste regelverket ändras och förutsättningarna i övrigt anpassas så att det blir möjligt att förvalta hyresbostäder. Vägledande för agerandet måste vara: "Småortsverige ska utvecklas inte rivas."

Med hänvisning till det anförda avvisas i motionen regeringens förslag såväl vad gäller de begärda bemyndigandena – yrkande 6 – som att föra upp två nya anslag på statsbudgeten – yrkande 8 i denna del.

Bostadsmarknaden präglas, enligt Folkpartiets partimotion 2001/02:Fi39, redan i dag av bristande konkurrens och alltför mycket statlig inblandning. Några ytterligare statliga insatser med den utformning och omfattning som regeringen föreslår bör därför inte komma i fråga. Ett ytterligare skäl för att avvisa förslagen är enligt motionen att staten inte bör ägna sig åt näringsverksamhet. Regeringens förslag till nya anslag på statsbudgeten bör därför avvisas – yrkandena 9 och 10. Inte heller bör regeringen ges det begärda bemyndigandena – yrkandena 11–13.

De kommunala bostadsföretagen har enligt Moderata samlingspartiets partimotion 2001/02:Fi42 byggts upp med hjälp av statliga medel utan att hänsyn har tagits till reellt behov och efterfrågan. Regeringens förslag innebär att denna havererade politik nu skall redas upp genom att regeringen ges bemyndigande att betala ut nya subventioner. Några sådana bemyndiganden bör enligt motionen inte ges – yrkandena 11–13. Därmed behöver inte heller någon ny nämnd inrättas för verksamheten, varför regeringens förslag avstyrks också på denna punkt – yrkandena 14 samt 18 i denna del.

Enligt motionen kan det inte helt uteslutas att staten skall ta ett ansvar för de problem som uppstått på grund av svårligen förutsedda förändringar i befolkningsunderlaget och tidigare bedrivna subventionspolitik. En tillfällig delegation bör därför inrättas för att fortsätta Bostadsdelegationens arbete – yrkande 15. Utgångspunkten för den tillfälliga delegationens arbete bör vara att stöd skall kunna utgå endast till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för sitt bostadsbolag, men ändå har kvarvarande problem. Omstruktureringar skall ske på marknadsmässig grund. När delegationens arbete är avslutat skall kommunen inte längre äga det kommunala bostadsföretaget. För att finansiera denna tillfälliga verksamhet bör 40 miljoner kronor anslås – yrkande 18 i denna del.

Behovet av statligt stöd till bostadsmarknaden i vissa kommuner med svag efterfrågan kan enligt motion 2001/02:Fi44 (kd) inte ifrågasättas. Däremot bör inte detta stöd ges den utformning som regeringen nu föreslår. Regeringens förslag till bemyndiganden bör därför avslås – yrkande 4. Som en följd finns inte heller något behov av att inrätta en ny myndighet eller att inrätta ett anslag med den utformning som regeringen föreslagit. Även vad gäller medelsanvisningen bör regeringens förslag avvisas – yrkande 6 i denna del.

I stället för det förslag som regeringen lägger fram bör ett stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan införas – yrkande 5. Stödet bör vara öppet för alla fastighetsägare i vissa särskilt utsatta kommuner och administreras av Boverket. För denna verksamhet bör inrättas ett särskilt anslag om 250 miljoner kronor benämnt Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med ett förslag med denna utformning.

Med anledning av vad som föreslagits i propositionen och i motionerna beträffande åtgärder för omstrukturering av kommunala bostadsföretag vill utskottet anföra följande.

Utskottet vill inledningsvis erinra om de principbeslut som riksdagen redan fattat när det gäller insatser för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Som framgår ovan har riksdagen på förslag av bostadsutskottet tidigare i vår ställt sig bakom ett principförslag från regeringen som avser fortsatta insatser för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Riksdagens ställningstagande innebär att en ny myndighet med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag skall inrättas. Det innebär vidare att staten skall få möjlighet att förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag i samverkan med berörda kommuner för att utveckla eller avveckla bostäderna. De förslag som nu läggs fram är sålunda endast ett sätt att fullfölja tidigare riksdagsbeslut. Regeringens förslag tillstyrks redan på denna grund.

Det finns ett väl dokumenterat och känt behov av att vidta åtgärder av olika slag och omfattning för att underlätta omstruktureringen av vissa kommunala bostadsföretag. Även flera av motionerna ger uttryck för denna uppfattning. Däremot finns det ingen enighet om vilka åtgärder som bör vidtas eller vilken omfattning de bör ha. Utskottet har tidigare uttalat att statens insatser måste anpassas till de behov och till de förutsättningar som föreligger i varje enskilt fall. Bostadsdelegationens hittillsvarande arbete har också visat på att detta är en framkomlig väg. Det framstår mot den bakgrunden som lämpligt att en ny myndighet, Statens bostadsnämnd, nu inrättas för att fullfölja den omstruktureringsprocess som redan inletts.

När det gäller hur arbetet skall bedrivas och vilka medel som skall anvisas för verksamheten är det naturligtvis viktigt att flera olika möjligheter står till förfogande. Inte minst är detta en förutsättning för den individuella anpassning av åtgärderna som utskottet uttalat sig för ovan. Utskottet kan mot den bakgrunden konstatera att regeringens förslag ger utrymme för att sätta in ett flertal olika åtgärder. Som framgår av förslaget kan det röra sig om allt från kreditgarantier och tillskott av aktiekapital till övertagande av fastigheter eller hela bostadsföretag. Förutsättningar för en anpassning till lokala behov och förhållanden torde därmed föreligga.

Utskottet tillstyrker med det nu anförda regeringens förslag i dess helhet vad avser åtgärder för omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Motstående förslag i partimotionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkandena 6 och 8 i denna del, 2001/02:Fi39 (fp) yrkandena 9–13 och 2001/02:Fi42 (m) yrkandena 11–15 och 18 i denna del samt motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkandena 4, 5 och 6 i denna del avstyrks.

Stockholm den 16 maj 2002

På bostadsutskottets vägnar

Knut Billing

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Bengt-Ola Rytting (s), Lilian Virgin (s), Owe Hellberg (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Sten Andersson (-), Carina Moberg (s), Anders Ygeman (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Sten Lundström (v), Annelie Enochson (kd), Carl-Erik Skårman (m), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Rigmor Stenmark (c), Yvonne Ångström (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Avvikande meningar

1. 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (m, -)

Knut Billing (m), Carl-Erik Skårman (m), Ewa Thalén Finné (m) och Sten Andersson (-) anför:

Det är vår bestämda uppfattning att alla bostäder bör kunna byggas utan statliga subventioner. Naturligtvis gäller detta också för studentbostäder. För att detta skall bli möjligt fordras emellertid en total omläggning av bostads- och skattepolitiken. Vi har också tidigare under detta riksmöte lagt fram en rad förslag med denna inriktning. Utgångspunkten för förslagen är att de syftar till att göra det billigare och enklare att bygga och förvalta bostäder. Sammanfattningsvis innebär detta att skatterna på byggande och boende måste sänkas, konkurrensen inom byggsektorn förbättras och planprocessens göras snabbare, effektivare och billigare.

Förutom dessa generella insatser bör åtgärder vidtas som mera direkt avser att öka tillgången på bostäder för studenter. Det kan bl.a. ske genom att det blir skattefritt att hyra ut en del av den egna stadigvarande bostaden. Dessutom bör en inventering av statens fastighetsbestånd genomföras för att undersöka vilka fastigheter som med enkla medel kan göras om till studentbostäder.

Mot den nu redovisade bakgrunden bör anslaget för bidrag till studentbostäder omedelbart avvecklas och bidragsgivningen upphöra. I enlighet med förslaget i Moderata samlingspartiets partimotion 2001/02:Fi42 yrkande 10 bör något bemyndigande till regeringen att bevilja nya bidrag därför inte lämnas. De projekt som redan erhållit beslut om bidrag bör emellertid få dessa utbetalade.

2. 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet (c)

Rigmor Stenmark (c) anför:

Förslaget om att minska anslaget till bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet läggs uppenbarligen fram enbart för att regeringen skall kunna göra tillfälliga satsningar på de kommunala bostadsföretag som i dag har problem. Jag menar att det är ett kortsiktigt agerande som inte bör vara vägledande för bostadspolitiken. Från Centerpartiets sida har vi därför motsatt oss att staten går in med nya anslag och nya medel till de kommunala bostadsföretagen. De problem som många av dessa bostadsföretag har måste lösas på annat sätt, genom en omläggning av bostadspolitiken. Mot den bakgrunden finns det ingen anledning att göra den besparing i stödet till ekologiskt byggande som regeringen föreslår. Det finns enligt min mening

tvärtom all anledning att på olika sätt medverka till att vi får ett byggande och boende som är långsiktigt ekologiskt hållbart. I enlighet med förslaget i Centerpartiets partimotion 2001/02:Fi38 yrkande 8 i denna del bör regeringens förslag till minskat anslag därför avvisas.

3. 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder (m, kd, c, fp, -)

Knut Billing (m), Ulla-Britt Hagström (kd), Annelie Enochson (kd), Carl-Erik Skårman (m), Rigmor Stenmark (c), Yvonne Ångström (fp), Ewa Thalén Finné (m) och Sten Andersson (-) anför:

Investeringsbidraget för byggande av hyresbostäder utgör enligt vår mening endast ett nytt exempel på hur regeringen genom kortsiktiga åtgärder försöker komma till rätta med problem som inte låter sig lösas på annat sätt än genom en total omläggning av bostadspolitiken. Vad som erfordras är inte ytterligare bidrag och regleringar utan en generell utformad politik som ger stabila och långsiktiga förutsättningar för ett tillräckligt byggande och för en rationell och effektiv bostadsförvaltning – åtgärder som i slutändan kommer de boende till godo genom bra bostäder till rimliga kostnader.

Självklara inslag i den långsiktiga bostadspolitik vi förespråkar är sänkt skatt på byggande och boende, en reformerad hyreslagstiftning, en förenklad plan- och byggprocess liksom åtgärder för en ökad konkurrens i byggsektorn. Samtidigt måste inslaget av onödiga regleringar och påbud i övrigt minska. Det är vår bestämda uppfattning att en bostadspolitik med dessa utgångspunkter leder till ett eftersträvat bostadsbyggande och till ett ökat inflytande för bostadskonsumenter.

Med hänvisning till vad vi anført ovan avstyrker vi regeringens förslag vad gäller bidraget till hyresbostäder. Förslagen i partimotionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkande 5 och 2001/02:Fi42 (m) yrkande 9 samt motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkande 3 tillstyrks därmed.

4. 31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (m, -)

Knut Billing (m), Carl-Erik Skårman (m), Ewa Thalén Finné (m) och Sten Andersson (-) anför:

Sedan 1998 har staten betalat ut inte mindre än omkring 4 miljarder kronor till kommuner med bostadsöverskott – utan att de grundläggande problemen har lösts. Trots detta vill nu regeringen att utbetalningarna skall fortsätta. Det skall enligt förslaget ske genom att en ny myndighet inrättas med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

Utöver de redan utbetalade 4 miljarder kronorna gör regeringen bedömningen att ytterligare 3 miljarder kronor skall satsas. Om regeringen skulle få som den vill – vilket vi motsätter oss – skulle därmed inte mindre än 7 miljarder kronor komma att satsas på kommunernas bostadsföretag under perioden 1998–2004. Dessutom räknar regeringen med att utbetalningarna kommer att fortsätta även därefter.

De kommunala bostadsföretagen har byggts upp med hjälp av skattebetalarnas pengar utan att någon hänsyn har tagits till det reella behovet och till den efterfrågan som har funnits. Det är mot den bakgrunden inte underligt att många av dessa företag nu har problem. Av detta bör man naturligtvis inte dra slutsatsen att skattebetalarnas pengar nu också skall användas till att reda upp den situation som en havererad bostadspolitik har åstadkommit. Regeringens förslag bör därför avvisas i sin helhet i enlighet med förslagen i Moderata samlingspartiets partimotion 2001/02:Fi42 yrkandena 11–14 samt 18 i denna del.

Följderna av den hittillsvarande bostadspolitiken gör emellertid att det inte helt kan uteslutas att staten bör ta ett ansvar för vissa problem i de kommunala bostadsföretagen. Det kan gälla problem som uppstått på grund av förändringar i befolkningsunderlaget som varit svåra att förutse eller som en följd av den bedrivna subventionspolitiken. Mot den bakgrunden bör en tillfällig delegation ges i uppdrag att fortsätta Bostadsdelegationens arbete. Det bör dock betonas att verksamheten skall vara tillfällig och att den måste baseras på klara och tydliga riktlinjer.

Det fortsatta begränsade stöd som vi nu förordar måste utformas så att det inte snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångspunkten bör vara att stödet endast skall gå till kommuner som uttömt sina egna resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget, men som trots detta har kvarstående problem. Det primära syftet med stödet bör vara att trygga den kommunala kärnverksamheten.

Omstruktureringarna skall ske på marknadsmässiga grunder och försäljning av hela bostadsföretaget eller delar av det skall kunna ske till olika intressenter. En förutsättning för stöd bör vara att det kommunala ägandet i bostadsföretaget avvecklas helt. För att belysa stödets effekter på hyressättningen m.m. skall det öppet redovisas i sin helhet, oavsett i vilken form det utgått.

Vad vi nu anfört om en tillfällig fortsättning på Bostadsdelegationens arbete bör riksdagen, i enlighet med förslaget i Moderata samlingspartiets partimotion 2001/02:Fi42 yrkande 15, tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga motionsyrkanden inte kan anses tillgodosedda med våra ställningstaganden avstyrks de.

5. 31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (kd)

Ulla-Britt Hagström (kd) och Annelie Enochson (kd) anför:

Redan när regeringen lade fram ett principförslag om att inrätta en särskild myndighet med uppgift att ge stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag motsatte vi oss detta. Vår uppfattning på denna punkt står fast. Den kris som den förda bostadspolitiken skapat i många kommunala bostadsföretag kan inte lösas på det sätt som regeringen nu föreslår. Vad som erfordras är inte nya bidrag eller nya påbud och regleringar, utan en radikal omläggning av hela bostadspolitiken. I enlighet med förslagen i motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkandena 4 och 6 i denna del bör regeringens förslag därför avvisas i sin helhet.

Samtidigt som vi motsätter oss regeringens förslag tvingas vi konstatera att behovet av statligt stöd till bostadsmarknaden i vissa kommuner med svag efterfrågan inte kan ifrågasättas – detta som en följd av regeringens hittillsvarande politik. Utgångspunkten för stödet bör dock inte vara långtgående statliga insatser eller en statlig detaljreglering. Samhällets insatser bör i stället syfta till att på olika sätt underlätta kommunernas möjligheter att bära sitt bostadspolitiska ansvar. Enkelt uttryckt bör stödet innebära att staten ger möjligheterna och att kommunerna väljer vilka av dem de vill använda. Som en del i sådan strategi bör bl.a. dagens utjämningsystem utvecklas till ett statligt utjämningsystem där befolkningsutvecklingen får ett större genomslag.

I stället för det förslag som regeringen lägger fram bör ett stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan införas – ett stöd som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret. Stödet bör vara öppet för alla fastighetsägare i vissa särskilt utsatta kommuner. För att minska den politiska styrningen bör verksamheten administreras av Boverket. För ändamålet bör inrättas ett särskilt anslag om 250 miljoner kronor benämnt Stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med ett förslag med denna utformning.

Vad vi nu med anslutning till förslaget i motion 2001/02:Fi44 (kd) yrkande 5 anfört om stöd till bostadsmarknader i kommuner med svag efterfrågan bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga motionsyrkanden inte kan anses tillgodosedda genom våra ställningstaganden avstyrks de.

6. 31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (c)

Rigmor Stenmark (c) anför:

Den grundläggande orsaken till problemen i de kommunala bostadsföretagen är att kommunerna inte har tillåtits att ta sitt ansvar för hur den lokala bostadspolitiken skall bedrivas. I stället för att låta de lokala behoven och förutsättningarna få genomslag har statsmakterna genom regleringar och påbud och olika former av stöd sökt styra alla kommuner i samma riktning. Dessa problem löses naturligtvis inte genom att regeringen nu vill inrätta en statlig nämnd som skall bestämma hur den enskilda kommunen skall agera för att kunna omstrukturera sitt kommunala bostadsföretag. Hur detta skall genomföras måste beslutas i kommunen med utgångspunkt i de behov och förhållanden som råder där. Regeringens förslag avstyrks redan på denna grund.

Vad som nu erfordras är en strategi som gör det möjligt för kommunerna att genomföra en nödvändig omstrukturering och förnyelse av de kommunala bostadsbolagen. Vägledande för denna nya strategi måste vara att kommunerna skall tillåtas ta sitt ansvar för utformningen av den lokala bostadspolitiken utan inblandning från staten. Det innebär att kommunernas frihet måste öka. De regler som förhindrar kommunerna att bestämma över sina bolag måste bort. Regelverket måste även på andra sätt lättas upp. Andra viktiga inslag i den nya strategin bör vara slopad fastighetsskatt på hyreshus och ett borttagande av uttagsskatten på fastighetsförvaltning – allt i syfte att ge förutsättningar för en bra och effektiv förvaltning av hyresbostäder.

I stället för att genomdriva en politik som i slutändan leder till att bostäder rivs eller försvinner på annat sätt på många mindre orter måste mottot vara: Småortssverige skall utvecklas, inte rivas. I enlighet med vad som föreslås i Centerpartiets partimotion 2001/02:Fi38 yrkandena 6 och 8 i denna del bör därför regeringens förslag avvisas i sin helhet av riksdagen.

7. 31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (fp)

Yvonne Ångström (fp) anför:

Ett utmärkande drag för den svenska bostadsmarknaden är bristen på konkurrens och en mycket långtgående statlig inblandning. Några ytterligare statliga insatser med den utformning och omfattning som regeringen föreslår bör därför inte komma i fråga. Vad som erfordras är i stället sänkta skatter på byggande och boende och en avreglering som gör det möjligt att bygga och förvalta såväl hyresbostäder som andra bostäder. Genom att skapa stabila och

långsiktiga regler som inte i detalj styr bostadsmarknaden ges förutsättningar för en bostadsproduktion som svarar mot de behov och den efterfrågan som finns. Det förslag som regeringen nu lagt fram går i rakt motsatt riktning, varför det avstyrks.

Förutom att ett genomförande av regeringens förslag skulle leda till att bostadsmarknaden regleras ytterligare skulle en följd bli ett betydande statligt innehav av bostäder. Det är naturligtvis orimligt att staten tar över bostadsfastigheter från kommunala bostadsföretag på en rad orter för att sedan förvalta dem – oklart på vilket sätt och i vilka former. Mot denna tanke kan resas dels den principiella invändningen att staten inte bör ägna sig åt näringsverksamhet, dels att det inte torde vara möjligt för någon fastighetsförvaltare att på ett rationellt sätt förvalta ett sådant bostadsbestånd ens för en kortare tid.

Med det nu anförda ställer jag mig bakom förslaget i Folkpartiets partimotion 2001/02:Fi39 yrkandena 9–13 om att regeringens förslag skall avslås i sin helhet.